

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Katedra aplikované ekologie

Analýza cestovního ruchu

venkovského mikroregionu Horní Vltava - Boubínsko

a návrh jeho environmentálně šetrného rozvoje

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Mgr. Karel Houdek

Diplomant: Bc. Martina Hamanová

2015

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra aplikované ekologie

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Martina Hamanová

Regionální environmentální správa

Název práce

Analýza cestovního ruchu venkovského mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko a návrh jeho environmentálně šetrného rozvoje.

Název anglicky

Analysis of tourism rural micro Upper Vltava – Boubínsko a proposal for its environmentally friendly development.

Cíle práce

Smyslem a cílem zadání je na základě systematické rešerše odborných podkladů, ale i praktických příkladů řešení z jiných lokalit, ověřit, ale také doložit smysl a reálnou efektivnost aplikace environmentálně šetrného rozvoje turistiky a cestovního ruchu v zájmu objektivního prosazování principů trvale udržitelného rozvoje v zájmovém území.

Metodika

Metodika práce bude vycházet z Metodického pokynu pro zpracování diplomových prací, rešerše odborných podkladů, jako i ze zkušeností obdobných samosprávných orgánů. Zejména ze zkušeností s aplikací koncepčních dokumentů v zájmu environmentálně šetrné podpory rozvoje turistiky a cestovního ruchu v zájmovém území na základě zkušeností z ČR, jako i sousedních zemí.

Doporučený rozsah práce

60 až 65 stran

Klíčová slova

cestovní ruch, environmentálně šetrná turistika a cestovní ruch, územní limity, trvale udržitelný rozvoj, územní plánování, iniciace lidského potenciálu

Doporučené zdroje informací

- Abenoja T., Sheldon P. J., 2001: Resident attitudes in a mature destination: the case of Waikiki. *Tourism Management* 22 (5),
- Buckley R., 2009: *Ecotourism: Principles and practices*. Cabi,
- Bulin D., Calaretu, B., 2012: Sustainable development through sustainable tourism a conceptual note. *Quality Access to Success*,
- Dömeová L., Jindrová A., Plzáková L., Zeipelt R., 2012: Venkovský cestovní ruch v ČR. MMR a ČZU Praha,
- Drobná D., Morávková E., 2010: *Cestovní ruch*. Fortuna, Praha,
- Hadač E., 1982: *Krajina a lidé*. Academia, Praha, 152 s.
- Hladká J., 1997: *Technika cestovního ruchu*. Grada Publishing, Praha, Houdek K. (2013-14) skripta: *Cestovní ruch v krajině, Ekologické aplikace v krajině*,
Internetové zdroje:
Maier K. a kol., 2012: *Udržitelný rozvoj území*. Grada Publishing, Praha,
Pásková M., 2009: *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. Gaudeamus, Hr. Králové,
Sklenička P., 2003: *Základy krajinného plánování*. N. Skleničková, Praha,
Vaníček J., 2007a: *Destinační management a marketing*. VŠ polytechnická Jihlava, www.mmr.cz; www.uur.cz a jiné.

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Mgr. Karel Houdek

Elektronicky schváleno dne 13. 4. 2015

prof. Ing. Jan Vymazal, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 4. 2015

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Děkan

V Praze dne 18. 04. 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Karla Houdka, a že jsem uvedla všechny literární prameny a publikace, ze kterých jsem čerpala.

V Praze 20. 4. 2015

.....

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Mgr. Karlu Houdkovi za pomoc a veškerý čas, který mi věnoval. Děkuji také za příkladné metodické vedení této diplomové práce a za velmi cenné a konstruktivní připomínky, díky nimž mohla být tato práce vypracována.

V Praze 20. 4. 2015

.....

Abstrakt:

Tato diplomová práce je studií, pojednávající o specifických předpokladech území venkovského mikroregionu Horní Vltava - Boubínsko a možnostech návrhu environmentálně šetrných forem cestovního ruchu s důrazem kladeným na ochranu a rozvoj hodnot v území, trvale udržitelný rozvoj a ekologickou stabilitu. Teoretickou část práce tvoří literární rešerše jakožto kompilace shromážděných podstatných a aktuálních zdrojů odborné literatury. Náplní analytické části této práce je obecná charakteristika a zhodnocení současného stavu vybraného územního celku metodou analýzy vnějších a vnitřních vztahů a nástin přírodních, kulturních a realizačních předpokladů cestovního ruchu. Dalším zdrojem jsou taktéž informace obsažené v územních plánech kraje, internetové zdroje věnující se zájmovému území a další podklady a materiály získané vlastním šetřením. Na základě sumarizace teoretických a praktických podkladů je následně sestavena SWOT analýza, jež je východiskem pro návrhovou část. Cílem analýzy území je vyhodnocení možných rizik a dopadů cestovního ruchu na životní prostředí a zároveň studie, poukazující na prvky a příležitosti, chybějící v nabídce z hlediska environmentálně šetrného turismu a cestovního ruchu. Koncepte navržených rozvojových projektů může být využita k aplikaci přímo v řešeném území s možností rozšířit aktuální nabídku šetrných forem cestovního ruchu, případně regulovat formy nevhodné a přilákat tak potenciální návštěvníky. Území spadá do NP a CHKO Šumava, a proto jsou navrhované koncepte vypracované v souladu s územními limity z hlediska ochrany přírody a krajiny ve vazbě na Zásady územního rozvoje kraje a v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje.

Klíčová slova: cestovní ruch, environmentálně šetrná turistika a cestovní ruch, územní limity, trvale udržitelný rozvoj, územní plánování, iniciace lidského potenciálu, rozvoj venkova

Abstract:

This diploma thesis is a study, which solves specific preconditions of the rural microregion area of Horni Vltava – Boubinsko and the possibilities of environmentally-friendly forms of tourist industry. The emphasis is put on the protection and the development of values in the area, sustainable development and the ecological stability. The theoretical part of the work is composed by the literary research as a compilation of essential and actual resources of the specialized literature. The analytical part includes the general characteristics and evaluation of the current situation in the selected area. In this part, an inner and an external relations analysis has been applied. It also contains a draft of the natural, cultural and complementary preconditions in the tourist industry.

As the other sources of information in this diploma thesis, the information from the zoning maps of the Region and particular municipalities has been used. Moreover the internet sources focused on the area of interest and own research base - materials were applied. In consequence of summary of theoretical and practical base – materials, the SWOT analysis has been composed. Its function is a layout for the proposition part of the thesis. The aim of the analysis is an evaluation of possible risks and impacts of the trade industry to the environment and simultaneously the evaluation of the study aiming to the elements and opportunities missing in the proposition of the environmentally – friendly trade industry. The conception of suggested development projects is able to be used for the direct application in the area of interest. It has a possibility to increase the actual proposition of the environmentally – friendly form of the trade industry or alternatively to regulate the forms which are inappropriate and to attract the income of the possible visitors. The area is a part of NP and CHKO Šumava so the proposed conceptions have been composed in the compliance with the regional limits with the respect to the environment and landscape protection and with the continuity to the Regional development principles and sustainable development.

Key words: tourism, environmentally friendly tourism and tourism, land use restrictions, sustainable development, regional planning, initiation of human potential, development of the rural area

Obsah:

1. ÚVOD	14
2. CÍLE PRÁCE	16
3. LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	17
3.1 Teoretická východiska.....	17
Biodiverzita	17
Ekologická stabilita	17
Ekologická zranitelnost	17
Únosná kapacita	17
Únosné zatížení území	17
Územní limity.....	18
Strategie rozvoje.....	18
Mikroregion.....	18
Místní akční skupina	19
Destinační management	19
3.2 Cestovní ruch.....	19
Podstata a význam cestovního ruchu	19
Masový cestovní ruch.....	20
Nežádoucí vlivy cestovního ruchu na životní a sociokulturní prostředí	20
Žádoucí vlivy cestovního ruchu	20
3.3 Udržitelný cestovní ruch	21
Indikátory udržitelného rozvoje cestovního ruchu.....	22
Environmentálně příznivé typy cestovního ruchu.....	22
Ekoturismus.....	23
Geoturismus	23
Udržitelný cestovní ruch v chráněných územích	24
Management cestovního ruchu chráněných území	24
Environmentální výchova	24

Ostatní šetrné formy cestovního ruchu.....	25
3.4 Udržitelný rozvoj.....	26
3.5. Venkovský cestovní ruch a rozvoj venkova.....	27
Venkovský cestovní ruch	27
Agroturismus	27
Ekoagroturismus.....	28
Hipoturistika.....	28
WWOOF	28
3.6 Rozvoj venkova.....	29
4. METODIKA.....	31
4.1 Literární rešerše	31
4.2 Metoda sběru dat	31
4.3 Analytická část	32
4.4 Návrhová část	32
5. ANALÝZA VNĚJŠÍCH A VNITŘNÍCH VZTAHŮ	33
5.1 IDENTIFIKACE ŠETŘENÉ LOKALITY	33
5.1.1 Základní charakteristika území mikroregionu.....	33
5.1.2. Geografická poloha	34
5.2 PŘÍRODNÍ PODMÍNKY	35
5.2.1. Geomorfologické podmínky	35
5.2.2 Geologické podmínky	36
5.2.3 Hydrologické podmínky.....	37
5.2.4 Klimatické podmínky	38
5.2.5 Pedologické podmínky	39
5.2.6 Krajinný pokryv (Land cover).....	39
5.2.7 Vegetace	40
5.2.8 Fauna	41

5.3 HISTORICKÉ SOUVISLOSTI A VÝVOJ OBCÍ MIKROREGIONU	43
5.4 OBYVATELSTVO	50
5.4.1 Vývoj osídlení obcí od roku 1869 do roku 2013.....	50
5.5 PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI	52
5.5.1 Ekonomická situace.....	52
5.5.2 Alokace zaměstnanců.....	53
5.5.3 Vybrané ukazatele - Vzdělání	54
5.5.4 Podnikatelské aktivity	55
5.5.5 Nezaměstnanost.....	57
5.6. BYTOVÝ FOND	58
5.6.1 Bydlení	58
5.7 ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ	59
5.7.1 Územně plánovací dokumentace.....	59
5.7.2 Limity využití v zájmovém území	60
5.7.3 Výstavba.....	61
5.8 OBČANSKÁ A TECHNICKÁ VYBAVENOST	62
5.8.1 Školství.....	62
5.8.2 Zdravotní a sociální péče.....	62
5.8.3 Inženýrská infrastruktura.....	63
5.9 DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA	64
5.9.1 Silniční doprava.....	64
5.9.2 Železniční doprava	66
5.9.3 Veřejná doprava	66
5.9.4 Doprava v klidu - Parkovací plochy.....	67
5.10 OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY	68
5.10.1 Obecná ochrana přírody a krajiny	68
5.10.2 Zvláštní ochrana přírody a krajiny	68

Velkoplošná chráněná území	69
Maloplošná zvláště chráněná území.....	69
Národní přírodní památka	70
Přírodní rezervace a přírodní památka	70
5.10.3 Natura 2000	71
5.11 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	71
5.11.1 Kvalita ovzduší.....	72
5.11.2 Nakládání s odpady	73
5.11.3 Ekologická politika obcí.....	73
6. CESTOVNÍ RUCH.....	74
6.1 POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU	74
6.2 PŘÍRODNÍ PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU	75
6.2.1 Přírodní atraktivity	75
6.3 KULTURNÍ A HISTORICKÉ PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU.....	76
6.3.1 Historické, technické a kulturní atraktivity	77
6.4 REALIZAČNÍ PŘEDPOKLADY – INFRASTRUKTURA PRO CR	81
6.4.1 Nabídka sportovně rekreačního vyžití.....	82
6.4.2 Produkty cestovního ruchu v NP Šumava.....	82
6.4.4 Nabídka ubytovacích a stravovacích služeb.....	85
6.4.5 Informační centra	88
6.4.6 Regionální produkty	88
6.5 PODPORA ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU	88
6.5.1 Organizace a politika cestovního ruchu	88
6.5.2 Marketing cestovního ruchu - propagace mikroregionu	89
6.6 HODNOCENÍ VLIVŮ CESTOVNÍHO RUCHU	91
7. SWOT ANALÝZA	93
8. NÁVRHOVÁ ČÁST.....	99

8.1 NÁVRH STRATEGIE ROZVOJE UCR MIKROREGIONU.....	99
8.1.1 Východiska.....	99
8.1.2 Definování strategického cíle a jednotlivých oblastí rozvoje CR.....	100
8.2 NÁVRH ROZVOJOVÝCH OPATŘENÍ	100
8.3 VLASTNÍ NÁVRHY PRODUKTŮ ŠETRNÉHO CESTOVNÍHO RUCHU.....	106
9. DISKUSE	107
10. ZÁVĚR.....	110
11. PŘEHLED POUŽITÝCH ZDROJŮ	112
11.1 Monografie	112
11.2 Odborné články	114
11.3 Zákony.....	115
11.4 Územní dokumentace	116
11.5 Dokumenty	116
11.6 Internetové zdroje.....	118
12. SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK.....	127
12.1 Seznam tabulek	127
12.2 Seznam obrázků	127
13. PŘÍLOHY.....	129

Seznam zkratek

AÚ AVČR – Archeologický ústav

Akademie věd České republiky

CR – cestovní ruch

ČOV – čistička odpadních vod

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

DM – destinační management

EU – Evropská unie

EVL - evropsky významná lokalita

CHKO – chráněná krajinná oblast

CHOPAV - Chráněná oblast přirozené akumulace vod

IC – informační centrum

IT – informační technologie

IUCN - International Union for Conservation of Nature (Mezinárodní svaz ochrany přírody)

JZD – jednotné zemědělské družstvo

LAG - Local action group (místní akční skupina)

MAS – místní akční skupina

MMR – ministerstvo pro místní rozvoj

MZCHÚ - maloplošná zvláště chráněná území

MZE – ministerstvo zemědělství

NP – národní park

NPR – národní přírodní rezervace

NPŠ – Národní park Šumava

OSN – Organizace spojených národů

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná

PP – přírodní památka

PÚR – Politika územního rozvoje

PR – přírodní rezervace

RRAŠ – Regionální rozvojová agentura Šumava

SRN – Spolková republika Německo

ŠED – Šumavské elektrické dráhy

TUR – trvale udržitelný rozvoj

UCR – udržitelný cestovní ruch

UNEP – United Nations Environment Programme (Program OSN pro životní prostředí)

UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu)

TR – turistický region

UNWTO - United Nations World Tourism Organisation (Světová organizace cestovního ruchu)

ÚP – územní plán

ÚPD - územně plánovací dokumentace

ÚP VÚC - územní plán velkého územního celku

ÚSES – územní systém ekologické stability

VÚC – velký územní celek

WCED - World Commission on Environment and Development (Světová komise pro životní prostředí a rozvoj)

WWOOF - World Wide Opportunities on Organic Farms (celosvětové příležitosti na ekologických farmách)

ZCHÚ - zvláště chráněná území

ZÚR – Zásady územního rozvoje

ŽP – životní prostředí

1. ÚVOD

Turismus představuje významný segment ekonomiky v globálním i lokálním měřítku. (Zelenka et al., 2013) Je významným činitelem pro regionální rozvoj, jenž je ovlivněn mnoha faktory, především uměním propagovat atraktivitu cestovního ruchu a schopností „prodat“ na trhu. Atraktivita území je avšak zdrojem vyčerpatelným, pokud rozvoj turismu nerespektuje určité hranice a nerozvíjí se jako turismus šetrný, který si klade za cíl zachovat přírodní a kulturní potenciál území udržitelným způsobem s možností využití tohoto dědictví pro další generace.

Nabídka služeb cestovního ruchu musí být proto poskytována tak, aby nedocházelo k negativním vlivům na životní a sociokulturní prostředí lokality s cílem dlouhodobě směřovat k naplnění potřeby sociální, ekonomické, estetické a ekologické. Strategickým cílem by přitom mělo být překonání dlouhodobé animozity mezi ochránci přírody a těmi, kteří usilují o socioekonomický rozvoj a dále zapojení všech aktérů cestovního ruchu, a to ve spolupráci na místní, regionální a meziregionální úrovni. Pro řešení této situace se jednou z efektivních cest zdá být nalezení aktivity kompatibilní se zájmy ochrany přírody a ekonomickým rozvojem daného území.

Na straně jedné spatřuji potenciál pro trvale udržitelný rozvoj území v rozvoji šetrných forem cestovního ruchu v chráněných a hodnotných přírodních oblastech, jelikož jsou díky kvalitě životního prostředí vyhledávanými destinacemi cestovního ruchu a zároveň zde platí zásady a limity, které vedou k rozvoji turismu v mezích, daných únosnou kapacitou území. Na straně druhé nesmíme opomenout místní obyvatele žijící v těchto destinacích, pro které by mohla být existence chráněných území příležitostí pro rozvoj venkovského cestovního ruchu jako velmi slibného prostředku pro nastartování ekonomického rozvoje venkova.

Mezi takovéto oblasti lze zařadit oblast Šumavy z hlediska jejího vývoje. Význam Šumavy se odráží ve společných česko-německých dějinách (Těšitel et al., 2012). Podstatné změny v osídlení během druhé světové války a v poválečném období vedly k zániku kulturních statků a objektů českých a německých sídel. Tak tomu bylo i s krásnými zákoutími Šumavy podél rakouských a německých hranic při rozdělení Evropy železnou oponou. Mnohá místa v pohraničí byla vysídlena. (Centrum pro regionální rozvoj České republiky, 2012 – 2014a: on-line) Geografická poloha, historický vývoj a převážně rurální charakter krajiny byly zásadními faktory, které socioekonomicky marginalizovaly dané území, díky čemuž si území zachovalo svůj přírodní charakter. Zejména díky dlouholeté existenci železné opony, která na

několik desetiletí zmrazila působení člověka v hraničních oblastech a dala tak prostor přirozenému vývoji krajiny. (Šperl, 2014a: on-line)

Změny, které nastaly po pádu železné opony, měly zásadní podíl na úpadku zemědělství, lesnictví a tradičních odvětví regionu, což mělo za následek odliv finančního a lidského kapitálu. Tento vývoj a nedotčená šumavská příroda vedli k vyhlášení velkoplošných chráněných území. V roce 1963 zde byla vyhlášena chráněná krajinná oblast a v roce 1991 národní park. Vysoká kvalita území byla oceněna i mezinárodně a podstatná část Šumavy získala v roce 1990 statut biosférické rezervace UNESCO. Politické změny, které v ČR nastaly, zcela změnily situaci. Šumava byla doslova vržena do celoevropského kontextu a získala šance přeměnit svou marginalitu v komparativní výhodu. (Zelenka et al., 2013)

„Nenasytlost lidská větším je nepřitelem Šumavy než vichřice, kůrovec, chlad a vlhko; zde ve slatích a hvozdech nutný životům zápas krom s živly i bohem dvounohým, pomáhajícím prý lesům v zápase s následky katastrof.“ (Váchal, 2008)

Kromě environmentálních funkcí začala Šumava postupně plnit i roli významné turistické a rekreační destinace. Počet turistů se rapidně navýšil a tím pádem bylo třeba zajistit dostatečnou infrastrukturu, mnohdy nesplňující limity pro ochranu životního prostředí. Cenné přírodní lokality je tedy třeba chránit nejen před kůrovcem, jež je v poslední době terčem sporu dvou zainteresovaných stran, ale i před člověkem, který se vždy snažil maximalizovat svůj užitek a zisk bez ohledu na tuto krásnou přírodu, kterou je třeba nutně chránit.

Další přínos pro Šumavu vidím ve vzájemné česko-bavorské spolupráci a znovuoobnovení vztahů mezi NP Šumava a NP Bayerischer Wald. Přínos spatřuji právě v podobnosti řešených problémů a možnostech jejich překonávání formou spolupráce při ochraně životního prostředí, společném rozvoji a propagaci šetrných forem cestovního ruchu, v podpoře projektů regionálního rozvoje a tím v překonávání jazykové bariéry, vzniku nových pracovních míst a celkovém zvýšení úrovně kvality obou území.

Zmapováním nabídky služeb cestovního ruchu a jeho vlivem na vybrané zájmové území, jímž je šumavský mikroregion Horní Vltava – Boubínsko, se zabývá předkládaná diplomová práce. Na základě této analýzy budou následně navrženy produkty šetrného cestovního ruchu, které si kladou za cíl přilákat více návštěvníků také mimo letní a zimní sezónu, především v době vegetační a z hlediska ochrany přírody v lokalitách s nižším stupněm zátěže.

Většina zájmového území mikregionu Horní Vltava – Boubínsko se rozkládá v centrální části Šumavské hornatiny, na pomezí Česka, Německa a Rakouska, v povodí horní části Studené a Teplé Vltavy a na území Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, které bývá často označováno jako „plíce Evropy“ nebo „zelená střecha Evropy.“ (Centrum pro regionální rozvoj České republiky, 2012 – 2014b: on-line).

Jedná se o cennou lokalitu známou pro svoji typicky divokou přírodu s přirozeným lesním ekosystémem a Boubínským pralesem, rozmanitou faunou a flórou, rozsáhlou sítí rašelinišť, luhů, slatí a ledovcových jezer. Okolí nabízí skvělé podmínky pro aktivní vyžití, především pro pěší turistiku, cykloturistiku, hipoturistiku, houbaření a zimní sporty, ale také mnoho kulturních a technických památek. V posledních letech má pro místní obyvatele potenciál rozvoj udržitelných forem cestovního ruchu, především ekoturistiky, pozorování a fotografování chráněných druhů fauny a flóry, odborné výklady a ekologická osvěta s kvalifikovaným průvodcem v CHKO a NP, dále také agroturistika, propagace tradiční regionální kuchyně, výrobků, řemesel, pořádání folklorních slavností pod záštitou společné regionální značky – „Šumava – originální produkt“. Všechny tyto uvedené předpoklady a souvislosti jsou významným činitelem pro zmapování a následný rozvoj šetrných forem cestovního ruchu. Jedině ty jsou dle Stříbrné (2005) východiskem pro ekonomický růst obcí a regionů a v souladu s ochranou přírody a krajiny.

2. CÍLE PRÁCE

- obecná charakteristika a zhodnocení současného stavu vybraného území šumavského mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko metodou analýzy vnějších a vnitřních vztahů a nástin přírodních, kulturních a realizačních předpokladů cestovního ruchu
- Sestavení SWOT analýzy jakožto vyhodnocení možných rizik, kapacity a vlivů cestovního ruchu na životní prostředí a zároveň studie, poukazující na prvky a příležitosti chybějící v nabídce z hlediska environmentálně šetrného turismu a cestovního ruchu
- vypracování navrhované koncepce environmentálně šetrných produktů cestovního ruchu v souladu s územními limity z hlediska ochrany přírody a krajiny ve vazbě na Zásady územního rozvoje Jihočeského kraje a v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje

3. LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 Teoretická východiska

Biodiverzita (též biologická rozmanitost, biologická diverzita) představuje variabilitu všech žijících organismů včetně suchozemských, mořských a jiných vodních ekosystémů a ekologických komplexů, jejichž jsou součástí; zahrnuje různorodost v rámci druhů, mezi druhy i mezi ekosystémy. (UN, 1992: on-line) Je jedním ze základních předpokladů vývoje nových druhů, stability ekosystému, ale i mnoha forem cestovního ruchu (např. ekoturismu, pozorování ptactva, poznávání lesního prostředí) a estetického zážitku návštěvníka. Může však být negativně ovlivňována výstavbou infrastruktury cestovního ruchu a též zavlečením alochtonních druhů vlivem aktivit cestovního ruchu. (Pásková, 2009)

Ekologická stabilita je dle § 4 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění „schopnost ekosystému vyrovnávat změny způsobené vnějšími činiteli a zachovávat své přirozené vlastnosti a funkce“. Podle Míchala et al. (1994) je ekologická stabilita schopnost ekologického systému přetrvávat i za působení rušivého vlivu a reprodukovat své podstatné charakteristiky v podmínkách narušování zvenčí.

Ekologická zranitelnost je náchylnost ke vzniku škody - újmy. Škoda či újma představuje krátkodobé, střednědobé nebo také trvalé poškození či oslabení přirozených funkcí ekosystémů, vznikající narušením vnitřních vazeb a procesů, kdy příčinou je lidská činnost a následky mohou být nenávratné až fatální. (Houdek, 2010)

Únosná kapacita (únosné zatížení) představuje dle Páskové (2009) v kontextu cestovního ruchu maximální zatížení daného území cestovním ruchem bez snížení kvality životního prostředí a ekosystémů, zážitku a spokojenosti návštěvníka, bez negativních vlivů na místní komunitu, její socioekonomickou strukturu a aktivity, kulturu dané oblasti. Jde o tzv. skladebný ukazatel, který měří zranitelnost lokality a identifikuje změny v její schopnosti unést reprezentativní soubor na ní provozovaných turistických aktivit. Cílem je odhadnout mezní hodnoty počtu návštěvníků provozujících formy cestovního ruchu typické pro danou lokalitu, a to pro konkrétní proměnné časoprostorové podmínky (např. změny v sezóně).

Únosné zatížení území je dle § 4 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění „takové zatížení území lidskou činností, při kterém nedochází k poškozování životního prostředí, zejména jeho složek, funkcí ekosystémů nebo ekologické stability.“ Ekologicky

únosné zatížení území hraje důležitou roli při posuzování vlivů staveb na životní prostředí (EIA), regionálním plánování, sestavování environmentální politiky atd. (Pásková, 2009)

Územní limity (limity využití území) jsou závazné podmínky realizovatelnosti záměrů vyplývajících z územního plánování. Určují účel, způsob, ohraničení a podmínky uspořádání a využití území. Stanovují nepřekročitelnou hranici nebo rozpětí pro využití a uspořádání území. Potřeba omezit využití území vzniká z celé řady důvodů. K nejčastějším patří důvody zaměřené na ochranu zdraví lidí, životního prostředí, vymezení obecných (zejména technických) podmínek výstavby a ostatních aktivit člověka.

Podle charakteru lze limity využití území rozdělit do čtyř základních skupin:

- Ochranná pásma technického charakteru stanovená obecně závaznými právními předpisy – např. energetické sítě, zásobování vodou a kanalizace
- Ochranná pásma a chráněná území vyhlášená orgány státní správy – např. vyhlášená chráněná území a významné krajinné prvky
- Stanovená záplavová území vodních toků

Limity využití území, které vycházejí z charakteru řešeného území, přírodního potenciálu a historického vývoje území – např. limity přírodní (ÚSES, CHOPAV, ochrana zemědělského půdního fondu), památkově chráněná území a památky a ostatní. (Hyvnar et Rohrerová et al., 2015: on-line)

Strategie rozvoje

Jedná se o koncepční dokument střednědobé platnosti (3 -7 let), který napomáhá systematicky organizovat a řídit změny v území. (Vystoupil et al., 2007) Koncepční a programové dokumenty rozvoje slouží pro potřeby svazků měst a obcí, např. venkovských mikroregionů a jejich úkolem je definovat společné zájmy obyvatel (obcí) a podnikatelských subjektů, místní předpoklady realizace těchto zájmů, optimalizovat územně-technické a sociálně-ekonomické podmínky, definovat dlouhodobé záměry hospodářské a sociální politiky jako celku, včetně jednotlivých subjektů v území v souladu se strategií svého vyššího územně správního celku a celků s ním sousedících, posilovat vědomí sounáležitosti místního obyvatelstva i podnikatelských subjektů k obci, mikroregionu, včetně zodpovědnosti za jeho další trvale udržitelný a k životnímu prostředí šetrný rozvoj. (Houdek, 2013: on-line)

Mikroregion lze chápat jako dobrovolný svazek obcí, definovaný v zákoně o obcích č. 128/2000 Sb., v platném znění, jako právnická osoba vytvořená za účelem ochrany a prosazování společných zájmů členských obcí svazku.

Místní akční skupina (LAG = Local action group) představuje partnerství mezi soukromým a veřejným sektorem, které působí na vymezeném subregionálním území, pro nějž navrhuje a provádí SCLLD (komunitně vedený místní rozvoj). (MZE ČR, 2014: online)

Destinační management (angl. destination management), dále jen DM, je soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v dané destinaci. (Pásková, 2009) Významnou součástí DM je společnost destinačního managementu, který sdružuje různé aktéry CR v destinaci a aktivně vytváří další součásti DM. (Zelenka et al., 2013)

Cílem destinačního managementu jsou udržitelné a konkurenceschopné produkty cestovního ruchu, iniciace partnerství soukromého a veřejného sektoru, sběr dat pro monitoring, společně sdílené logo, popř. značka kvality, provádění výzkumu a sběru statistických dat a také podpora vzniku profesních spolků, sdružení a organizací. (Pásková, 2009) S destinačním managementem je úzce propojen participativní management, návštěvnický management a management chráněných území (Zelenka et al., 2013)

3.2 Cestovní ruch

Podstata a význam cestovního ruchu

Cestovní ruch nebo turismus, jehož ekvivalentem je anglické slovo „tourism“ je komplexní, mnoha oblastmi a z mnoha hledisek se prolínající společenský jev, zahrnující aktivity osob cestujících mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem zábavy, rekreace, vzdělávání, pracovně, či jiným účelem. (Pásková et Zelenka, 2002) Cestovní ruch je odvětvím, jež se v celosvětovém měřítku dynamicky rozvíjí a podílí se na ekonomickém růstu, tvorbě nových pracovních míst, zvyšování příjmů domácností a je příležitostí pro podnikatele, investory, manažery atd. (Jakubíková, 2012) Změny společenské, ekonomické, stejně jako změny životního stylu, mají významný vliv na cestovní ruch. (Palatková, 2006) Pokud nebudou umět zúčastněné subjekty včas rozpoznat nové trendy a změny, na trhu dlouhodobě neuspějí. (Jakubíková, 2012) Cestovní ruch je tzv. průřezovým odvětvím, ovlivňuje řadu hospodářských odvětví a má vysoké multiplikační účinky (Ryglová et al., 2011) Cestovní ruch vytváří miliony pracovních míst a obchodních příležitostí a má dopad na zemědělství, stavebnictví a mnoho dalších odvětví. (UNWTO, 2014: on-line)

Skutečnost, že se z elitní aktivity, která byla dostupná pouze pro nejvyšší vrstvy společnosti, postupně stala běžně dostupná záležitost obohacující život široké veřejnosti, je pozitivní. Na

druhou stranu tato situace rozvoje masového cestovního ruchu směřuje k rostoucí míře nežádoucích dopadů na geografické a přírodní prostředí. V rámci civilizačních procesů, jakými jsou např. globalizace, industrializace a urbanizace, dochází k postupnému odcizování člověka od léčivého prostředí přírody. (Pásková, 2014)

Masový cestovní ruch

Masový cestovní ruch nebo také tvrdý cestovní ruch představuje cestování velkých skupin návštěvníků, využívání hromadných ubytovacích a stravovacích zařízení a dopravních prostředků. Typická je vysoká koncentrace návštěvníků, která má značný vliv na místní přírodní a socioekonomické prostředí. Tento typ cestovního ruchu nebere ohled na environmentální, kulturní a sociální prostředí a cílem je pouze maximalizace zisku podnikatele a užitku spotřebitele. (Pásková, 2009)

Nežádoucí vlivy cestovního ruchu na životní a sociokulturní prostředí

Vlivem civilizačních procesů a rozvoje masového cestovního ruchu nelze opomenout negativní vlivy cestovního ruchu na složky přírodního a sociokulturního prostředí. V zahraniční literatuře se souhrn dopadů změn v přírodních složkách životního prostředí označuje pojmem „turistické znečištění.“ (Pásková, 2009) Mezi nejzásadnější vlivy cestovního ruchu na životní prostředí patří eroze půdy, která může být způsobena např. sešlapem ve volné přírodě, výstavbou infrastruktury pro cestovní ruch, horolezeckou činností a dalšími outdoorovými aktivitami. Dále např. tlak na přírodní zdroje, znečištění prostředí a hluk, estetické znečištění, ohrožení rostlinných a živočišných druhů, ohrožení ekosystémů, odlesnění, stavební činnost atd. (UNEP, 2012: on-line) Globální turistické aktivity přispívají ke změně krajinného pokryvu a využití půdy, využívání zdrojů a energie, klimatickým změnám vlivem emisí z dopravních prostředků, změnám biodiverzity ale i zavlečení nepůvodních druhů flóry a fauny. (Tang, 2015) Sociokulturní dopady se v porovnání s vlivy cestovního ruchu na složky geografického a přírodního prostředí neprojevují tak zřetelně a jsou hůře měřitelné. Jedná se o vlivy v rovině psychologické, sociální, kulturní, ekonomické či urbanistické a projevují se jako materiální i imateriální. (Pásková, 2009)

Žádoucí vlivy cestovního ruchu

Mezi žádoucí vlivy cestovního ruchu patří zejména tlumení nežádoucích dopadů ekonomické restrukturalizace na krajinu (podpora alternativního zemědělství, upadajících řemesel, využívání zchátralých výrobních, zemědělských, těžebních či církevních areálů formou agroturismu, venkovského cestovního ruchu atd.), působení proti trendu ekonomické

marginalizace a vylidňování venkova, snaha o růst kulturní identity u návštěvníků i místních obyvatel, jejich schopnosti ocenit přírodní a kulturně-historické aspekty krajiny, zvyšování přístupnosti a prostupnosti krajiny i pro místní obyvatele, budování naučných cyklostezek a hiposteze, stezek pro pěší turismus, ekonomické opodstatnění ochrany přírody a krajiny formou maloplošných i velkoplošných chráněných území. (Pásková, 2009)

3.3 Udržitelný cestovní ruch

Cestovní ruch je jedním z nejdynamičtějších odvětví současné ekonomiky a proto musí být rovnoměrně integrován do procesu trvale udržitelného rozvoje, neboť svým komplexním obsahem může pomoci dosáhnout stabilní rovnováhu mezi třemi hlavními rozměry evoluce (environmentální, ekonomický a sociálně-kulturní) a tím zajistit jeho dlouhodobou udržitelnost. (Minciu et al., 2010).

Cestování jako činnost v sobě skrývá filozofické problémy, tedy otázky, o kterých je potřeba uvažovat nejen úzce prakticky. Krizová situace v roce 2008 až 2012 měla dopady na některé materiální aspekty cestování, ale bylo prokázáno, že cestování jako hodnota neztratila nic na své naléhavosti. (Štyrský et Kacatl, 2012) Cestovní ruch není tedy přínosem pouze pro hospodářství, přispívá také k poznávání nových míst, přírodního a kulturního dědictví jiných národů, pomáhá lépe pochopit jejich mentalitu, obyčeje a zvyklosti, a tím rozvíjí myšlenku mírového soužití. (Eden - CzechTourism, 2013: on-line) Nejen fyzické ale i duchovní aspekty mohou sehrávat významnou roli v rozvoji aktivit cestovního ruchu. (Vencálek, 2010) Jistá nedotčenost přírody a duch místa neboli „genius loci“ vyvolává v turistovi intenzivní pocity a prožitky. Právě hluboký prožitek, prožitková turistika v přírodní krajině je základ toho, čemu se říká udržitelná forma cestovního ruchu, turismu. (Štyrský, 2010) Opakem masového cestovního ruchu je udržitelný cestovní ruch. V České republice se problematice udržitelného cestovního ruchu věnuje Martina Pásková, podle níž se jedná o cestovní ruch, který dlouhodobě nenarušuje životní prostředí. (Pásková, 2009) Mnohdy je označován také např. jako zelený, ekologický, šetrný, měkký, inteligentní, odpovědný nebo alternativní cestovní ruch. (Pásková et Zelenka, 2002)

Na Summitu Země z roku 1992 v Riu de Janeiru byl odsouhlasen dokument Agenda 21 pro cestovní ruch, který měl pro vývoj udržitelného cestovního ruchu zásadní význam. (Vourc'h et Denman, 2003) Pro udržitelný cestovní ruch je vymezeno mnoho definic (Pásková, 2009):

1. environmentální vymezení podle normy EU: koncepce rozvoje a plánování cestovního ruchu, mezi jehož cíle patří ochrana a zachování životního prostředí ve všech jeho aspektech a respektování životního stylu místních obyvatel

2. holistická definice: cestovní ruch, kdy aktivity a služby poskytované návštěvníkům a vlastní aktivity návštěvníků ovlivňují přírodní a antropogenní životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek pouze v takové míře a kvalitě, která neobnovitelně negativně nemění globální ani lokální životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek a neomezuje tak možnost využití cestovním ruchem a další antropogenní využití destinace v budoucnosti, stejně jako funkce biosféry.

3. původní, ekonomicko-environmentální vymezení, UN WTO: Schopnost destinace udržet si potenciál konkurence v soutěži s novými, historicky méně využívanými destinacemi, přitáhnout první i opakované návštěvy, podržet si kulturní jedinečnost, být v rovnováze s životním prostředím.

Aktuální vymezení dle WTO z roku 2007: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu splňuje potřeby současných turistů a hostitelských regionů, zatímco chrání a zvyšuje příležitosti do budoucna. Je chápán jako směřování řízení všech zdrojů takovým způsobem, že mohou být naplněny ekonomické, sociální a estetické potřeby, zatímco budou udržovány kulturní integrita, základní ekologické procesy, biologická rozmanitost a životu podpůrné systémy.

Indikátory udržitelného rozvoje cestovního ruchu mají vztah k vyhodnocení stavu a vývoje přírodních a sociokulturních hodnot v kontextu udržitelnosti CR. Dle UN WTO se rozlišují dvě formy indikátorů, a to klíčové indikátory využitelné univerzálně ve všech destinacích (ochrana území, stres, intenzita turistického zatížení, sezónnost, sociální dopady, kontrola rozvoje, odpadové hospodářství, využívání přírodních zdrojů, kritické ekosystémy, spokojenost spotřebitelů a místních obyvatel) a specifické indikátory určené pro vybrané typy destinací např. chráněná území (biodiverzita, změna složení druhů, intenzita cestovního ruchu, lidská populace v území a jeho okolí atd.) (Zelenka et al., 2013)

Environmentálně příznivé typy cestovního ruchu

Za zastřešující a komplexní pojem můžeme považovat přírodní nebo přírodně orientovaný cestovní ruch (Nature Tourism), který je podmíněný existencí přírodního prostředí, tedy především chráněných území přírody, zejména národních parků. (Navrátil, 2012). Cestovní ruch se rychle stal nedílným aspektem národních parků, což bylo doprovázeno rozvojem ubytování a další s cestovním ruchem spojené infrastruktury. Lákadlem pro návštěvníky je

tzv. zážitkový turismus s důrazem kladeným na ochranu přírody, vzdělávání a odpovědné jednání. (Fialová et Crhonková, 2012) Přírodní turismus zahrnuje různé formy měkkého CR (včetně ekoturismu a geoturismu) i tvrdého cestovního ruchu (CR s různými dopady na přírodu, krajinu a společnost). (Zelenka et al., 2013) Preferovanými formami udržitelného cestovního ruchu jsou ekologicky šetrný turismus (ecotourism), geoturismus (geological tourism), pozorování volně žijících živočichů a rostlin (wildlife tourism), zážitkový turismus (adventure tourism). (Newsome et al., 2012)

Ekoturismus (environmentálně šetrný cestovní ruch) je forma udržitelného cestovního ruchu, jehož účastníci jsou motivováni autentickými prožitky v navštíveném prostředí a místní komunitě a vyznačují se environmentálně uvědomělým chováním. (Zelenka et al., 2013) Hlavní roli hraje odpovědný přístup provozovatele ekoturistické služby a návštěvníka (Pásková, 2014) Tato forma cestování je založena především na vztahu k přírodě, či cestování do relativně nedotčených zemí nebo regionů s důrazem na aktivní poznávání a vzdělávání - přispívá tak k ochraně přírodního a kulturního prostředí. (Milošová et al., 2014) Dle Páskové (2009) je ekoturismus definován jako forma cestovního ruchu, jejíž účastníci jsou motivováni využitím chráněných výtvarů přírody, přírodních rezervací, kulturních památek a akcí, národních parků, dalších přírodních atraktivit, souhrnně biosféry a antroposféry. Činnosti příznačné pro ekoturismus se nazývají ekoturistické aktivity. Podle různých charakteristik existuje přes 80 různých aktivit s poměrně nízkým dopadem na ekosystémy. Mezi tyto aktivity lze zařadit pěší turistiku, fotografování, pozorování volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, jízdu na kajaku, účast na kulturních akcích, montanistiku, cykloturistiku, dílny hlubinné ekologie, survival, pozorování ptactva aj.

Geoturismus je aktivitou v oblasti udržitelného cestovního ruchu zaměřenou na geologické a geomorfologické jevy a procesy. (Pásková, 2009) Nejsou nabízeny pouze atraktivity geologické, geomorfologické a paleontologické ale i petrografické (poznávání hornin) a mineralogické. Je to aktivní poznávání jednotlivých geotypů nejen v souvislostech klimatologických a půdních, ale i fyto geografických a zoogeografických. Aktivní turisté tak mají možnost seznámit se s prvky geodiverzity, které na rozdíl od živočichů a rostlin jsou více stacionární a mnohdy plošně značně rozsáhlé. (Štyrský, 2010) Geoturismus vychází z potřeby chápání významu geologických zdrojů a dědictví pro všechny sféry lidského života (vědu, ekonomiku, umění, ochranu životního prostředí atd.) (Milošová et al., 2014) Z tohoto důvodu vznikla iniciativa UNESCO, která se zabývá zachováním a využíváním geologického dědictví - klíčovou roli zde hrají geoparky. Geopark je území, které zahrnuje významné geologické

dědictví a má vlastní strategii udržitelného územního rozvoje. (Pásková, 2009) V současné době vzniká síť národních geoparků ČR, do které se může přihlásit jakékoli zajímavé území, které je určitým způsobem spojeno s významným geologickým dědictvím. V rámci sítě si budou moci jednotlivé národní geoparky vyměňovat zkušenosti, pořádat návštěvy, semináře a konference s geologickou tematikou. (Štědrá, 2013: on-line)

Udržitelný cestovní ruch v chráněných územích

Co se týče potenciálu nabídky prožitkového cestovního ruchu, zaměřeného na poznávání a prožívání hodnot národních parků a dalších chráněných území, geoparků, biosférických rezervací, má Česká republika v kontextu střední Evropy co nabídnout. Je však otázkou, zda je tento potenciál rozvíjen profesionálně, zda je management cestovního ruchu v chráněných územích a dalších přírodně hodnotných lokalitách České republiky ve srovnání s turisticky vyspělými evropskými zeměmi prováděn systematicky, zodpovědně a efektivně. (Zelenka et al., 2013)

Management cestovního ruchu chráněných území

Problematikou pro optimalizaci a rozvoj cestovního ruchu se zabývá management cestovního ruchu chráněných území. Dvěma významnými nástroji / přístupy tohoto managementu jsou participativní management a zonace chráněných území. Základním východiskem participativního managementu je důraz na vytváření sítě správy NP a CHKO, včetně dalších aktérů cestovního ruchu a komunikace mezi nimi. Velmi významným nástrojem ochrany přírodních hodnot chráněných území je časová a prostorová zonace, která je zobecněním pevně geograficky vymezených zón a zohledňuje různou citlivost jednotlivých částí území v různých obdobích roku. (Zelenka et al., 2013)

Environmentální výchova (resp. ekologická výchova či osvěta) je proces učení směřující k odpovědnému jednání vůči životnímu prostředí, citlivosti k přírodě a propojení s ní (tj. environmentální senzitivita), vztah k místu, porozumění problémům či konfliktům, či badatelské dovednosti. (Kulich et al., 2012) Z psychologického hlediska je klíčem k environmentální udržitelnosti vštěpování vztahu k přírodě v počáteční fázi lidského vývoje, tedy od dětství, jelikož toto období nejvýrazněji formuje osobnost a postoje dítěte. (Mahidin et al., 2012) Výukové programy pro děti v NP a CHKO mají za úkol hravou formou děti seznámit s přírodou a zároveň podnítit jejich představivost, aktivitu a vzájemnou spolupráci. (NP a CHKO Šumava, 2014: on-line) Ve vztahu k udržitelnému cestovnímu ruchu se pak jedná především o proces směřující k naplňování potřeby návštěvníka a zároveň k ochraně

hostitelského regionu před nadměrnou exploatací. Jednoduše řečeno jde o kombinaci vzdělávání a zábavy (zážitkových aktivit). (Kulich et al., 2012)

Ostatní šetrné formy cestovního ruchu

Pěší turistika je nejstarší formou turistiky a zájmovou činností jednotlivců nebo organizovaných skupin, sloužící k poznávání krajiny, památek a lidí. Mezi specifické odnože pěší turistiky patří vysokohorská turistika, trekking, alpinismus a horolezectví. (Brandos, 2010: on-line)

Cykloturistika představuje aktivní způsob cestování zaměřený na poznávání přírodních a kulturních zajímavostí v určité oblasti na kole, nejčastěji pomocí speciálně upraveného (trekingového nebo horského) cestovního kola. Cyklistika je podporována budováním nových cyklotras a cyklostezek. **Cyklotrasa** je komunikace pro cykloturistiku, využívající stávajících místních a účelových komunikací včetně polních a lesních cest, silnic II. a III. třídy s malou frekvencí provozu. Cyklotrasy jsou doplněny o základní cykloznačky, směrové a informační tabule. **Cyklostezka** je stezka vybudovaná jak pro cykloturistiku, tak i pro pěší turistiku. Jde o účelovou komunikaci, která má zpevněný povrch a není součástí komunikací frekventované silniční dopravy. Cyklotrasy jsou též doplněny o základní cykloznačky umístěné před křižovatkou, dále pak směrové a informační tabule. S cykloturistikou a pěší turistikou je velmi úzce spojen i pojem greenway. (Pásková, 2009)

Greenways, nazývané též „Zelené stezky“, jsou venkovské komunikace s přírodním povrchem, které neslouží pro motorovou dopravu. Jsou určeny pro pěší turisty, cykloturisty nebo turisty na kolečkových bruslích (in-line bruslaře). Dále jsou také určeny pro jízdu na koni nebo pro vozíčkáře. Tyto stezky jsou často vybudovány podél řek, vyhlídek či podél přírodně atraktivních lokalit. (Pásková, 2009)

Vodní turistika (vodáctví)

Vodní turistika je jednou z vyhledávaných forem turistiky. V České republice se pro ni zažil laický název vodáctví. Jedná se o prožitkovou aktivitu, která jako prostředek k přesunu z jednoho místa na jiné využívá různé druhy plavidel. Nejvíce rozšířena je na říčních tocích a jedná se zejména o slalom a sjezd, rafting, rodeo, kanoepolo, rychlostní kanoistiku a dragonboating. Podmínky pro plavbu na vodních tocích jsou specifikovány následujícími zákony a vyhláškami: zákonem č. 114/ 1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, v platném znění, vyhláškou č. 344/1991 Sb., tzv. Řádem plavební bezpečnosti a vodním zákonem č. 254/2001 Sb, v platném znění. (Nováková et al., 2011)

3.4 Udržitelný rozvoj

Již od 70. let minulého století řeší řada odborníků po celém světě globální problém trvale udržitelného rozvoje naší planety. Otázka udržitelného rozvoje neztrácí na aktuálnosti v různých zemích ani v současné době. (MMR, 2007: on-line) Téma udržitelnosti je charakteristické přítomností rozsáhlého množství literatury a multidisciplinárních pohledů, které jsou mnohdy rozporuplné. Pojem „udržitelný rozvoj“ byl formálně schválen během první konference OSN, na téma Člověk a životní prostředí (UNCHE), která se konala ve Stockholmu v roce 1972. Vědecké otázky týkající se udržitelnosti byly základem přijetí pojmu "trvale udržitelný rozvoj" v mezinárodní diskusi. Tyto otázky předpokládaly za primární aspekt životní prostředí, ze kterého se postupně odvíjí ostatní aspekty (sociální, ekonomické a politické), jež mohou udržitelně fungovat ve vzájemné vazbě. (Bolis et al., 2014) V oblasti udržitelného rozvoje a zejména ochrany životního prostředí je zásadní spolupráce na místní a regionální úrovni a stále větší důraz je kladen na jednotlivce jako hybnou sílu změny. Cílem této změny je posun od pasivní k aktivní veřejnosti v kontextu globálních environmentálních otázek. (Barr et al., 2011)

Význam udržitelného rozvoje byl poprvé zachycen v definici, kterou představila Světová komise pro životní prostředí a rozvoj (World Commission on Environment and Development), založená roku 1987, v díle „Naše společná budoucnost“. Definice podle tehdejší předsedkyně WCED, Gro Harlem Brundtlandové, zní: „Trvale udržitelný rozvoj je často charakterizován jako takový rozvoj, který zabezpečuje uspokojení současných potřeb, aniž by ohrozil možnosti uspokojení potřeb generací budoucích.“ (White, 2013)

Principy udržitelnosti dle UNEP stojí na třech základních pilířích rozvoje, tj. ekonomický, sociální a ekologický. Snahou udržitelného rozvoje je potom nastolení rovnováhy mezi hospodářským růstem, sociální spravedlností, racionálním využíváním zdrojů a ochranou životního prostředí. (Minciu et al., 2010).

Ucelenou verzi definice, shrnující komplexně hloubku i šířku konceptu trvale udržitelného rozvoje v České republice, nastínil PhDr. Ivan Rynda, český sociální a kulturní ekolog, který tvrdí: „Trvale udržitelný rozvoj je komplexní soubor strategií, které umožňují pomocí ekonomických nástrojů a technologií uspokojovat sociální, materiální i duchovní potřeby lidí, při plném respektování environmentálních limitů. Aby to bylo v globálním měřítku současného světa možné, je nutné nově redefinovat na lokální, regionální i globální úrovni jejich instituce a procesy.“ (Rynda, 2001)

3.5. Venkovský cestovní ruch a rozvoj venkova

Venkovský cestovní ruch (též rurální cestovní ruch) představuje souborné označení pro druh cestovního ruchu s vícedenním pobytem a s rekreačními aktivitami na venkově mimo velká turistická centra. (Pásková, 2009) S rozvojem venkovského cestovního ruchu souvisí rozvoj venkova, rozvoj ekologicky hospodařících farem, výstavba nebo rekonstrukce menších ubytovacích a stravovacích zařízení, budování pěších tras, cyklotras, místních muzeí, skanzenů, nabídka specifických služeb venkovského cestovního ruchu, oživení tradičních řemesel atd. Rurální turismus tedy představuje proces konzumace produktů a služeb, s nimiž jsou spojeny rurální hodnoty. Tento typ turismu lze obecně považovat za vhodný nástroj podporující udržitelné využívání venkovského prostoru. Jednou ze základních charakteristik venkovského turismu je, že je provozován malokapacitně. (Zelenka et al., 2013) Venkovskou turistiku lze zdánlivě provozovat v jakékoli venkovské oblasti. Nicméně nároky na investice (ubytovací kapacity, kapacity pro volný čas a další infrastruktura), atraktivita lokality, nároky na organizaci a řízení dané podnikatelské aktivity jsou, vzhledem k odlišným postojům místních obyvatel k podnikání, v každé lokalitě různé. Z tohoto důvodu je nutné analyzovat potenciál regionů a vytyčit tak oblasti vhodné pro realizaci této formy turistiky. (Šimková, 2006)

Venkovský cestovní ruch lze rozčlenit na agroturistiku a ekoagroturistiku. (Pásková, 2009)

Agroturismus (angl. agritourism, farm tourism, rural tourism)

Specifickým druhem venkovského cestovního ruchu je agroturistika, kterou můžeme definovat jako pobyt na farmě s určitým vzdělávacím programem pro návštěvníky, kteří se seznamují se zemědělskou činností, s pěstováním plodin, chovem zvířat, konzumují místní výrobky atd. Kromě doprovodného programu agroturistika zahrnuje také výlety po okolí, konání tradičních slavností, dodržování místních zvyků atd. (Flanigan et al., 2014) Hlavní náplní je poznávání alternativního způsobu života v blízkém kontaktu s přírodou, přímá spoluúčast na zemědělských činnostech, aktivní odpočinek, pěší turistika a cykloturistika, poznávání původních technik výroby potravin, jízda na koni, chov hospodářských zvířat apod. (Pásková, 2009) Typickým rysem je komorní, téměř rodinné zázemí farmy, ke kterému se váží doprovodné programy v místě pobytu. Podle standardů ubytovacích služeb rozlišujeme ubytování v obytných místnostech objektů farem, v bytech nebo v pronájmu samostatných objektů. (Stříbrná, 1996)

Co se týče rozvoje agroturistiky v jednotlivých zemích Evropské unie, neexistuje jednotný model organizace agroturistiky, a to jak na národní, tak na regionální úrovni. Je to způsobeno zejména neexistencí jednotné evropské politiky v této oblasti. Světové trendy však ukazují velký nárůst této formy cestovního ruchu, i když organizační rozdíly do určité míry ovlivňují jeho silnější a systematičtější růst. (Jelinčič, 2007) Venkovská turistika a agroturistika se stává velmi populární zejména v ekonomicky vyspělých zemích. Má tak pozitivní ekonomický a sociální dopad. (Šimková, 2007)

Agroturismus je modelovým příkladem směřování k udržitelnému cestovnímu ruchu s aspekty ekologickými a sociokulturními (není třeba budování nové infrastruktury, využívá již existující zdroje a místní suroviny, typický je blízký kontakt s místními obyvateli a poznávání místního životního stylu) a také ekonomickými (finanční přínos pro místní obyvatele). Pro získání dotací na podnikání v agroturismu je v České republice podnikatel v agroturistice vymezen jako zemědělec, který si „přivydělává“ cestovním ruchem a jeho kapacita ubytování by neměla přesahovat 12 lůžek. (Pásková, 2009)

Ekoagroturismus (angl. ecoagrotourism) je forma cestovního ruchu, jejíž účastníci jsou motivováni pobytem na farmách, zabývajících se alternativním zemědělstvím. Mezi aktivity turisty patří zejména konzumace alternativně pěstovaných a upravovaných potravin ze zdrojů farmy, práce na farmě a účast na dalších aktivitách rodiny či komunity, jízda na koni (hipoturistika), blízký kontakt s přírodou, pěší turistika, cykloturistika, pozorování zvířat a péče o ně. (Pásková, 2009)

Hipoturistika je turistika spojená s jízdou na koni a zároveň perspektivním subproduktem venkovské turistiky, jež se soustředí na cestování v koňském sedle. V poslední době se rozmáhají tzv. jezdecké nebo koňské stezky, které byly vyznačeny v terénu a vydány v propagačních publikacích. Zvláštní význam má léčebné využití koní (hipoterapie, hiporehabilitace). (Ryglová et al., 2011)

WWOOF (angl. World Wide Opportunities on Organic Farms) znamená v překladu „celosvětové příležitosti na ekologických farmách“. Jde o celosvětovou výměnnou síť, která organizuje výpomoc dobrovolníků na ekologických farmách za poskytnutí ubytování a stravy ze strany farmářů. (Petrovská, 2010) WWOOF vznikla v Anglii v roce 1971 jako reakce obyvatel měst na potřebu pobytu v přírodním prostředí na jedné straně a jako podpora ekologického zemědělství a získání levné pracovní síly pro ekologické zemědělce na straně druhé. (Terry, 2014)

Wwoofing je specifická forma udržitelného cestovního ruchu, tzv. dobrovolnický turismus (angl. volunteer tourism nebo volunteer travel) na ekologických farmách propojující cestování, vzdělávání, nepeněžní výměnu a udržitelný životní styl. V posledních deseti letech zažila tato forma cestovního ruchu nebývalý boom a propojuje až 60 zemí po celém světě. Díky tomu byla v roce 2013 založena světová organizace s cílem podpory pohybu dobrovolných turistů, tzv. Wwooferů po celém světě. (Terry, 2014)

V České republice Wwoof funguje od roku 2003 pod záštitou občanského sdružení AREA viva, přičemž rozjezd podpořil fond DFID při Britském velvyslanectví v Praze. Systém Wwoof.cz vstupuje v Česku do desátého roku svého působení. V roce 2012 bylo v systému přihlášeno 60 hostitelů a přes 1 200 Wwooferů, z toho polovina ze zahraničí. (AREA viva, 2014: on-line)

3.6 Rozvoj venkova

Venkov a zemědělství spolu ještě v nedávné době úzce souvisely. Dnes pohlížíme na venkovský prostor z jiných, daleko širších hledisek. Ve venkovských oblastech v důsledku růstu volného času a příjmů obyvatelstva, stejně jako s narůstajícími požadavky na blízkost přírody, její poznávání a na smysluplnou činnost ve volném čase, stoupá důležitost rozvoje různých forem turismu ve venkovském prostoru. Stále zkušenější a citlivější rekreant hledá rekreační oblasti, kde existují různorodé aktivity a bohaté kulturní vyžití v nenarušeném přírodním prostředí. Právě na venkově zůstává nedostatečně využito mnoho kapitálu ve formě původní regionální kultury a relativně nezhodnocené přírody. Jde o značný potenciál cestovního ruchu, jehož využívání by mohlo být zdrojem růstu životní úrovně venkovských obyvatel a současně zabezpečovat udržitelnost venkovské krajiny. (Šimková, 2006)

Rozvoj venkova ve vztahu k cestovnímu ruchu je třeba analyzovat komplexněji, zahrnout lokalitu nejen z hlediska její atraktivity a kapacity infrastruktury lokality, ale také z hlediska sociálních schopností lokality a sociálního kapitálu lokality. (Šimková, 2012) Plán rozvoje venkova by měl zahrnovat problematiku zemědělství (Huylenbroeck et al., 2007) a dále také potřeby a priority místních obyvatel. (Serrat, 2008) Podle Herové (2007) je rozvoj zpravidla určován komunitou v určitém území. Udržitelný rozvoj se tedy vztahuje nejen ke konkrétní lokalitě, ale i k místní komunitě, které jsou společně navzájem provázané.

Využití venkovského cestovního ruchu, zejména agroturismu a ekoagroturismu, je jedním z nástrojů, jak oživit problematické venkovské regiony a zároveň obnovit zaostávající zemědělskou výrobu. (Šimková, 2012) Na druhé straně však může nekontrolovaný rozvoj

cestovního ruchu přispívat k environmentální degradaci, k fragmentaci venkovských lokalit a být původcem mnoha negativních sociálních a kulturních dopadů. (Deery et al., 2011)

Přínosy venkovského cestovního ruchu lze hodnotit z hlediska ekonomického (tvorba nových pracovních příležitostí, zdroj kapitálu, obnova stávajícího bytového fondu, stimulace rozvoje řemesel atd. – celkově zvyšuje konkurenceschopnost území), sociálního (zlepšení vybavenosti a úrovně veřejných služeb, oživení folklóru a místních tradic, umožňuje zvýšit kvalitu života v místě jak pro obyvatele, tak pro turisty, aniž by se radikálně měnil životní styl a postoje místních obyvatel) a environmentálního (zvýšení environmentální gramotnosti návštěvníků i místních obyvatel, využívání regionálního přírodního, kulturního a historického potenciálu, zabezpečení stability a biodiverzity životního prostředí).

Náklady související s rozvojem venkovského cestovního ruchu jsou např. náklady na infrastrukturu, energii, likvidaci odpadů atd. Rizika cestovního ruchu představují zejména škody na životním prostředí (škody prostřednictvím činností a chování návštěvníků – znečišťování vody, půdy, ovzduší, devastace flóry a fauny, poškozování památek, problémy spojené s likvidací odpadu atd.) a sociokulturní změny lokality (změna životního stylu místních obyvatel, změna jejich hodnot atd.). (Šimková, 2006)

Pro dosažení úspěšného rozvoje udržitelného cestovního ruchu na venkově z hlediska komunity je potřebné cestovní ruch pojmout jako „společenský průmysl“, který by umožňoval, aby se obyvatelé aktivně podíleli na určování a plánování budoucího rozvoje cestovního ruchu s celkovým cílem zlepšení úrovně života obyvatel. (Látková et Vogt, 2012) Tato skutečnost klade specifické nároky nejen na plánování budoucích akcí, ale také na průběžné sledování a hodnocení stavu lokality z hlediska kvality prostředí – informační management, organizace monitoringu, vytváření indikátorů apod. (Butler, 1999) Existuje předpoklad, že pouze udržitelný cestovní ruch vede ke zlepšení kvality života rezidentů prostřednictvím optimalizace lokálních ekonomických přínosů a prostřednictvím ochrany životního prostředí a zároveň poskytuje vysokou kvalitu pobytu a množství zážitků pro návštěvníky. (Bramwell et Lane, 1993)

4. METODIKA

Metodika a struktura této práce vychází z metodických pokynů pro zpracování strategických rozvojových a koncepčních dokumentů pro mikroregiony či obce dle nařízení Ministerstva pro místní rozvoj ve spolupráci s Ústavem územního rozvoje (MMR, 2009: on-line). Podle těchto pokynů je nejprve zpracován úvod, jakožto podklad pro řešení dalšího rozvoje území. Prvotní uvedení mé práce představuje odborná literární rešerše zpracovaná ze zdrojů české a zahraniční literatury relevantní k tématu. Poté následuje zpracování analytické části, která vychází z Analýzy vnějších a vnitřních vztahů neboli situační analýzy mikroregionu a následuje sestavení SWOT analýzy - analýzy silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb pro rozvoj šetrných forem cestovního ruchu v mikroregionu. Na základě poznatků získaných z analytické části je následně zpracována návrhová část, která obsahuje zejména stanovení vize rozvoje mikroregionu a formulování cílů rozvoje a priorit, které jsou východiskem pro návrhy konkrétních plánů intenzifikace šetrného cestovního ruchu.

4.1 Literární rešerše

Smyslem literární rešerše je seznámení s tématem, uvedení do problematiky a přiblížení pojmů souvisejících s tématem práce. Pro zpracování literární rešerše byla použita odborná literatura zaměřená na cestovní ruch, ekologii a životní prostředí dostupná v Národní knihovně, Městské knihovně v Praze, v knihovně České zemědělské univerzity a dále bylo čerpáno z odborných článků a publikací zahraničních autorů z relevantních internetových zdrojů, především z databáze ScienceDirect a Web of Knowledge.

4.2 Metoda sběru dat

Sběr dat probíhal na základě zmapování sekundárních zdrojů dat čerpaných z odborných publikací, webových stránek a médií. K získání informací týkajících se cestovního ruchu a propagace mikroregionu bylo čerpáno z publikací o NP Šumava, šumavských horách a přírodě, dále pak z turistických průvodců a propagačních materiálů informačních center. Aktuální informace o mikroregionu, jednotlivých městech a obcích a o NP byly čerpány z webových stránek mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko, NP Šumava, z portálů jednotlivých měst, obcí a zájmových sdružení a z mediálního serveru ekolist.cz. Důležité byly též informace obsažené v koncepčních rozvojových dokumentech MAS Šumavsko s názvem „Živé a šťastné Šumavsko“ a z koncepčního dokumentu mikroregionu Horní Vltava-Boubínsko, který je ale již zastaralý. Další podklady byly získány z územně analytických podkladů Jihočeského kraje a z územních plánů jednotlivých obcí, ze zákona č. 114/1992 Sb.

o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, dále ze zákona č. 17/1992 Sb. o životním prostředí, v platném znění a nakonec ze zákona č 128/2000 Sb. o obcích, v platném znění. Pro analytické zpracování sloužila především data z veřejně přístupné on-line databáze Českého statistického úřadu.

4.3 Analytická část

Na základě získaných dat byla zpracována obecná charakteristika a zhodnocení současného stavu vybraného územního celku metodou analýzy vnějších a vnitřních vztahů (Houdek et al., 2010) a dále pak přírodních, kulturních a realizačních předpokladů cestovního ruchu. Fakta a poznatky získané při zpracování situační analýzy mikroregionu jsou východiskem a hlavním podkladem pro formulaci SWOT analýzy, jejímž cílem je stanovení silných a slabých stránek území z hlediska cestovního ruchu a identifikace příležitostí a hrozeb dalšího rozvoje.

4.4 Návrhová část

Výsledků SWOT analýzy, včetně rozvojových priorit vyššího územně-správního celku, kterým je Jihočeský kraj, byly využity pro identifikaci východisek a hlavních kritických oblastí, dále jako základ pro zaměření celé rozvojové strategie mikroregionu, na jejímž podkladě byly navrženy a postupně formulovány hlavní směry rozvoje a strategické cíle mikroregionu a opatření vedoucí k naplnění těchto cílů. Dále byly zformulovány vlastní návrhy environmentálně šetrného rozvoje cestovního ruchu v zájmovém území.

5. ANALÝZA VNĚJŠÍCH A VNITŘNÍCH VZTAHŮ

5.1 IDENTIFIKACE ŠETŘENÉ LOKALITY

5.1.1 Základní charakteristika území mikroregionu

Mikroregion Horní Vltava - Boubínsko byl založen dne 20. 10. 1999 jako svazek jedenácti jihočeských obcí a dvou měst se sídlem ve Stožci za účelem vzájemné spolupráce v rámci regionálního rozvoje, především prosazování záměrů týkajících se svým rozsahem a významem spádového území a dalších aktivit, souvisejících s propagací mikroregionu a celého zájmového území. Z hlediska právní formy je mikroregion občanské sdružení právnických osob, které se skládá z 15 členů, z toho z jedenácti obcí: Želnavka, Nová Pec, Stožec, Strážný, Lenora, Horní Vltavice, Kubova Huť, Borová Lada, Kvilda, Buk, Zbytiny a ze dvou měst: Vimperk a Volary. Dalšími členy mikroregionu jsou právnické osoby Ski klub Volary o. s. a Služby města Vimperk s.r.o. Skutečnost, že se mikroregion nachází na území NP a CHKO Šumava má zásadní význam na poli rozvojových aktivit regionálního rozvoje. Mikroregion spadá pod MAS Šumavsko, jež je sdružením podnikatelů, neziskových organizací a veřejného sektoru s cílem maximálního využití potenciálu území a zajištění trvale udržitelného rozvoje s ohledem na ekologické principy. (Mikroregion Horní Vltava – Boubínsko, 2012: on-line)

Obrázek 1: Mapa MAS Šumavsko

Zdroj: http://www.chanceinnature.cz/files/articles_files/mapa-2014.png

Tabulka 1: Základní údaje o obcích mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko

Zdroj: ČSÚ, 2013: Veřejná databáze (upraveno autorem)

Obec	počet obyvatel k 31. 12. 2013	počet částí obce	počet katastrů	počet základních sídelních jednotek	katastrální výměra ha	nadmořská výška (m n. m.)	status
Borová Lada	282	8	8	8	6895	895	obec
Buk	293	3	3	4	2580	830	obec
Horní Vltavice	377	6	6	7	5880	805	obec
Kubova Huť	105	1	1	1	141	960	obec
Kvilda	166	5	2	2	4518	1062	obec
Lenora	773	5	3	6	1780	765	obec
Nová Pec	480	7	2	6	6638	737	obec
Stožec	200	3	4	7	10478	780	obec
Strážný	430	4	8	8	4964	834	městys
Vimperk	7644	22	16	31	8000	694	město
Volary	3864	3	7	15	10753	760	město
Zbytiny	301	6	5	6	3904	786	obec
Želnava	111	3	1	3	3904	775	obec

5.1.2. Geografická poloha

Mikroregion Horní Vltava - Boubínsko se rozprostírá na území podél horního toku řeky Vltavy, v příhraniční oblasti jihozápadních Čech, na průsečíku tří historických zemí střední Evropy, tj. Bavorska, Horního Rakouska a Čech. V současném administrativním vymezení spadá šetřené území pod Jihočeský kraj, konkrétně jižní část bývalého okresu Prachatice. Hranice mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko jsou dány jednotlivými správními obvody (SO), tj. SO ORP Prachatice a Vimperk (okres Prachatice). Severovýchodní, „horní“ hranice mikroregionu, je zhruba vymezena linií procházející Kvildou, Novými Hutěmi, Vimperkem, Zbytinami, Želnavou a Novou Pecí. Na severozápadní straně sousedí s Plzeňským krajem, svojí jihozápadní, „spodní“ hranicí kopíruje mikroregion průběh státní hranice s Německem, resp. Rakouskem a jihovýchodně hraničí s bývalými okresy Prachatice a Český Krumlov. (Cassia Development & Consulting s.r.o., 2012: on-line)

Celková rozloha mikroregionu činí 64 544 ha (645 km²) a podílí se ze 46,86% na rozloze bývalého okresu Prachatice. (ŠumavaNet.CZ, 1997 – 2012a: on-line) Pro zájmové území je značnou výhodou blízkost krajského města České Budějovice, okresních měst Český Krumlov a Strakonice a snadná dostupnost jak z vnitrozemí (silnice I. třídy č. 4 Praha – Strážný), tak i ze sousední země, včetně napojení na Bavorsko prostřednictvím silničního hraničního přechodu Strážný – Philippsreut (ŠumavaNet.cz, 1997 – 2012b: on-line)

5.2 PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

5.2.1. Geomorfologické podmínky

Řešené území mikroregionu z větší části náleží do celku Šumava a pouze ze severu do něj zasahuje celek povrchově členitého Šumavského podhůří. Území leží v nadmořské výšce od 694 do 1065 m n.m. Z hlediska geomorfologického členění zasahuje do celku Šumava a Šumavské podhůří několik podcelků. Největší podíl co do rozlohy území zaujímají podcelky Boubínská hornatina, Trojmezná hornatina, Šumavské pláně a dále pak Vltavická brázda a Želnavská hornatina. (Demek, 1965) Nejvyššími body v mikroregionu jsou na jihozápadě Černá Hora (Kvildské pláně), jejíž výška dosahuje 1 315 m n.m., na jihovýchodě Plechý (Trojmezná hornatina) s 1 378 m n.m., který je zároveň nejvyšší horou české části Šumavy a Boubín v centrální části mikroregionu, s výškou 1 362 m n.m.

Tabulka 2: Geomorfologické členění šetřeného území

Zdroj: Demek et Macovčín, 2006 (upraveno autorem)

Provincie	Subprovincie	Oblast	Celek	Podcelek	Okrsek	Nejvyšší vrchol m n.m
Česká vysočina	Šumavská soustava	Šumavská hornatina	Šumava	Šumavské pláně	Knížecí pláně	Hrb (1.074)
					Kvildské pláně	Černá Hora (1.315)
				Boubínská hornatina		Boubín (1.362)
				Trojmezná hornatina	Stožecká hornatina	Plechý (1.378)
					Plešská hornatina	
					Novopecká kotlina	
			Stožecká kotlina			
			Vltavická brázda		Želnavský vrch (815)	
			Želnavská hornatina		Knížecí stolec (1.236)	
			Šumavské podhůří	Prachatická hornatina	Libínská hornatina	Libín (1.096)
				Vimperská vrchovina	Bělečská vrchovina	Běleč (922)
			Vacovská vrchovina			

5.2.2 Geologické podmínky

Z regionálně geologického hlediska je šetřené území tvořeno molabdunickým krystalinikem, rulovými a žulovými horninami a charakter dnešní krajiny se zarovnaným pohořím byl vlivem eroze formován již v prvohorách. V třetihorách se vlivem alpínského vrásnění rozlámalo pohoří na jednotlivé kry, ve čtvrtohorách došlo k ochlazení klimatu a vrcholy některých nejvyšších šumavských hor se pokryly menšími ledovci, které vytvořily příkré skalní stěny ledovcových karů a množství přesunutého materiálu, který v podobě morénových valů dosud zadržuje jezerní vody. (Culek et al., 1996)

Tyto procesy čtvrtohorního zalednění byly příčinou vzniku mnoha geologických zajímavostí, zejména Plešného jezera a kamenného moře o rozloze 6 ha. Působení ledovce modelovalo také horu Plechý, nejvyšší vrchol na české straně Šumavy. Dalším pozůstatkem zalednění a zajímavostí v území je rulový Boubín, jež má kamenné moře z rozlámaných horninových bloků, oddělených při střídavém zamrzání a odtávání. Dalším geologicky významným jevem jsou rašeliniště v Šumavských pláních a údolní rašeliniště při Vltavě a jejích větších přítocích, která vznikla v období holocénu. Raritou jsou rostlinné druhy přežívající z dob ledových. Za zmínku dále stojí Medvědí stezka s výskytem nejružnějších forem mrazového zvětrávání místní žuly, která prochází lesním komplexem Trojmezí hornatiny a jejíž začátek a konec vymezují železniční zastávka Ovesná a železniční stanice Černý Kříž. (NP Šumava, 2014a: on-line)

Obrázek 2: Plešné jezero

Zdroj: <http://alfa.bc.cas.cz/vyznamne-vysledky-HBU.html>

5.2.3 Hydrologické podmínky

Voda je v šumavské krajině nenahraditelným prvkem a má zastoupení v hojném množství pramenišť, rašelinišť, sítí vodních toků a ledovcových jezer a proto je celé území Národního parku Šumava zahrnuto do Chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV). Hydrologicky náleží území mikroregionu k úmoří Severního moře a patří do povodí Horní Vltavy, která zde pramení na východním svahu Černé Hory v podobě Černého potoka, který se od soutoku s Vydřím potokem u Borových Lad stává Teplou Vltavou. Po soutoku se Studenou Vltavou, se volně meandrujícím tokem blíží Želnavě a dále přechází do vodní nádrže Lipno. K dalším vodním tokům na území mikroregionu patří řeky Volyňka, Blanice dále Medvědí potok, Pravětínský potok, Vydří potok a Řasnice. (NP Šumava, 2014b: on-line)

Specifickým přírodním a hodnotným jevem na území mikroregionu je přirozené ledovcové Plešné jezero, jako důsledek čtvrtohorního zalednění vrcholů Šumavy. Rašeliniště, slatě, nivy a blata jsou životodárné oblasti Šumavy, jejichž zánik by znamenal vyschnutí Šumavy. Tyto přirozené vodní úkazy jsou důsledkem geomorfologických a klimatických podmínek v období holocénu. Jedná se o Vlčí Jámy, Jezerní slat' mezi obcemi Kvilda a Horská Kvilda, Mrtvý luh při soutoku Teplé a Studené Vltavy, Chalupskou slat' u Borové Lady, Novosvětskou slat', Bukovou slat', Malou slat', Paseckou slat' a Stráženskou rašelinu. Jihozápadně od Nové Pece se nachází Schwarzenberský plavební kanál, který vznikl koncem 18. století na rozvodí Vltavy a Dunaje jako významná dopravní cesta pro dřevo ze šumavských lesů a dnes se řadí mezi nejvýznamnější technické památky Šumavy. (Informační server ŠumavaNet.CZ, 1997 – 2012a: on-line)

Obrázek 3: Borová Lada, Chalupská slat'

Zdroj: <http://itras.cz/chalupska-slat/galerie/10651/>

5.2.4 Klimatické podmínky

Šumava je oblast známá přechodným klimatickým rázem s vlivy oceánského a kontinentálního klimatu, což se vyznačuje poměrně malými teplotními výkyvy a vysokými srážkami v průběhu roku. Dle mapy klimaticko-geografického členění ČR (Quitt, 1971) patří hlavní část území do chladné klimatické oblasti CH7. Pouze oblasti s vyšší nadmořskou výškou v severozápadní a jižní části šetřeného území zasahují do podoblasti CH6 a údolí Vltavické brázd do mírně teplé oblasti MT 3. Teplotní gradient se mění především s nadmořskou výškou, kdy průměrné teploty ve výšce 750 m n.m. jsou cca 6°C a ve výšce 1300 m n.m. cca 3 °C, přičemž nejchladnější oblastí jsou Šumavské pláně. Nejchladnějším měsícem bývá leden, nejteplejším červenec. Zima trvá pět měsíců a vegetační období čtyři měsíce, od poloviny května do poloviny září. Nejnižší teploty jsou trvale měřeny na Jezerní slati mezi Kvildou a Horskou Kvildou a mrazový rekord zde byl zaznamenán v roce 1987 a to - 41,6°C. Celkové množství srážek na území je také ovlivněno nadmořskou výškou, přičemž v centrální části Šumavy v okolí Březníku přesahují srážky až 1500 mm a liší se samozřejmě na návětrné severozápadní straně a závětrné jihovýchodní straně pohoří. Jihovýchodní část území je navíc pod silným vlivem föhnů za Alpami a je tak klimaticky daleko příznivější než Pláně. (ŠumavaInfo.cz, 2014a: on-line)

Tabulka 3: Klimaticko-geografické členění šetřeného území

Zdroj: Quitt, 1971

	MÍRNĚ TEPLÁ	CHLADNÁ	
	MT3	CH6	CH7
	tmavě zelená	modrá	světle modrá
Počet letních dní	20 - 30	10 - 30	10 - 30
Počet dní s teplotou alespoň 10 °C	120 - 140	120 - 140	120 - 140
Počet mrazových dní	130 - 160	140 - 160	140 - 160
Počet ledových dní	40 - 50	60 - 70	50 - 60
Průměrná teplota v lednu	-3 - -4	-4 - -5	-3 - -4
Průměrná teplota v dubnu	6-7	2-4	4-6
Průměrná teplota v červenci	16-17	14-15	15-16
Průměrná teplota v říjnu	6-7	5-6	6-7
Počet dnů se srážkami alespoň 1mm	110-120	140-160	120-130
Srážkový úhrn ve vegetačním období	350-450	600-700	500-600
Srážkový úhrn v zimním období	250-300	400-500	350-400
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	60-100	12-140	100-120
Počet dní jasných	120-150	150-160	150-160
Počet dní zatažených	40-50	40-50	40-50

5.2.5 Pedologické podmínky

Oblast šetřeného území má celkově horský charakter s převahou kyselých půdotvorných substrátů. Velká střední nadmořská výška území, relativně zarovnaný povrch a celkově mírnější klima jsou specifika, která odlišují půdy na Šumavě od jiných pohoří v ČR. Převážná část šetřeného území je tvořena kambizemními podzoly. Nejvýznamnějšími půdními jednotkami jsou pak v údolí horního toku Vltavy hnědá půda kyselá, neboli kambizemě a rašelinná půda, organozemě, jež je pro české země poměrně unikátní. V plochých sníženinách, na dnech úvalovitých údolí i na plošinách, jsou vyvinuty neobyčejně rozsáhlé plochy organozemních glejů, přecházejících na jedné straně do organozemí typu středně úživných slatin a rašelin v údolních polohách, na druhé straně do velmi chudých organozemí typu vrchovištních rašelin. (Culek, 1996) Velmi rázovitá a specifická je i vegetace těchto lokalit.

5.2.6 Krajinný pokryv (Land cover)

Z tabulky a grafu, znázorňujících druhy krajinného pokryvu v jednotlivých obcích mikroregionu je patrné, že nejvyšší zastoupení mají v šetřeném území lesní porosty a relativně nízký podíl představuje orná půda, která se nachází pouze v oblastech mimo území NP a CHKO Šumava. Z toho lze vyvodit významný vliv existence NP a CHKO Šumava na zastoupení krajinného pokryvu v šetřeném území.

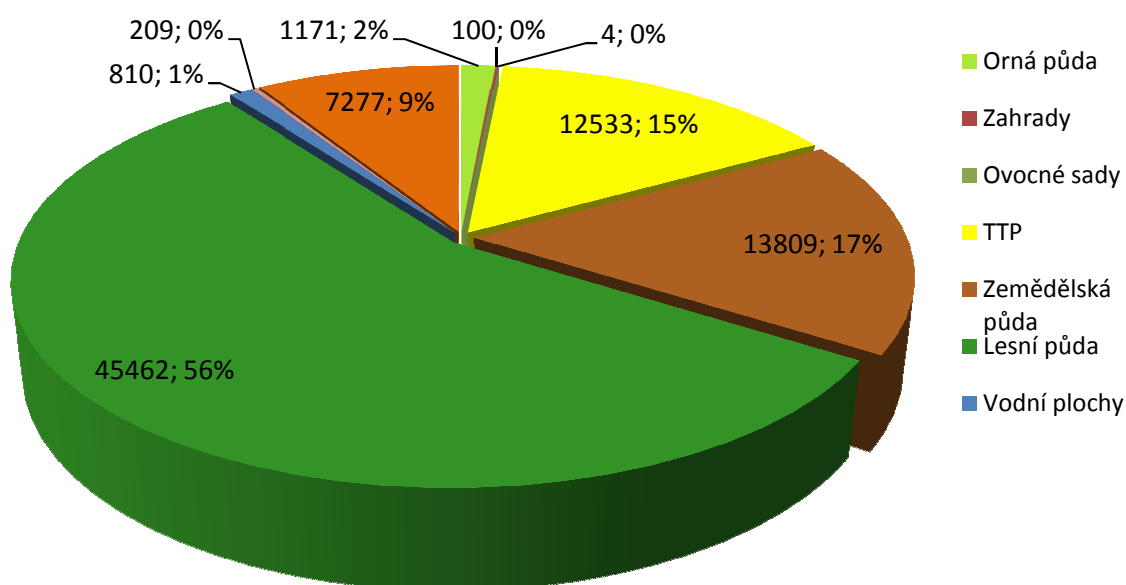
Tabulka 4: Zastoupení typů krajinného pokryvu v šetřeném území

Zdroj: <http://vdb.czso.cz/mos/okres.jsp?k=CZ0315>

Obec	Výměra (ha)	Orná půda	Zahrady	Ovocné sady	TTP	Zemědělská půda	Lesní půda	Vodní plochy	Zastavená plocha	Ostatní
Borová Lada	6895	9	0	0	1026	1036	5146	41	6	666
Buk	2580	135	6	0	464	605	1839	6	9	122
Horní Vltavice	5880	5	1	0	894	900	4589	31	6	355
Kubova Huť	141	1	0	0	32	33	72	0	2	34
Kvilda	4518	0	0	0	380	380	3757	32	5	343
Lenora	1780	111	4	0	645	760	768	31	9	213
Nová Pec	6638	50	7	1	964	1022	4820	233	13	549
Stožec	10478	2	1	0	1260	1262	7917	114	10	1175
Strážný	4964	1	1	0	910	912	3145	35	9	863
Vimperk	8000	592	67	3	1921	2583	4412	37	74	893
Volary	10753	63	11	0	2434	2509	6837	130	53	1225
Zbytiny	3904	106	1	0	1098	1205	2092	43	9	556
Želnavá	1034	96	1	0	505	602	68	77	4	283
Celkem	67565	1171	100	4	12533	13809	45462	810	209	7277

Obrázek 4: Zastoupení krajinného pokryvu v mikroregionu

Zdroj: Zdroj: <http://vdb.czso.cz/mos/okres.jsp?k=CZ0315>

5.2.7 Vegetace

Z hlediska biogeografického členění území patří oblast mikroregionu do hercynské podprovincie bioregionu Šumava, jež se vyznačuje biotopem západní a centrální části střední Evropy. Vegetačně je především ovlivněna geologicky starým podložím Českého masívu a zastoupen je jedlovo-bukový a smrkový vegetační stupeň. (Culek, 1996) Velká část lesních biotopů je nepůvodních a oblast je tvořena především smrkovými monokulturami. Z původních horských květnatých bučin zůstaly lokální zbytky v komplexu Boubínské hornatiny. Mezi nejvýznamnější biotopy patří rašeliniště s rostlinnými druhy z dob ledových, tzv. glaciální relikty, kyselé doubravy, údolní luhy, podmáčené olšiny podél vodních toků, podmáčené smrčiny kolem rašelinišť a pramenišť, reliktní bory v kaňonech řek a kamenných mořích, suťové smíšené lesy, louky a pastviny, ekosystémy jezerních karů, nelesní pramenišní systémy a ekosystémy stojatých a tekoucích vod. (ŠumavaInfo.cz 2014b: on-line)

K vzácným druhům rostlin, vyskytujících se v šetřeném území patří endemité, mimo zřejmě vyhynulého hořečku mnohotvarého českého (*Gentianella praecox subsp. bohemica*), jsou to oměj šalamounek (*Aconitum napellus*), zvonečník černý (*Phyteuma nigrum*) a prstnatec májový rašelinný (*Dactylorhiza majalis subsp. turfosa*). Z glaciálních reliktních se zde vyskytují hořec panonský (*Gentiana pannonica*), oměj šalamounek (*Aconitum napellus*), hořec

mnohotvarý český (*Gentianella praecox subsp. bohemica*), plavuník alpský (*Diphasiastrum alpinum*), bříza trpasličí (*Betula nana*), suchopýrek trsnatý (*Trichophorum cespitosum*) a dále pak vodní rostliny šídlatka ostnovýtrusná (*Isoetes echinospora*) v Plešném jezeře. V kotlině horní Vltavy se vyskytují cenné druhy jako všivec žezlovitý (*Pedicularis sceptrum-carolinum*), vrba borůvkovitá (*Salix myrtilloides*), rojovník bahenní (*Rhododendron tomentosum*, syn. *Ledum palustre*), ptačinec dlouholistý (*Stellaria longifolia*), popelivka sibiřská (*Ligularia sibirica*) a třtina nachová (*Calamagrostis phragmitoides*). Raritou jsou také masožravé rostliny tučnice obecná (*Pinguicula vulgaris*) a rosnatka okrouhlostá (*Drosera rotundifolia*), které byly na Šumavě považovány za vyhynulé. (NP Šumava, 2014c: on-line)

Obrázek 5: Rosnatka okrouhlostá

Zdroj: <http://www.spektrumzdravi.cz/rosnatka-okrouhlolista-drosera-rotundifolia>

5.2.8 Fauna

Fauna v šetřeném území je zastoupena především původní středoevropskou zvířenou horských klimaxových smrčín, dále pak rašelinišť a podmáčených smrčín, sutí a skalních stěn, horských luk a šumavských vod. (ŠumavaInfo.cz 2014c: on-line) Mezi vzácné a chráněné druhy bezobratlých živočichů na Šumavě patří okáč rudopásý (*Erebia euryale*), žluťásek borůvkový (*Colias palaeno*), perleťovec severní (*Boloria aquilonaris*), modrásek stříbroskvrnný (*Vacciniina optilete*), tesaříci kozlíček smrkový (*Monochamus sutor*), kozlíček hvozdník (*Monochamus sartor*), střevlík Ménétriesův (*Carabus menetriesi*) a endemický střevlík (*Oreonebria castanea sumavica*) žijící v karech. Z ptáků jsou vzácné druhy např. tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*), strakapoud bělohřbetý (*Dendrocopos leucotos*), puštík

bělavý (*Strix uralensis*), tetřívka obecná (*Tetrao tetrix*), kulíšek nejmenší (*Glaucidium passerinum*), datlík tříprstý (*Picoides tridactylus*), ořešník kropenatý (*Nucifraga caryocatactes*), sýc rousný (*Aegolius funereus*), hýl rudý (*Carpodacus erythrinus*), dále také orel skalní (*Aquila chrysaetos*) a orel mořský (*Haliaeetus albicilla*) a raritou je sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*). Z obratlých živočichů se zde vyskytuje úspěšně vysazený rys ostrovid (*Lynx lynx*), los evropský (*Alces alces*), kočka divoká (*Felis silvestris*) a zmije obecná (*Vipera berus*). V šumavských vodách žije jeden z nejhroženějších korýšů rak kamenáč (*Austropotamobius torrentium*), stejně jako perlorodka říční (*Margaritifera margaritifera*) a mihule potoční (*Lampetra planeri*). Ryby zastupuje stále se zmenšující populace pstruha obecného (*Salmo trutta*) a lipana podhorního (*Thymallus thymallus*). (NP Šumava, 2014d: on-line)

Obrázek 6: Rys ostrovid

Zdroj: http://bruntalsky.denik.cz/zpravy_region/lide-se-budou-moci-potkat-s-zivym-rysem-20150130.html

Obrázek 7: Tetřev hlušec

Zdroj: <http://www.jiri-bohdal.com/foto-tetrev-hlusec.php>

5.3 HISTORICKÉ SOUVISLOSTI A VÝVOJ OBCÍ MIKROREGIONU

Borová Lada

Borová Lada (plurál, tedy v Borových Ladech, německy Ferchenhaid) jsou obec, ležící na Teplé Vltavě na hranici NP Šumava uprostřed CHKO Šumava a šumavských plání, v nadmořské výšce 900 m mezi obcemi Horní Vltavice a Kvilda. Nedaleko Borových Lad se stéká Černý potok s Malou Vltavou a vytváří tak Teplou Vltavu. Části obce se nazývají Borová Lada, Černá Lada, Knížecí Pláně, Nový Svět, Paseka, Svinná Lada, Šindlov a Zahrádky. Na území obce jsou vyhlášeny 2 přírodní rezervace (Najmanka, Pravětínská Lada) a 4 přírodní památky (Borová Lada, Buková slat', Pasecká slat', Pod Šindlovem). (Obec Borová Lada, 2014: on-line)

Historie

Borová Lada vznikla v roce 1750 na popud vlastníka Wimperského panství Josefa Adama ze Schwarzenbergu. První obyvatelé, zejména dřevorubci, přicházeli ze sousedního wimperského panství a z okolních sklářských osad. V roce 1855 zde stojí již 26 převážně dřevěných chalup a v obci žije přes 230 obyvatel převážně německé národnosti. Díky umístění obce zde byla vybudována pila, mlýnský hamr a mlýn. (Obec Borová Lada, 2014: on-line)

Buk

Obec Buk se nachází v Chráněné krajinné oblasti Šumava, 3 km od úpatí hory Boubín. K obci patří osady Vyšovatka a Včelná pod Boubínem. Uprostřed návsi lze vidět kapli Panny Marie z r. 1800. Součástí Buku je hora Boubín s rozhlednou a významná národní přírodní rezervace Boubínský prales. Dále se zde nachází přírodní rezervace Čertova stráž a přírodní park Poušť. Vzhledem k tomu, že obec leží uprostřed krásné přírody, je výhodným místem pro turistické výlety po Šumavě. (Obec Buk, 2014a: on-line)

Historie

Obec Buk vznikla jako osada ve tvaru okrouhlice v roce 1299 na podnět pražského probošta. Vlivem růstu obyvatel se pracovalo také v okolních boubínských lesích. Období komunismu mělo na dnešní vzhled obce velký vliv. V roce 1950 zde bylo vystavěno první zemědělské družstvo a následně zde byly postaveny bytové domy pro členy JZD, kdy zde pracovala většina obyvatel obce. Po roce 1989 bylo JZD přejmenováno na Agrodružstvo. Obyvatelé dojíždějí za prací do Vimperku a okolí. (Obec Buk, 2014b: on-line)

Horní Vltavice

Obec Horní Vltavice (německy Ober Moldau) leží v horním zakončení Hornovltavické brázdy v nadmořské výšce 824 m n.m., poblíž ústí Kubohuťského potoka do řeky Teplé Vltavy. Části obce jsou Horní Vltavice, Račí, Žlábky, Březová Lada, Polka a Slatina. K obci patří přírodní rezervace Zátoňská mokřina, přírodní park Jilmová skála a Pod Ostrohem.

Historie

Obec Horní Vltavice patří k nejstarším sídlům z roku 1257, kdy se v této době nacházela na Zlaté stezce z Vimperka do Pasova. V 16. a 18. století došlo ke stavbě sklářských hutí na zrcadlové sklo. V roce 1858 byla část královského pomezního hvozdu a část boubínské hornatiny, na popud lesmistra Josefa Johna, vyhlášena za přírodní rezervaci Boubínský prales. V poválečném období po odsunu původních obyvatel byla obec dosídlena obyvateli z Čech, Slovenska a také emigranty z Rumunska a Maďarska. (Obec Horní Vltavice, 2014: on-line)

Kubova Huť

Obec Kubova Huť leží v horském sedle na jihozápadním úpatí Boubína v nadmořské výšce 1000 m n.m., 8 km jižně od Vimperka. Rozkládá se v místech, kudy v minulosti procházela historicky známá Zlatá stezka. Dnes je Kubova Huť a celá podboubínská krajina vyhledávaným místem pro letní i zimní rekreaci. (Obec Kubova Huť, 2014a: on-line)

Historie

Obec vznikla na začátku 18. století jako jedna z šumavských sklářských osad. Název osady byl odvozen od tehdejšího zámeckého hejtmána Gubi. V roce 1899 bylo vybudováno, na nově vzniklé trati z Vimperka do Volar, nejvýše položené nádraží v Čechách. V Obci se nachází historické budovy původní šumavské architektury, např. u Kubešů a u Götzů a dále zde v centru stojí typická Schwarzenberská myslivna z roku 1908. V současnosti většina obyvatel pracuje u Lesů České republiky a v turistických službách. (Obec Kubova Huť, 2014b: on-line)

Kvilda

Kvilda leží uprostřed Šumavských plání, 5 km od pramenů Teplé Vltavy, v místech, kde do ní zleva ústí Kvildský potok v nadmořské výšce 1065 m n.m. a je tak nejvýše položenou českou obcí. Dnes je Kvilda s řadou penzionů i soukromých chalup, sloužících zimní i letní rekreaci, jedním z nejvýznamnějších turistických středisek Šumavy. Do katastrálního území obce patří zaniklá obec Bučina i nedaleké osady Františkov, Vydří Most, Hraběcí Huť a Lesní Domky. (Obec Kvilda, 2014a: on-line)

Historie

Kvilda, tehdejší lesní hvozd, patřil k území Velkého Zdíkova. Docházelo zde k velkým rozepřím kvůli rýžování zlata na horních tocích Hamerského a Kvildského potoka. Význam tohoto území nadále vzrostl vybudováním kašperskohorské větve Zlaté stezky, která sloužila obchodu od roku 1366. Spojovala Pasov s Kašperskými Horami a vedla přes Freyung, Finsterau a obě Kvildy. Trvalé osídlení Kvildy Němci patří ke kolonizační vlně 16. století. V roce 1793 žilo v Kvildě v padesáti domech 380 obyvatel a sčítání obyvatel z května 1939 uvádí 1109 obyvatel, z toho pouze dva Čechy. Koncem 18. století vstupují na scénu sklářské hutě a vznik podmaleb na skle. Nejen počtem obyvatel, ale i svým hospodářským potenciálem se Kvilda postupně stala nejvýznamnější obcí centrální Šumavy. Z osad na Zlaté stezce, z osady dřevorubců a zemědělců, se Kvilda stává nejen střediskem průmyslu, řemesel a obchodu, ale i střediskem společenským a církevním. (Obec Kvilda, 2014b: on-line)

Lenora

Obec Lenora se nachází na soutoku Teplé Vltavy a říčky Řasnice pod Boubínem v nadmořské výšce 786 m n.m. a cca 15 km jižně od města Vimperk. Vltava a sklo představují dva hlavní původní znaky této rázovité šumavské obce. Mezi turistické zajímavosti patří sklářské muzeum a prodejna skla, zámeček Lenora, obecní veřejná pec na chleba, Rechle, Pomník Andrease Hartauera, původní šumavská lidová architektura, tj. sklářské domky a kovárna. Z přírodních zajímavostí stojí za zmínku přírodní rezervace Zátoňská hora. Části obce jsou Lenora, Houžná, Kaplice, Vlčí Jámy a Zátoň. (Obec Lenora, 2014a: on-line)

Historie

Obec Lenora vznikla v okolí slavné sklárny, kterou založil Jan Meyer v roce 1834 a v druhé polovině 19. století se řadila mezi největší a nejmodernější sklárny Rakouska – Uherska. Dodnes se zachovala původní dělnická obydlí v okolí sklárny, která představují cenný soubor lidové architektury. Šest let od založení tehdejší sklárny zde již bylo dvacet domů a žilo zde přes sto obyvatel. Koncem 19. století, po výstavbě železnice ze Strakonice do Volar, dochází k rychlejšímu odbytu lenorského skla. V době rozmachu sklárna vyváží převážně do USA, Francie, Belgie a Itálie. Události, jako druhá světová válka a dále pak komunismus, se na vývoji sklárny zásadně podepsaly. V roce 1968 došlo k rekonstrukci sklárny, výstavbě bytů pro sklářské rodiny, základní školy, obecního úřadu, sklářského muzea a prodejny skla. Sklárna ukončila výrobu v roce 1995 následkem neúspěšné privatizace (Obec Lenora, 2014b: on-line)

Nová Pec

Obec Nová Pec (německy Neuofen) leží v Národním parku Šumava na pravém břehu Lipenské přehradní nádrže v místech, kde začíná vzduť přehradní nádrže Lipno. Je známým letoviskem a výchozím místem mnoha výletů po Šumavě. K obci náleží pamětihodnosti jako pomník Adalberta Stiftera, obelisk u Plešného jezera, Plešné jezero a jeho kamenné moře, Medvědí stezka, nejstarší jihočeská naučná stezka, Schwarzenberský plavební kanál, přírodní park Jezerní luh, přírodní park Trojmezna hora a přírodní park Vltavský luh. Části obce jsou Nová Pec, Bělá, Dlouhý Bor, Jelení, Láz, Nové Chalupy a Pěkná.

Historie

Šumavská obec Nová Pec byla založena jako dřevařská osada již v 17. století krumlovským vévodou a knížetem Johanem Christianem z Eggenbergu. Poté byla obec předána knížeti Schwarzenbergovi v roce 1799. Do 16. století se na území nacházely lesy a místy až pralesy. To přilákalo osadníky k těžbě dřeva, které se plavilo po Schwarzenberském plavebním kanále, plavbou po Vltavě a voroplavbou, později samozřejmě i po železniční trase. S technickým pokrokem se snižovala potřeba pracovních sil, což se promítalo i do lesnictví. Následkem stavby železnice v roce 1892 na trase Budějovice – Želnava a následně jejím prodloužením v roce 1910 až do Haidmühle, došlo k rozmachu obce. Začala se budovat další infrastruktura a došlo k nárůstu počtu obyvatel. Současná Nová Pec je stále dřevařskou osadou, kdy práce v lesnictví zaujímá největší procentuální zastoupení na trhu práce. Další pracovní příležitosti nabízí cestovní ruch a služby s ním spjaté, stejně tak práce v NP a CHKO Šumava. (Obec Nová Pec, 2014a: on-line; Obec Nová Pec, 2014b: on-line)

Stožec

Obec Stožec (německy Tusset) je největší obcí jižní části NP a CHKO Šumava a leží v údolí řeky Studené Vltavy, zhruba 7,5 km jihozápadně od Volar. Skládá se ze tří místních částí, tj. České Žleby, Dobrá a Stožec. Turistické zajímavosti jsou např. hrad ze 13. století, Stožecká skála, hora Třístoličník a Soumarský most. (Obec Stožec, 2014a: on-line)

Historie

První zmínka o založení obce pochází z roku 1769 na místě dřevařské osady z 16. století. Později se jednalo o známé středisko dřevařské výroby ze smrkového dřeva z okolních lesů. Význam obce vzrostl díky výstavbě železniční tratě. V roce 1958 došlo k přerušení osobní přepravy, ale pro dopravu dřeva fungovala nadále. V roce 1976 byla zcela zrušena trať na bavorské straně z ekonomických důvodů. Po odsunu německého obyvatelstva ve Stožci

zůstalo pouze 599 obyvatel a jejich počet dále klesal především díky represím komunistického režimu. V současnosti v obci žije kolem 200 lidí a jedná se o jeden z oblíbených turistických cílů na VolarSKU. (Obec Stožec, 2014b: on-line)

Strážný

Strážný, původně Kunžvart (Kuschwarda), jak se dosud nazývá zřícenina hradu, byl přejmenován podle blízkého vrchu Strážný (1115 m n.m.). Strážný je městys, ležící v příhraniční oblasti NP Šumava u říčky Řasnice, mezi Horní Vltavicí a státní hranicí u Philippsreuthu. K významným turistickým atraktivitám patří zřícenina hradu Kunžvart, dále přírodní rezervace Niva Kořenského potoka, přírodní park Splavské rašeliniště, přírodní park Strážný a Pod Obecním lesem. K částem obce patří Strážný, Hliniště, Kořenný a Řasnice. Další katastrální území jsou Dolní Cazov, Dolní Světlé Hory, Horní Světlé Hory, Silnice a Stodůlky u Strážného.

Historie

První zmínka o obci pochází z roku 1359. Kunžvart, neboli Strážný, představoval starou osadu, která vznikla na trase Zlaté stezky, pod hradem Kunžvart. S růstem dopravy se tak postupně stala druhou největší obcí na Šumavě. Po ukončení obchodu na Zlaté stezce začal Kunžvart upadat ale v roce 1843 se stal městysem. Koncem 19. století zde žilo na 845 obyvatel německého původu a v provozu zde byla škola, pošta, hotel, mlýn Dammühle a řemeslné dílny. Po válce byli původní obyvatelé vysídleni a po uzavření hraničního přechodu ovládla území pohraniční stráž. Tak došlo k postupnému úpadku městečka, kdy byla řada domů, včetně kostela sv. Trojice zbourána. Koncem padesátých let 20. století byl název Kunžvart změněn na Strážný. Po pádu železné opony se frekvence hraničního přechodu obnovila a v roce 2010 získala obec znovu status městyse. (Obec Strážný, 2014: on-line)

Vimperk

Město Vimperk (německy Winterberg), nazývané „branou Šumavy“ nebo „městem pod Boubínem“, je historické město ležící v údolí řeky Volyňky, na úpatí Boubína, v nadmořské výšce 700m n.m. V roce 2011 zde žilo přes 7 tisíc obyvatel. Nachází se zde Vimperský zámek z 16. století, kostel v gotickém stylu, svažité náměstí, městská věž a hradby. Historické jádro města je městskou památkovou zónou. (Město Vimperk, 2005 – 2015a: on-line)

Historie

Na místě dnešního města vedla obchodní stezka již v době předslovanské a později tudy procházela vedlejší trasa Zlaté stezky, kdy na její ochranu bylo v roce 1195 vybudováno opevnění a strážní místo, které bylo později nahrazeno gotickým hradem. V podhradí vznikla

osada, která byla povýšena na městečko, jehož majiteli se stali v 18. století Schwarzenberkové. V období husitství bylo napadeno a vypáleno husity. V roce 1479 bylo městečko povýšeno na město, kolem nějž se začalo s budováním opevnění. Dominantou města je zámek, který vznikl přestavbou původního gotického hradu, náměstí s barokní radnicí a několika gotickými a renesančními měšťskými domy. V přilehlé ulici k náměstí se nachází soubor srubových domů ze 17. a 18. století, jež jsou nejstaršími svého druhu v okolí. Gotický kostel Navštívení panny Marie ze 13. století a pozdně gotická zvonice nesoucí název Černá věž, patří k dalším raritám města. Historické centrum města bylo vyhlášeno městskou památkovou zónou.(Turistika.cz, 2007 – 2015, on-line)

Volary

Jedná se o město, ležící v CHKO Šumava a na hranici NP Šumava v rozsáhlé kotlině Teplé Vltavy v nadmořské výšce 760 m n.m., na Volarském potoce. Město se skládá ze tří měšťských částí, z nichž jedna je měšťská zástavba Volary a dále pak Mlynářovice a Chlum v okolí. Pod obecní úřad Volary spadají obce Lenora, Nová Pec, Stožec, Zbytiny a Želna. Mezi zajímavosti obce patří především historické centrum, vyhlášené v roce 1995 vesnickou památkovou rezervací. Raritou jsou roubené a poloroubené domky alpského typu. Dále stojí za zmínku chráněná území v I. zóně NP Šumava, tj. přírodní rezervace Malá niva, přírodní památka Vltavský luh, národní přírodní rezervace Mrtvý luh a Velká Niva, přírodní rezervace Milešický prales a Na soutoku. Z těchto lokalit je turisticky zpřístupněna pouze rezervace Na soutoku.

Historie

Založení města souvisí s celkovou kolonizací Šumavy německými obyvateli ve 13. a 14. století. Do období husitských válek patřily Volary vyšehradské kapitule a po roce 1500 se majiteli stávají Rožmberkové, od roku 1600 císař Rudolf II. a od roku 1719 Schwarzenberkové. Až do počátku 18. století byl hlavním zdrojem příjmů obchod na Zlaté stezce, kdy Volary představovaly největší soumarské sídliště na prachatické části Zlaté stezky. Ve vrcholné době Zlaté stezky, v 16. století, se zde nacházelo třináct hostinských, čtyři kováři a mnoho soumarských rodin. Po období husitských nepokojů a dále po roce 1848 přinesl obyvatelům nezávislost vestfálský mír. Dobytkáři ze Štýrska a Tyrol hospodařili stylem intenzivní metody chovu po alpském vzoru a své hospodářství soustřeďovali do obytných místností, chlévů, stodoly i dvorku, a to vše do jediného celku pod společnou střechu. Dále vznikaly typické roubené a poloroubené domky alpského typu. Za císaře Františka Josefa byly Volary v roce 1871 povýšeny na město. S historií Volar je také spjatý tzv. „pochod smrti“, v

poslední dva dny 2. světové války. Při cestě z koncentračního tábora v Ravensbrücku a Helmbrechtsu zde 4. května 1945 zahynulo celkem 95 židovských žen z Polska, Maďarska, Ruska, Německa a Čech. (Město Volary, 2014a: on-line)

Zbytiny

Obec Zbytiny se nachází cca. 11 km severovýchodně od města Volary. Celé okolí nabízí řadu možností pro aktivní využití volného času. K obci spadají i osady Blažejovice, Koryto, Spálenec, Skříněřov a Sviňovice. (Obec Zbytiny, 2014a: on-line)

Historie

První záznam o obci se datuje k roku 1388 a po roce 1395 přechází z vlastnictví vyšehradské kapituly zlatokorunskému klášteru. Do 17. století pak byla obec a s ní spojené osady součástí rožmberského panství, které pak přešly do majetku císaře Rudolfa II., Eggenberků a poté Schwarzenberků. Po odsunu sudetských Němců nastal příliv nových obyvatel, jenž podstatně poklesl a v současnosti zde trvale žije pouhých 320 obyvatel. Mnohé z dříve obytných domů v současnosti slouží pouze k rekreaci. (Obec Zbytiny, 2014b: on-line)

Želnavá

Název obce Želnavá (německy Selnau) pochází od slova Seldner-Söllner, jež je označení pro osobu postavení mezi sedlákem a domkářem. Obec se nachází cca. 15 km jihovýchodně od Volar, nedaleko Trojmezí a Plešného jezera.

Historie

První zmínky o obci se datují do roku 1393 (tehdy jako Seldinow) a její vznik je spojen s aktivitami cisterciánského kláštera Zlatá Koruna, který na území vyšehradského probořství založil do poloviny 14. století 23 osad, mj. i šest tzv. „želnavských obcí“: Želnavá, Slunečná, Pěkná, Bělá, Záhvozdí a Purgstall. Od počátku 16. století pod vládou Rožmberků „Želnavské vesnice“ postupně trpěly při tažení husitských vojsk, později vojsk švédských za třicetileté války, další utrpení přinesly mor a hladomor koncem 17. století. Úroveň obce později postupně rostla a v rámci tzv. „želivské rychty“ byla koncem 19. století vybudována nová infrastruktura, zejména školy, lékaři, spořitelny, pošty a ubytovací hostince. Po odsunu obyvatelstva došlo k úpadku obce, který byl částečně vyrovnán až po zpřístupnění příhraničního prostoru a také díky rozvoji cestovního ruchu v této oblasti po r. 1989. (Obec Želnavá, 2014: on-line)

5.4 OBYVATELSTVO

V zájmovém území žilo k 31. 12. 2013 14 955 obyvatel. Nejvíce obyvatel mají města Vimperk a Volary. Z obcí jsou to Lenora, Nová Pec a městyš Strážný. Nejmenší obec je naopak Kubova Huť se 100 obyvateli. Z níže uvedené tabulky je patrné, že počet obyvatel v území klesá, a to nejen vlivem záporného přirozeného přírůstku (klesající porodnost), ale také kvůli odlivu obyvatel z území, který je způsoben zejména nedostatečnou nabídkou pracovních příležitostí. (ČSÚ, 2013: on-line)

Tabulka 5: Počet obyvatel v mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko

Zdroj: <http://vdb.czso.cz/mos/okres.jsp?k=CZ0315>

Obec	Počet obyvatel	Ženy	Muži	Obyvatelé 15 až 64 let	Průměrný věk	Přirozený přírůstek	Migrační saldo
Borová Lada	275	137	138	204	39,7	-2	-5
Buk	296	144	152	193	39,3	1	2
Horní Vltavice	368	192	176	253	42,6	-2	-7
Kubova Huť	100	51	49	66	40,5	1	-6
Kvilda	163	83	80	115	42,1	0	-3
Lenora	772	393	379	536	40,9	5	-6
Nová Pec	457	224	233	328	44	-6	-17
Stožec	194	87	107	134	42,2	-1	-5
Strážný	425	200	225	310	37,3	6	-11
Vimperk	7602	3893	3709	5268	40,8	0	-42
Volary	3871	1917	1954	2692	39,8	11	-4
Zbytiny	320	149	171	229	40,9	2	17
Želnavá	112	46	66	77	40,3	3	-2

5.4.1 Vývoj osídlení obcí od roku 1869 do roku 2013

Od roku 1869 do roku 1910 je patrný značný nárůst obyvatelstva převážně německého původu jako důsledek rozmachu sklářského průmyslu a výstavby železnice, která byla dále v roce 1910 prodloužena až do Haidmühle. V tomto období docházelo k výstavbě nové infrastruktury pro místní obyvatele, zvýšení hygienické kvality a zlepšení zdravotní péče na venkově. V období probíhající 1. světové války je zaznamenán mírný pokles, který je ale v roce 1930 opět vyrovnán. Zásadní změna přichází v poválečném odsunu sudetských Němců a uzavření státní hranice v době železné opony, což mělo za následek zánik některých sídel a samot a totální výměnu obyvatelstva, která se promítla do demografické a socioprofesionální struktury obyvatel. Šumava ztratila mezi roky 1930 až 1950 celkem 2/3 svého obyvatelstva, jež byla dosídlena pouze z 1/3 obyvateli mimo jiné i ze slovenského vnitrozemí a migranty ze zahraničí. S odsunem sudetských Němců také mizí do té doby významná obytná a hospodářská funkce Šumavy. Během 70. a 80. let je patrný nárůst počtu obyvatel, související

se vznikem pracovních míst v zemědělství, v období komunistické vlády. Po roce 1990 došlo k další masivní změně, díky ochraně nedotčené přírody, ovlivněné vysídlením a instalací železné opony a tím i nedotčeností centrálních prostor Šumavy. Současně se Šumava stala jednou z nejdynamičtěji se rozvíjejících oblastí cestovního ruchu. Obrovský boom cestovního ruchu a nedostatečná infrastruktura vedly ke stavu, kdy počet návštěvníků výrazně převyšoval počet trvale bydlícího obyvatelstva. Což vedlo ke zvýšené výstavbě zařízení pro rekreaci, a to často bez jakýchkoliv omezení v rámci životního prostředí. Výsledkem byla vysoká ekologická zátěž území, která byla koncentrována do několika lokalit. (Perlín et Bičík, 2010: on-line)

Tabulka 6: Vývoj osídlení obcí od roku 1869 do roku 2013

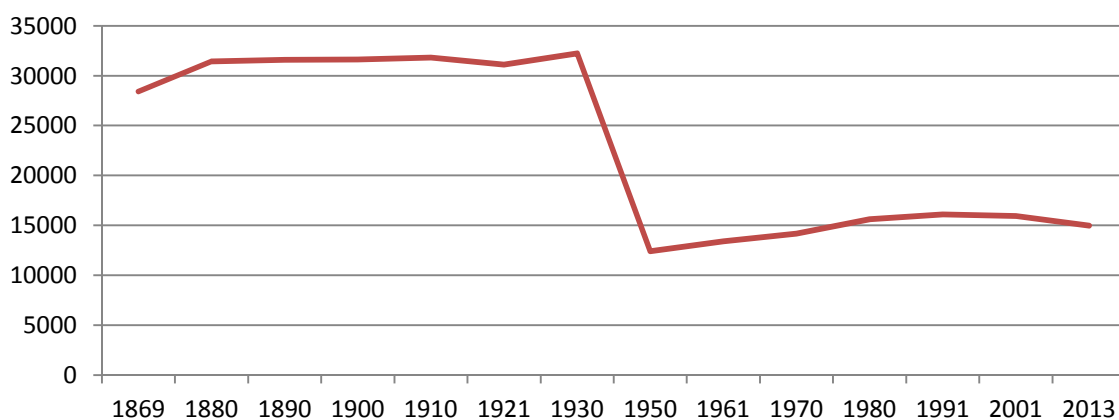
Zdroj: [https://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/9200404384/\\$File/13n106cd1.pdf](https://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/9200404384/$File/13n106cd1.pdf)

http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm

Obec	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2013
B. Lada	2066	2233	2265	2202	2133	2138	2049	317	277	264	334	364	277	275
Buk	677	811	787	749	733	709	679	372	378	303	263	299	287	296
H. Vltavice	1499	1576	1446	1346	1214	1195	1247	319	329	423	492	366	395	368
Kubova Huť	153	129	137	140	141	135	151	55	56	56	64	68	110	100
Kvilda	1436	1768	1558	1643	1493	1426	1475	204	227	226	165	169	169	163
Lenora	1689	1542	1789	1832	1698	1672	1854	934	861	835	872	860	809	772
Nová Pec	1812	2050	2104	2198	2303	2314	2514	651	724	827	955	652	628	457
Stožec	2609	2920	2847	2733	2721	2731	2811	599	378	254	239	163	224	194
Strážný	2703	2919	2730	2448	2391	2271	2182	245	247	312	306	288	282	425
Vimperk	6656	7224	7751	8320	8768	8172	8674	5288	6073	6657	7493	8269	8256	7602
Volary	4611	5416	5516	5291	5549	5557	5865	2703	3175	3344	3573	3989	4064	3871
Zbytiny	1779	1961	1838	1884	1833	1889	1877	522	476	429	703	486	303	320
Želnavá	738	892	821	829	842	901	843	189	184	226	153	126	127	112
Celkem	28428	31441	31589	31615	31819	31110	32221	12398	13385	14156	15612	16099	15931	14955

Obrázek 8: Celkový vývoj osídlení obcí od roku 1869 do roku 2013

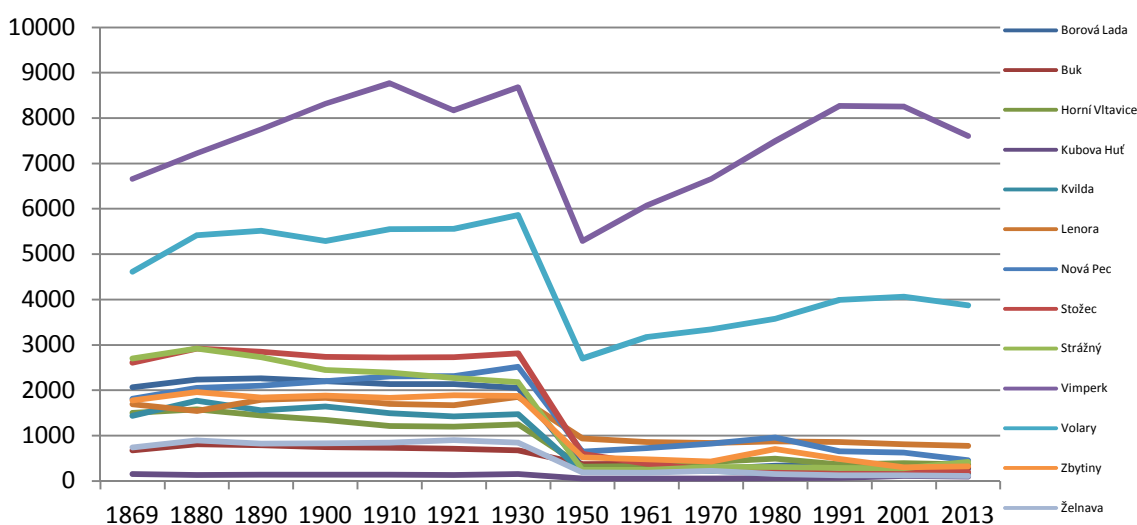
Zdroj: [https://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/9200404384/\\$File/13n106cd1.pdf](https://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/9200404384/$File/13n106cd1.pdf)

Obrázek 9: Vývoj osídlení od roku 1869 do roku 2013 za jednotlivé obce

Zdroj: [https://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/9200404384/\\$File/13n106cd1.pdf](https://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/9200404384/$File/13n106cd1.pdf)

http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm

5.5 PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI

5.5.1 Ekonomická situace

Složitá situace ekonomického rozvoje území byla zapříčiněna vlivem některých specifických rysů tohoto území, zejména existencí chudší podhorské a příhraniční oblasti, nízkou hustotou zalidnění, řídkou sídelní strukturou a odlehlostí hlavních hospodářských center. Na složitost ekonomických podmínek zde dále negativně působilo i uzavření státní hranice, které přerušilo dříve relativně pestré vazby ekonomického a společenského života mezi českými, německými a rakouskými občany. (MAS Šumavsko, 2014: on-line)

Z tradičních průmyslových oborů se na území mikroregionu uplatnily zejména činnosti spojené s využíváním místních přírodních zdrojů, tj. těžba a zpracování dřeva, sklářský, papírenský a textilní průmysl, těžba rašeliny, zlata a grafitu. (Pícek et al., 2007: on-line)

Intenzivní zemědělství není vzhledem k horské krajině umožněno. Území je charakterizováno jako zemědělská oblast s méně příznivými až drsnými podmínkami s převahou travních porostů, které zabírají cca 30% celkové plochy. Největším přírodním bohatstvím mikroregionu jsou lesní pozemky, které tvoří 57% nezemědělské půdy mikroregionu. Lesní hospodářství v mikroregionu je ovlivněno především tím, že na více než 1/3 území mikroregionu byl vyhlášen v roce 1991 Národní park Šumava. Na tomto území je výrazně omezena hospodářská funkce lesa, lesní komplexy zde obhospodařuje přímo Správa Národního parku Šumava. V druhé polovině 90. let dochází i zde k významnější těžbě z důvodu přemnožení lesních škůdců (zejména kůrovce). Hospodářské lesy ve vnitrozemí

obhospodařují Lesy ČR a lesní závod Boubín. Po roce 1995 přešla část lesů pod správu obcí a měst. (Informační server ŠumavaNet.CZ, 1997 – 2012b: on-line) V současné době mikroregion pociťuje nedostatek zastoupení odvětví dřevozpracujícího průmyslu. Většina původních závodů se dostala do ekonomických problémů, některé ukončily svoji činnost, jiné podstatně snížily počty pracovníků. Z průmyslové struktury skoro vymizel sklářský průmysl, zanikly jak vimperské sklárny, tak sklárny v blízké Lenoře. Podobně ukončil činnost textilní závod Šumavan a dřevozpracující závod Jitona, které patřily mezi nejvýznamnější podniky mikroregionu. Dále v mikroregionu chybí lehký průmysl důležitý i pro zaměstnanost žen. Existence místních podniků, tradičních výrob, služeb a řemesel v obcích přispívá k jejich trvalé obydlivosti, rozvoji a prosperitě. (Informační server ŠumavaNet.CZ, 1997 – 2012c: on-line) Dalším faktorem bránícím rozvoji části regionu jsou spory některých obcí se Správou NP a CHKO Šumava ohledně možností jejího dalšího využívání. Hlavním důvodem jejich sporů je problematika ochrany životního prostředí, rozvoj podnikání je omezen zachováním přírodního prostředí. Komparativní výhodou je jedinečnost šumavského parku v celoevropském kontextu, jedná se zároveň o oblast s vysokým turistickým potenciálem. Cestovní ruch v oblasti (každoroční návštěvnost cca 2 mil. osob) je stěžejní pro budoucnost podnikatelské sféry. Všechny tyto faktory se projevují i v současné době, a to například v nedostatečném infrastrukturním vybavení obcí, v nedostatku vhodných specializovaných pracovních příležitostí, nedostatku bytů, v nedostatečném rozvoji některých druhů služeb atd. (MAS Šumavsko, 2014: on-line) Dle ekonomické studie britské společnosti EFTEC, by nejvíce peněz místním lidem měla přinést měkká turistika a rozvoj divočiny, což odporuje názorům místních politiků, kteří se domnívají, že lokální rozvoj ekonomiky a nová pracovní místa přinese výstavba turistických center nebo lanovky pro lyžaře. (Charvát, 2014: on-line)

5.5.2 Alokace zaměstnanců

Na území šetřeného mikroregionu bylo k datu 31. 12. 2011 evidováno 15 026 obyvatel, z čehož 7 186 bylo ekonomicky aktivních, tj. téměř 51%. Převážná část ekonomicky aktivního obyvatelstva, tj. 81% jich pracovala nebo podnikala v některé z obcí bývalého okresu Prachatice a třetina jich vyjížděla denně za prací do spádových měst Vimperku a Volar. Zbylých 11% obyvatel vyjíždělo za prací do Jihočeského kraje. Pokud srovnáme vyjížděku za prací do jiného kraje a do zahraničí, lze při existenci sousedství s Plzeňským krajem vyvodit to, že je pravděpodobně výhodnější z ekonomického hlediska a nabídky pracovních příležitostí dojíždění za prací do Spolkové republiky Německo a Republiky Rakousko, s nimiž mikroregion taktéž sousedí. (ČSÚ, 2011: on-line)

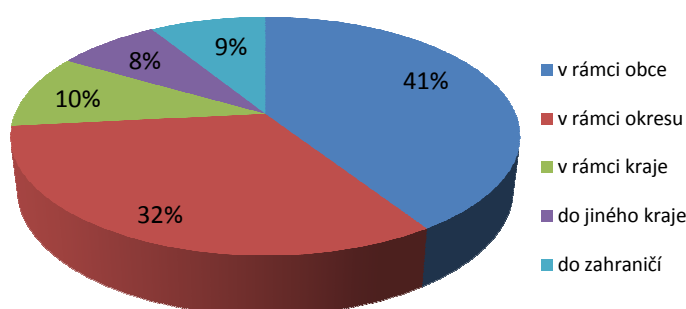
Tabulka 7: Dojíždka obyvatel mikroregionu do zaměstnání

Zdroj: ČSÚ - sčítání lidu domů a bytů k 31. 12. 2011 <http://vdb.czso.cz/sldbvo>

Vyjíždějící celkem	3 989	%
V rámci obce	1 122	45
V rámci okresu	893	36
V rámci kraje	274	11
Do jiného kraje	215	8
Do zahraničí	242	9
Vyjíždějící do zaměstnání mimo obec	1 392	
Žáci vyjíždějící mimo obec	1 243	

Obrázek 10: Dojíždka obyvatel mikroregionu do zaměstnání

Zdroj: ČSÚ - sčítání lidu domů a bytů k 31. 12. 2011 <http://vdb.czso.cz/sldbvo>

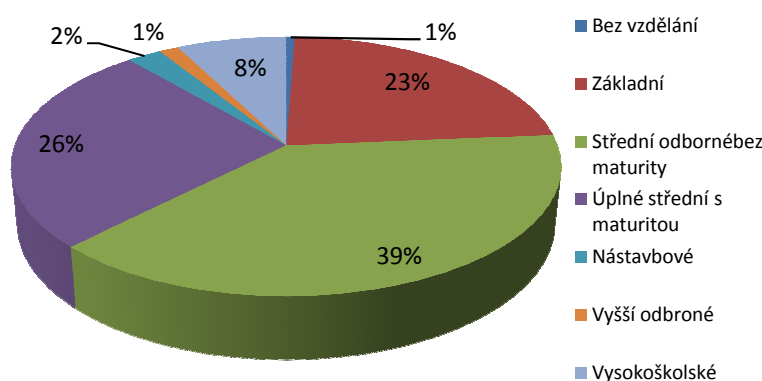

5.5.3 Vybrané ukazatele - Vzdělání

Dle parametru nejvyššího ukončeného vzdělání má v mikroregionu nejvyšší podíl zastoupení obyvatelstvo se středním odborným vzděláním bez maturity, tj. 39 %. Další v pořadí je úplné střední vzdělání s maturitou se zastoupením 26% a poté následuje vzdělání základní s podílem 23%. Poměr obyvatel s vyšším stupněm vzdělání se liší dle velikosti sídel. Obyvatelé větších sídel mají lepší možnosti uplatnit se na trhu práce oproti obcím s nízkým počtem obyvatel, kde převažuje zastoupení osob se základním či středním odborným vzděláním bez maturity. (ČSÚ, 2011: on-line)

Obrázek 11: Úroveň vzdělání obyvatel mikroregionu

Zdroj: <http://vdb.czso.cz/sldbvo>

5.5.4 Podnikatelské aktivity

V mikroregionu bylo evidováno k datu 31. 12. 2013 celkem 3 432 podnikatelských subjektů. Podnikatelské subjekty v mikroregionu podnikaly v širokém spektru činností. Největší počet obyvatel, tj. 19% podnikalo v odvětví obchodu, v zemědělství, lesnictví a rybářství podnikalo 18% obyvatel a ve stavebnictví to bylo 14% obyvatel. 10%, tj. 380 podnikatelských subjektů se zabývalo podnikáním ve sféře ubytování, stravování a pohostinství, přičemž podíl subjektů podnikajících v této sféře odpovídá podílu ve vyšších územních celcích, lze však najít drobné rozdíly. Nejvíce subjektů bylo zastoupeno ve spádových centrech Volary (36%) a Vimperk (22%). Obec Strážný (6%) disponovala vysokým počtem subjektů v této oblasti, ačkoliv co se týče počtu obyvatel, je až na 5. místě a obce Kvilda a Stožec (5%) patří k obcím s nejnižším počtem obyvatel ale s nabídkou služeb cestovního ruchu srovnatelnou s obcemi s nejvyšším počtem obyvatel, jako je např. Lenora a Nová Pec. Nejnižší zastoupení mají obce Buk (1%), Zbytiny a Želnavá (2%). (Centrum pro regionální rozvoj České republiky, 2012 – 2014c: on-line)

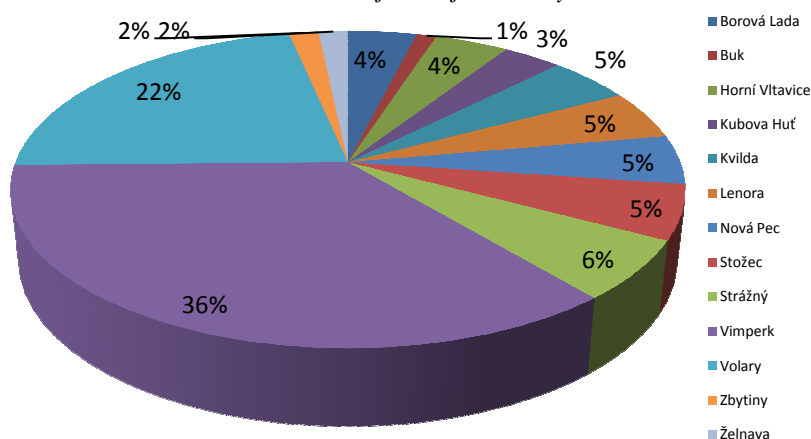
Tabulka 8: Hospodářská činnost za rok 2013 (data za jednotlivé obce)

Zdroj:www.risy.cz

Klasifikace podle odvětví	Počet
Zemědělství, lesnictví, rybářství	602
Zpracovatelský průmysl	320
Stavebnictví	478
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	649
Doprava a skladování	77
Ubytování, stravování a pohostinství	360
Činnosti v oblasti nemovitostí	135
Profesní, vědecké a technické činnosti	242
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	96
Ostatní činnosti	266
Nezařazeno	207
Celkem	3 432

Obrázek 12: Hospodářská činnost za rok 2013

Zdroj: Zdroj:www.risy.cz

Dle přehledu struktury ekonomických subjektů, podniká nejvíce subjektů, tj. 74% jako fyzické osoby. Z pohledu počtu zaměstnanců je většina subjektů bez zaměstnanců (OSVČ). Další jsou mikropodniky do deseti zaměstnanců a následují malé a střední podniky. V mikroregionu se nachází dva velké významné podniky a to výrobní podnik ROHDE & SCHWARZ s. r. o. ve Vimperku s 550 zaměstnanci a Správa NP a Správa CHKO Šumava s cca 300 zaměstnanci. (Rodhe & Schearz, 2015: on-line; Šafařík, 2011: on-line)

Tabulka 9: Struktura ekonomických subjektů k 31.12 2013

Zdroj: <http://www.risy.cz/cs>

Fyzické osoby		Právníkové osoby					
Živnostníci	Ostatní	Obch. společnosti	Akciové společnosti	Družstva	Státní podniky	Ostatní	Celkem
2764	288	265	7	6	0	395	3725
74	8	7	0	0	0	11	%

Tabulka 10: Rozdělení podnikatelských subjektů dle počtu jejich zaměstnanců.

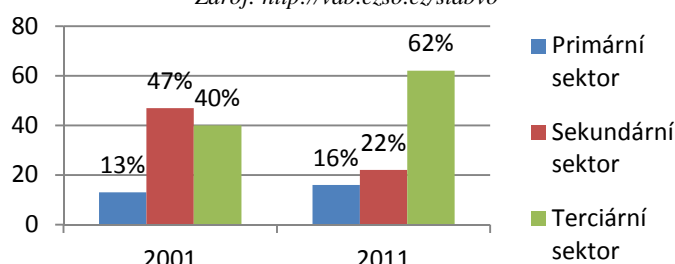
Zdroj: <http://www.risy.cz/cs>

Klasifikace podniků podle počtu zaměstnanců	Počet subjektů
Bez zaměstnanců	1 111
1 - 9 mikropodniky	279
10 - 49 - malé podniky	56
50 - 249 - střední podniky	14
Více než 249 - velké podniky	2
Neuvedeno	1 970
Celkem	3 432

Pokud porovnáme vývoj jednotlivých sektorů národního hospodářství během období 10 let, tj. od roku 2001 do roku 2011, byl zde viditelný největší úbytek v sekundární sféře, a to o celých 25%. Důsledkem hospodářské krize bylo ukončení činnosti mnoha podniků ve sféře zpracovatelského průmyslu, zejména dřevozpracovatelského, sklářského a textilního. Dále mělo na snížení podílu průmyslu a zemědělství vliv zvýšení ochrany přírody a krajiny. Výrazný nárůst naopak dosáhl sektor služeb, který během deseti let vzrostl o 22%, boom zaznamenal především rozvoj služeb cestovního ruchu. Mírný vzestup byl zaznamenán také v primárním sektoru.

Obrázek 13: Vývoj jednotlivých sektorů národního hospodářství

Zdroj: <http://vdb.czso.cz/sldbvo>

5.5.5 Nezaměstnanost

Mezi lety 2005 až 2011 byl pozorovatelný nárůst procentuální míry nezaměstnanosti u některých obcí. U jiných obcí došlo pouze k mírnému nárůstu nezaměstnanosti nebo dokonce k jejímu poklesu. Nejvyšší nárůst nezaměstnanosti byl viditelný u obce Želnavá, kdy z původních 18,84% vzrostla na 23,19%. Mezi další problémové obce, jejichž míra nezaměstnanosti přesáhla 13%, patřila obec Nová Pec a Strážný. Naopak k obcím s nejnižší mírou nezaměstnanosti do 9% patřila Kvilda, s nejvyšším hospodářským potenciálem a dále obec Buk, Kubova Huť, Volary a Vimperk. Mezi faktory ovlivňující nárůst míry nezaměstnanosti v mikroregionu patřil především útlum zemědělské činnosti a průmyslu, vlivem zvýšení požadavků orgánů ochrany přírody. Malé místní firmy neměly šanci se prosadit.

Politika Národního parku Šumava bohužel nebere ohled na obyvatele místních sídel při výběrových řízeních a zakázky častěji získávají větší firmy z jiných regionů. Problém je také na straně pracovní síly, která je málo kvalifikovaná a nedostatečně flexibilní. Dalším vlivem je nedostatečná spolupráce a komunikace mezi podnikateli a obcemi. Na druhé straně umožňují mimořádně atraktivní přírodní podmínky existenci turistické infrastruktury, která slouží návštěvníkům cestovního ruchu. Pro mnoho obcí mikroregionu je tak cestovní ruch hlavní ekonomickou aktivitou, která zajišťuje zaměstnanost i příjmy. (Nývtová et al., 2002: on-line)

Tabulka 11: Nezaměstnanost v mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko

Zdroj: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/>

Obec/Rok	Uchazeči o zaměstnání k 31.12.			Míra nezaměstnanosti k 31.12. (%)			
	2005	2009	2011	2005	2009	2011	EAO
Borová Lada	22	20	16	14,19	12,26	10,32	150
Buk	7	12	7	5,43	9,3	5,43	123
Horní Vltavice	15	24	20	7,61	12,18	10,15	160
Kubova Huť	5	4	6	7,25	5,8	8,7	40
Kvilda	8	3	4	8	3	4	76
Lenora	40	44	36	10,46	11,26	9,12	381
Nová Pec	45	36	51	13	10,53	15,17	242
Stožec	10	9	13	8,06	6,45	10,48	102
Strážný	13	22	22	7,55	12,58	13,21	177
Vimperk	267	327	307	6,07	7,13	7,32	3699
Volary	242	204	198	10,89	9,33	8,66	1834
Zbytiny	15	8	16	8,07	4,97	9,94	152
Želnavá	13	14	16	17,39	18,84	23,19	50
Celkem	702	727	712	9,54	9,51	10,44	7186

5.6. BYTOVÝ FOND

Současný charakter bydlení, jako základní funkce sídla, se na území mikroregionu formoval již od středověku, od malých osad a samot s prapůvodními chalupami s hospodářským zázemím, po městský typ vícepodlažního bydlení obcí a větších sídel. Vliv na sídelní strukturu včetně architektury mělo složení obyvatelstva převážně německé národnosti. V důsledku poválečného vysídlení původních obyvatel, uzavření státní hranice v době železné opony a výstavby vojenských újezdů, došlo k zániku mnoha sídel a k rozvratu hospodářského života v těchto oblastech, čímž vznikaly tzv. „Brownfield plochy“. (Perlín et Bičík, 2010: on-line) Pro území mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko je charakteristická nízká hustota osídlení tvořená převážně menšími sídly. Tento stav souvisí především celkovou marginální polohou studované oblasti, jež se odráží a odrážela ve vývoji charakteru osídlení. (Cassia Development & Consulting s.r.o., 2012: on-line)

5.6.1 Bydlení

K analýze územního rozložení a hlavních aspektů bydlení na území NP a CHKO Šumava byla využita data ze sčítání lidu, domů a bytů z let 2011. V mikroregionu bylo podle výsledků SLBD z roku 2011 celkem 2988 bytů, z nichž 2078 bylo obydlených a 910 neobydlených. Dle rozdělení typů bytů převažovaly v mikroregionu rodinné domy se zastoupením 81%, dále bytové domy s 16% a ostatní budovy s pouhými 3%. Z hlediska vlastnictví jednoznačně převládalo vlastnictví fyzických osob u rodinných domů a u bytových domů potom vlastnictví obce a spoluvlastnictví vlastníků bytů. U rodinných domů byl vysoký podíl neobydlených, tj. 27%, které potom sloužily především pro rekreační účely. (ČSÚ, 2011: on-line)

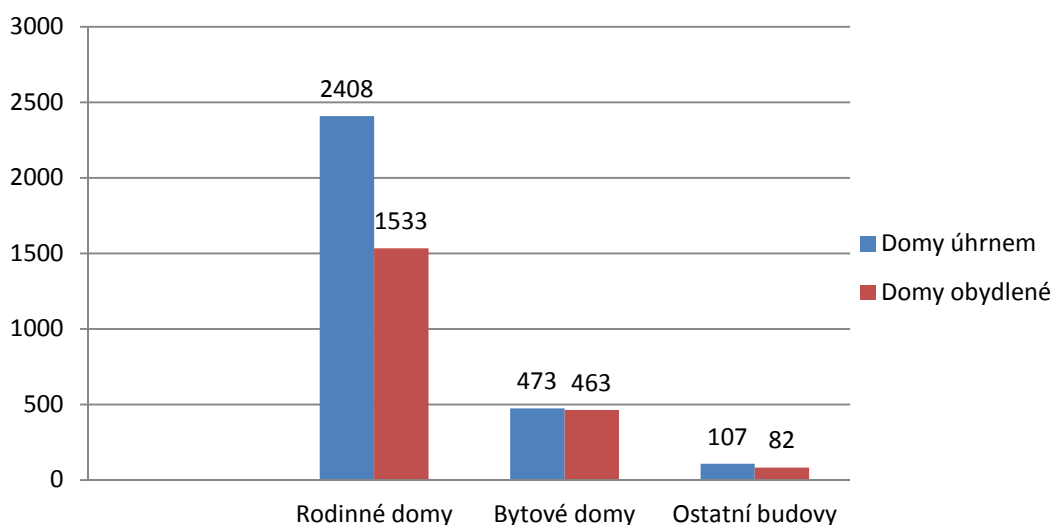
Tabulka 12: Počty bytů v mikroregionu dle typu a formy vlastnictví

Zdroj: <https://vdb.czso.cz/sldbvo/>

Typy bytů	Domy úhrnem	Domy obydlené	Dle vlastnictví bytu			
			FO	Obec, stát	Bytové družstvo	Spoluvlastnictví vlastníků bytů
Rodinné domy	2408	1533	1329	73	3	56
Bytové domy	473	463	86	142	66	143
Ostatní budovy	107	82	19	25	0	0
Celkem	2988	2078	1434	240	69	199

Obrázek 14: Počty bytů v mikroregionu dle typu a formy vlastnictví

Zdroj: <https://vdb.czso.cz/sldbvo/>

5.7 ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

Územní plánování je odborná činnost vycházející ze zákona č. 183/2006 Sb., která řeší funkční využití území pro výstavbu a jiné činnosti, dále řeší možnosti a podmínky rozvoje území s důrazem kladeným na ochranu všech přírodních a kulturních hodnot v území. Vychází ze zásad trvale udržitelného rozvoje a jeho součástí je stanovení limitů pro využití území. (Ateliér AURUM s.r.o., 2014: on-line)

5.7.1 Územně plánovací dokumentace

Nadřazenou dokumentací územního plánování je Politika územního rozvoje (PÚR), jež stanovuje požadavky pro rozvoj území celé České republiky. Základním nástrojem územně plánovací činnosti kraje jsou Zásady územního rozvoje (ZÚR), které musí respektovat PÚR. Pro všechny obce v kraji jsou ZÚR závazné, tudíž s nimi musí být jejich územní plány v souladu. Obce v zájmovém území mikroregionu vycházejí ze Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje, či ÚP VÚC Šumava a mají zpracovaný územní plán. Stav územně plánovací dokumentace obcí je obsažen v Územní studii Šumava. Obce mikroregionu, které budou muset svoji územně plánovací dokumentaci sídelního útvaru nebo zóny, územní plán obce nebo regulační plán schválený před 1. lednem 2007, do 31. prosince 2020, upravit podle stavebního zákona, v rozsahu provedené úpravy projednat a vydat, jinak jejich územně plánovací dokumentace pozbývají platnosti (odst. 1 § 188 stavebního zákona) jsou Borová Lada, Horní Vltavice (v současné době pořizuje nový ÚP), Kubova Huť (pořizuje nový ÚP), Kvilda (pořizuje nový ÚP), Nová Pec, Stožec a Želnavá. K obcím bez platné ÚPD, které

pořizují nový územní plán, patří obce Buk a Zbytiny. Priority a zásady pro oblast cestovního ruchu jsou též obsažené v ZÚR Jihočeského kraje. (A+U DESIGN spol. s r.o. et al., 2011: on-line; Šnejdrová et Řežábková, 2014: on-line)

5.7.2 Limity využití v zájmovém území

Tyto limity, jejichž cílem je zajištění ekologické stability území, resp. ekologicky a sociálně únosného zatížení území, se řídí řadou dokumentů a vycházejí z podkladů územního plánování, konkrétně z územně analytických podkladů. Rozvoj území, a tedy i cestovního ruchu, je limitován především dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, ze strany orgánu ochrany přírody a krajiny, zejména existencí zvláště chráněného území, ptáčích oblastí, významného krajinného prvku, ÚSES, lesních pozemků atd. Dále se jedná o limity využití území ve vyhlášených chráněných oblastech přirozené akumulace vod (CHOPAV), ochranná pásma vodních zdrojů aj. Celé zájmové území spadá do oblasti NP a CHKO Šumava a do Chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV), v němž jsou uplatňována ochranná opatření, jejichž cílem je zabránit snižování vodního potenciálu území, nepříznivým změnám jakosti vod a negativním zásahům do přírodních poměrů.

K dalším dokumentům patří zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, zákon č. 350/2012 Sb., stavební zákon, zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu a vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací činnosti a způsobu evidence územně plánovací činnosti. Mezi další stěžejní dokumenty patří Plán péče o NP a CHKO Šumava na léta 2012 až 2027, Územní studie Šumava a ÚP VÚC Šumava. Důležitým dokumentem, podle kterého je třeba se řídit ve vztahu k cestovnímu ruchu, je dále Návštěvní řád NP Šumava, který stanovuje podmínky pro turistické, sportovní a rekreační aktivity osob na území Národního parku Šumava, včetně vyhrazení míst pro některé činnosti, které je zakázáno mimo tato místa provádět. Jedná se např. o pohyb pěších osob a osob na lyžích, jízdu na kolech, podmínky splouvání vyhrazení úseků vodních toků atd. (Správa NP a CHKO Šumava, 2013: on-line)

Při rozvojových strategiích jsou dále významné limity ekologické stability a zranitelnosti zemědělských půd a lesů, limity ochrany ovzduší, nakládání s odpady, hygienické limity (hluk, světlo, záření, vibrace atd.), limity krajinného rázu, v územně plánovacím a stavebním řízení to jsou prostorové, objemové a kvalitativní limity, dále imisní, vodohospodářské, kulturní limity aj. (ÚÚR, 2015: on-line)

5.7.3 Výstavba

Výstavba v mikroregionu je ovlivněna mnoha faktory, především se jedná o chybějící pozemky pro výstavbu, nedostatek bytů, resp. zanedbaný bytový fond, dále pak úbytek obyvatelstva, důsledky nedořešení legislativního postavení NP Šumava a CHKO Šumava na život obcí, zejména regulace rozvoje a turistiky, špatný stav některých historických objektů, nevyužití bývalé zemědělské plochy, budovy a zařízení a velké vzdálenosti mezi jednotlivými sídly. Řada domů a bytů na území mikroregionu v současnosti vyžaduje modernizaci a rekonstrukci. Obce se ve větší míře nepodílí na rozvoji bytového fondu, pouze provádí údržbu stávajícího. Výrazným limitujícím faktorem, omezujícím aktivnější roli obcí v rozvoji bytového fondu, je nedostatek vlastních finančních prostředků, chybějící základní technická vybavenost zejména pro stavbu rodinných domů, absence stavebních pozemků a plán VÚC Šumava. V minulosti byla stanovena kritéria, která nyní omezují rozvoj regionu, tzn. že jsou vyhovující pro ochranu přírody, ale podporují tendenci vyliďňování. (Nývtová et al., 2002: on-line)

Významným dokumentem pro řízení výstavby je Územní studie Šumava, která je zpracována v souladu s § 30 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Další možný vývoj v území se řídí dle čtyř scénářů, tj. scénář Akce, scénář Harmonie, scénář Příroda a scénář Kompromis, kdy tématem scénáře Akce je soustředěný růst, tématem scénáře Harmonie je kvalita života, tématem scénáře Příroda je ochrana přírody a jejích hodnot a tématem scénáře Kompromis je rozdělení území na 3 oblasti. Zastupitelstvo kraje doporučilo orgánům veřejné správy v dotčeném území, zejména obcím, úřadům územního plánování, stavebním úřadům a orgánům ochrany životního prostředí, využívat studii jako podklad pro své rozhodování v území. Územní studie Šumava byla zapsána do centrální evidence územně plánovací činnosti a tím se stala neopomenutelným, ale stále nezávazným, podkladem při dalších činnostech a rozhodování v území. Územní studie řeší velké projekty, např. rychlostní komunikaci R4 a silnici I/4 (úsek státní hranice Strážný – Nová Houžná), Šumavské elektrické dráhy (revitalizace stávající tratě Volary – České Budějovice) atd. Ve studii jsou mimo jiné obsažené informace ohledně aktuálnosti ÚP jednotlivých obcí. (Krajský úřad Jihočeského kraje, 2009: on-line)

Možnosti budoucího rozvoje výstavby vychází též ze strategických dokumentů Mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko, který je ale zastaralý a dále z dokumentu MAS Šumavsko, Živé a šťastné Šumavsko (2014). Jedná se např. o projekty „Cyklogenerel Horní Vltava Boubínsko“

z roku 2012 spojený také s výstavbou nové infrastruktury pro CR. (Šíma et Ludvík, 2013: on-line)

Díky charakteristickému historickému vývoji mikroregionu a vlivu na strukturální uspořádání mikroregionu, vznikla řada nevyužitých ploch tzv. „Brownfields“. Především se jedná o nevyužití objekty zemědělských usedlostí, např. státní statky v obci Horní Vltavice, dále pak bývalá kasárna U Sloupu, Vimperk, bývalý průmyslový areál n. p. Šumavan, Vimperk, bývalá sklárna, Lenora, areál ke komerčnímu využití, Volary. Tyto objekty jsou jedním z klíčových aspektů možností výstavby či rekonstrukce, což mimo jiné řeší problém omezení plynoucí z polohy obcí na území NP a CHKO Šumava. (CzechInvest, 2008: on-line)

5.8 OBČANSKÁ A TECHNICKÁ VYBAVENOST

5.8.1 Školství

V mikroregionu bylo k datu 21. 12. 2011 evidováno 9 obcí alespoň s jedním školským zařízením, přičemž mateřská škola byla zastoupena v 8 obcích, základní škola I. stupně v 7 obcích, základní škola II. stupně pouze ve 2 obcích. Ve Vimperku se potom nacházela 1 základní umělecká škola, která je též ve Volarech, jedno střední odborné učiliště a jedna střední škola. Mimo obec pak denně vyjíždělo 1243 žáků. (ČSÚ, 2011: on-line)

5.8.2 Zdravotní a sociální péče

Co se týče zařízení zdravotní péče, nejvyšší zastoupení má město Vimperk a poté Volary. Ve Vimperku se nachází nemocnice, středisko záchranné služby, pět lékáren, samostatné ordinace praktických i odborných lékařů, devět ordinací stomatologů, tři ordinace gynekologie. Ve Volarech se nachází jedno středisko záchranné služby, jedna lékárna, praktičtí a odborní lékaři, dvě ordinace stomatologie a jedna ordinace gynekologie. Ordinace praktického lékaře je dále v obcích Borová Lada, Horní Vltavice, Kvilda a Lenora. V obcích Kubova Huť, Kvilda a Nová pec jsou střediska horské služby. V mikroregionu se nachází pouze jeden domov pro seniory a to ve městě Vimperk. Z hodnocení situace v této oblasti vyplynula řada problémů, především byly označeny jako zcela nedostatečné služby a péče o seniory, neboť v území chybí s výjimkou města Vimperk domy s pečovatelskou službou. Dalším problémem je udržitelnost základního školství v obcích mikroregionu, přestože existence využívané základní školy v obci je často jedním z projevů její „životaschopnosti.“ S oblastí vzdělávání úzce souvisí i nezaměstnanost, která je v mikroregionu vyšší než průměr bývalého okresu Prachatice, Jihočeského kraje i celé ČR. (ČSÚ, 2011: on-line)

5.8.3 Inženýrská infrastruktura

Zásobování pitnou vodou

V mikroregionu se nachází významný zdroj vodárenské soustavy Jihočeského kraje a zdrojem surové vody je vodárenská nádrž Římov a vrt Vidov. Přes Řad ČS Těšovice – Prachatice, s vodojemem Šibeniční vrch I a II, které jsou hlavní zásobárnou vody bývalého okresu Prachatice, jsou zásobované všechny obce mikroregionu. Všechny obce mají vybudovanou vodovodní síť pro zásobování pitnou vodou a přes 90% domácností je napojeno na vodovodní síť. Vodovody obcí jsou ve většině případů vyhovující i do budoucna s výjimkou obce Buk, která má vodovod ve špatném stavu. (Ministerstvo zemědělství ČR, 2007: on-line)

Plynofikace

Plynofikace proběhla v šesti obcích, tj, v obci Buk, Lenora, Vimperk, Volary, Strážný a Zbytiny. Obec Borová Lada využívá tepelná čerpadla a Nová Pec topení pomocí pilinových briket. Zbývající obce mikroregionu spalují uhlí a dřevo. Cílem je zachování kvalitního životního prostředí, což musí znamenat zejména omezení využívání fosilních paliv pro vytápění a náhradu za ekologičtější formy. (Nývltová et al., 2002: on-line)

Kanalizace + ČOV

Veřejnou kanalizací s napojením na čističku odpadních vod disponují též všechny obce mikroregionu. Problém s využitím ČOV vzniká v osadách poměrně vzdálených od obcí a měst, kde je i zásobování pitnou vodou často řešeno využitím vlastních studní. V otázce čištění odpadních vod je možným řešením vybudování sběrných jímek s periodickým vyvážení kalů na větší ČOV. V obci Borová Lada vyžaduje připojení na ČOV pět ploch. V obci Buk je na jednotnou kanalizační síť napojeno přibližně 60 stávajících objektů a splaškové vody ze stávajících objektů v lokalitách U Cikánského potoka, Včelná pod Boubínem a Vyšovatka jsou likvidovány nevyhovujícím způsobem a je třeba zjednat nápravu. Obec Lenora plánuje výstavbu nové ČOV v prostoru bývalé čistírny skláren. Původní ČOV Tušimice bude sloužit pouze pro soukromý rekreační areál. V osadách Houžná a Zátoň se navrhuje vybudovat oddílnou splaškovou kanalizaci a v osadách Kaplice a Vlčí Jámy se nepředpokládá výstavba kanalizace pro veřejnou potřebu ani centrální ČOV. Likvidace odpadních vod bude řešena individuálně. Obec Nová Pec má nově vybudovanou odpadní kanalizační síť, která vede podél komunikace III/1632 do části Nové Chalupy, kde je napojena na původní síť s čistírnou odpadních vod. Části obce Bělá, Jelení a Pěkná nemají vybudovanou žádnou kanalizační síť ani ČOV. V těchto částech obce se plánuje výstavba oddílné kanalizační sítě s napojením na

ČOV. Ve městě Vimperk je navržena nová kanalizace v rámci nové zástavby a k doposud nenapojeným objektům. Kanalizaci se doporučuje v případě vhodného recipientu navrhovat jako oddílnou. Na kanalizační síť města Vimperk a tím i na městskou ČOV se ve výhledu navrhuje napojení okolní osady Hrabice, Pravětín a lokality U Sloupu. Ve městě Volary bude budována nová kanalizace v rámci nové zástavby a k doposud neodkanalizovaným objektům. Kanalizace bude doplňována uvnitř stávající zástavby jako jednotná, v případě odkanalizování větších zejména nově zastavovaných celků jako oddílná. Dále je navrženo zprovoznění ČOV Planerův Dvůr. Čistírna bude zrekonstruována vč. příslušné kanalizační sítě. Okolo ČOV budou stanovena pásma ochrany prostředí. V osadě Chlum a Mlynářovice se navrhuje vybudovat novou oddílnou splaškovou kanalizaci v rámci stávající i navrhované zástavby bez napojení na ČOV. V místních částech obce Zbytiny, tj. Milešice, Krejčovice, Cudrovice a Horní Sněžná se nepředpokládá výstavba kanalizace pro veřejnou potřebu a ČOV. Osada Spálenec – Sedmidomí nemá vybudovaný systém kanalizace. Odpadní vody jsou zachycovány v bezodtokých jímkách, odkud se vyvážejí na zemědělsky využívané pozemky. Část objektů má zřízeny domovní septiky s přepadem do podmoků. (ÚP jednotlivých obcí)

5.9 DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

Pro dopravu v mikroregionu má největší význam silniční doprava, v některých obcích též doplňována dopravou železniční. Technická kvalita silniční sítě a její hustota, zejména u silnic III. třídy a místních komunikací, neodpovídá zcela stávajícím potřebám, což je dáno horským terénem ale především existencí NP a CHKO Šumava. Kvalita místních komunikací je různorodá, špatná situace je zejména u menších obcí s rozsáhlým katastrálním územím. Dopravní obslužnost jednotlivých obcí je vzhledem k blízkosti níže zmiňované komunikace č. I/4 a železniční trati ČD č. 194 a 198 na uspokojivé úrovni. Problémem u malých obcí zůstává veřejná doprava o víkendu, která by navíc podpořila návštěvnost a turistický ruch. (Nývltová et al., 2002: on-line)

5.9.1 Silniční doprava

Dostatečnou základní dopravní dostupnost sídel a napojení na silnici nadregionálního významu zajišťuje silnice I. třídy č. I/4 Strážný – Vimperk – Praha, která prochází přímo přes členské obce mikroregionu, tj. obec Strážný, Horní Vltavice, Kubova Huť a Vimperk. Vybudováním silničního obchvatu byla doprava svedena mimo, k bývalému hraničnímu přechodu Strážný – Philippsreut, kde pokračuje dále do Spolkové republiky Německo, konkrétně do Bavorska. Další významnou komunikací je silnice I/39 Volary – Lenora – Nová

Houžná, která šetřené území propojuje s českobudějovickým a českokrumlovským regionem. Město Vimperk je dále napojeno na silnici II/145 s napojením na Klatovy a České Budějovice. Město Volary spojuje silnice II/141 Houžná – Prachatice - Lenora – Volary. Dopravní dostupnost pro menší obce zajišťují silnice II/165 Zbytiny – Blažejovice, II/167 Kvilda – Borová Lada – Horní Vltavice, II/168 Kvilda – Vimperk a II/169 Borová Lada - Kvilda. Snížená dostupnost díky silnici III. třídy platí pro obce Stožec a Nová Pec. (Nývtová et al., 2002: on-line)

V následující tabulce je uvedena průměrná denní intenzita dopravy, plynoucí z výsledků pravidelného sčítání dopravy Ředitelství silnic a dálnic, za roky 2000, 2005, 2010, měřená v několika úsecích. Jedná se o tři úseky silnice I/4 (Strážný – Vimperk – Praha) a dále I/39.

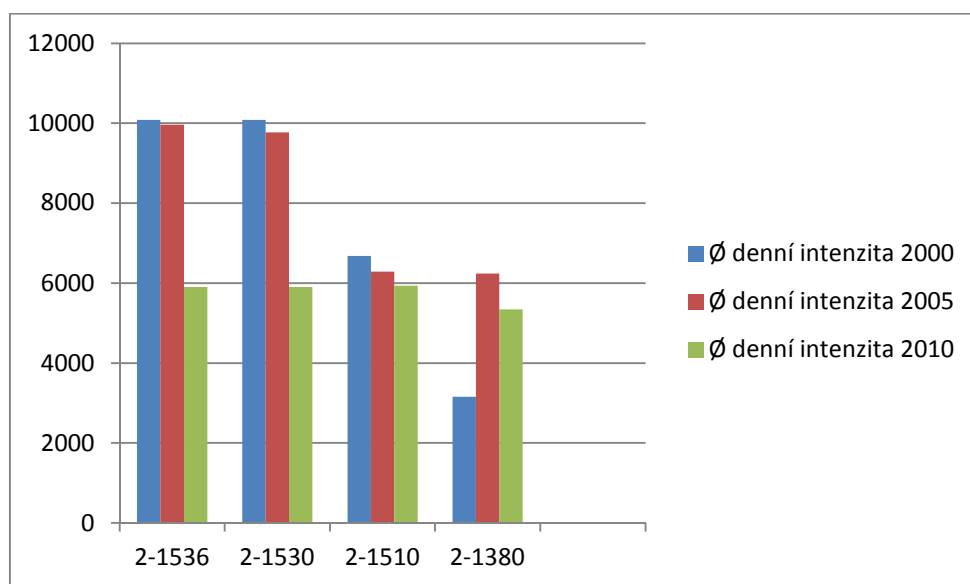
Tabulka 13: Intenzita dopravy

Zdroj: <http://www.rsd.cz/Silnicni-a-dalnicni-sit/Intenzita-dopravy>

Komunikace	Sčítací úsek	Začátek úseku	Konec úseku	Ø denní intenzita 2000	Ø denní intenzita 2005	Ø denní intenzita 2010
4	2-1536	odb. na Strážný	st.hranice ČR-SRN	10080	9966	5900
4	2-1530	zaús. 39	odb. na Strážný	10080	9770	5900
4	2-1510	Vimperk k.z.	zaús.167	6676	6284	5938
39	2-1380	Volary k.z.	zaús.do 4	3154	6238	5346

Obrázek 15: Intenzita dopravyI

Zdroj: Zdroj: <http://www.rsd.cz/Silnicni-a-dalnicni-sit/Intenzita-dopravy>

Oproti metodice roku 2005 a předchozích roků, došlo z důvodu využití výsledků pro další účely, např. pro úvahy nad rozšířením mýta, pro výpočty ekonomické efektivity připravovaných staveb apod., ke změně v počítání nákladních souprav do výsledků. Dříve, rok 2005 a předchozí, byly nákladní soupravy počítány do výsledků za dvě vozidla, tj. jako tahač a návěs či nákladní automobil a přívěs. Nyní jsou počítány jako jedno vozidlo, tj. jako návěsová souprava nebo nákladní vozidlo s přívěsem. (ŘSD ČR, 2012: on-line)

Z tabulky je patrné, že nová metoda sčítání měla velký vliv na výsledky průměrné denní intenzity dopravy. Na prvním sledovaném úseku komunikace I/4 (odb. Strážný a státní hranice ČR – SRN) a druhém úseku je viditelný výrazný pokles intenzity dopravy v roce 2010. Naopak velký nárůst v měření intenzity dopravy oproti roku 2000 vykazuje úsek komunikace I/39 (Volary konec zástavby, zaústění do 4).

5.9.2 Železniční doprava

Územím mikroregionu prochází železniční trať č. 208 Volary – Strakonice, která má regionální význam a spojuje Volary, Lenoru, Horní Vltavici a Kubovu Huť, kde je nejvýše položená železniční stanice v České republice, až do Vimperka. Ve Volarech se železniční tratě dělí do čtyř směrů. Jedná se o trať č. 194 České Budějovice – Český Krumlov (Nová Pec) - Černá v Pošumaví – Černý Kříž – Volary, která dále pokračuje do obce Nové Údolí (přes čl. obec Stožec), až do bavorského Haidmühle. Trať č. 197 vede přes České Budějovice – Čičenice (Zbytiny) – Prachatice – Volary. Dále se jedná o trať č. 198 Strakonice – Vimperk – Volary. Vzhledem ke strukturálnímu uspořádání území je železniční síť poměrně hustá a je dostupná pro 9 ze 13 obcí mikroregionu. Železniční doprava má v mikroregionu velkou tradici a podporuje turistický ruch. Rozvojové projekty modernizace a rozšíření stávající železniční sítě, jako např. ŠED – Šumavské elektrické dráhy, jsou často diskutovaným tématem. V rámci projektu došlo např. k modernizaci trati č. 194 a její elektrizaci, obnovení trati 194 v přeshraničním úseku do Haidmühle o délce cca 2 km atd. (Černochová et al., 2010: on – line; SŽDC, 2014: on-line)

5.9.3 Veřejná doprava

Dostupnost a obslužnost veřejné dopravy v mikroregionu je na dobré úrovni, jelikož všechny obce disponují stanicí místní autobusové dopravy. Stanici dálkové autobusové dopravy nemá pouze obec Buk, Nová Pec a Stožec. Železniční stanice chybí v obcích Borová Lada, Buk, Kvilda, Strážný a Želnavá. Velký význam má také letní ekologická autobusová doprava, provozovaná Správou Národního parku Šumava, zvyšující sezónní počty návštěvníků mikroregionu. Tzv. „zelené autobusy“ jezdí na linkách Špičák - Kvilda; Horská Kvilda -

Kvilda, Bučina; Nová Pec - Jelení Vrchy. Integrované linky: Sušice - Kvilda; Sušice - (Petrovice/Dlouhá Ves) - Hartmanice - Prášily - Železná Ruda; Kvilda - Kaplice pod Boubínem. (NP Šumava, 2014e: on-line)

Tabulka 14: Veřejná doprava

Zdroj: Zdroj: www.risy.cz

Obec	Dákový autobus	Místní autobus	Železniční stanice
B. Lada	ano	ano	ne
Buk	ne	ano	ne
H. Vltavice	ano	ano	ano
Kubova Huť	ano	ano	ano
Kvilda	ano	ano	ne
Lenora	ano	ano	ano
Nová Pec	ne	ano	ano
Stožec	ne	ano	ano
Strážný	ano	ano	ne
Vimperk	ano	ano	ano
Volary	ano	ano	ano
Zbytiny	ano	ano	ano
Želnavá	ano	ano	ne

5.9.4 Doprava v klidu - Parkovací plochy

S ohledem na charakter mikroregionu Horní Vltava - Boubínsko je z pochopitelných důvodů převážná část parkovacích ploch situována ve městech a obcích. Pouze v některých případech jsou parkoviště umístěna mimo urbanizovaná území v lokalitách, kam lze po silnicích místních či účelových cestách dojet automobilem (např. Jelení vrchy mezi Stožcem a Novou Pecí, Láz u Nové Pece, Idina Pila, Soumarský most, Františkov mezi Kvildou a Borovými Ladami, Polka mezi Borovými Ladami a Horní Vltavicí, Šindlov). Některá z parkovišť jsou provozována v rámci programu „Zaparkuj a jdi dál“, který slouží k usnadnění parkování. Nabízí možnost ponechat automobil na malém parkovišti a odtud, „blíže k šumavské přírodě“, vyrazit na pěší, cyklo, či lyžařský výlet do okolí. Parkoviště jsou rovněž koncipována s ohledem k linkám zelených autobusů, v jejichž blízkosti se ve většině případů nachází zastávky konkrétní linky, kterou je možné využít k dosažení vzdálenějších cílů. (Cassia Development & Consulting s.r.o., 2012: on-line)

5.10 OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY

V rámci ochrany přírody a krajiny rozlišujeme podle stávající legislativy, především zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, obecnou ochranu územní a druhů a zvláštní ochranu území a druhů.

5.10.1 Obecná ochrana přírody a krajiny představuje ochranu krajiny, rozmanitosti druhů, přírodních hodnot a estetických kvalit přírody, ale také ochranu a šetrné využívání přírodních zdrojů. Zákon rozlišuje obecnou ochranu krajiny, obecnou ochranu druhů a obecnou ochranu neživé části přírody a krajiny. Mezi nástroje obecné ochrany přírody a krajiny patří např. územní systém ekologické stability (ÚSES), významný krajinný prvek (les, rašeliniště, vodní toky, trvalé travní plochy atp.) a krajinný ráz. (MŽP ČR, 2014a: on-line)

5.10.2 Zvláštní ochrana přírody a krajiny se vztahuje na přírodovědecky či esteticky významná nebo jedinečná území. Tato zvláště chráněná území (ZCHÚ) se dle zákona člení na velkoplošná území, tj. národní parky (NP) a chráněné krajinné oblasti (CHKO) a maloplošná území, tj. národní přírodní rezervace (NPR), přírodní rezervace (PR), národní přírodní památky (NPP) a přírodní památky (PP). (MŽP ČR, 2014b: on-line) Ochrana přírody a krajiny je dále delegována na orgány ochrany přírody a krajiny příslušné k vyhlášení ZCHÚ formou plánu péče o ZCHÚ a slouží také jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů, zejména ve vztahu k dalším činnostem ovlivňujícím tvář a využívání krajiny (např. ve vztahu k územnímu plánování a stavebnímu řádu, posuzování vlivu na životní prostředí, záležitostmi spojenými s majetkem státu atd.) (Knotek, 2014: on-line) Pokud jde o cestovní ruch, velmi důležitým prováděcím předpisem k zákonu o ochraně přírody a krajiny je vyhláška MŽP č. 395/1992 Sb., která obsahuje celkem 5 příloh. Pro účely možného uplatnění aktivit CR jsou důležité přílohy č. 2, 3 a 5. (Stříbrná, 2008: on-line)

Téměř celé území patří do NP Šumava a CHKO Šumava. Nacházejí se zde dvě národní přírodní památky, dvě národní přírodní rezervace, 28 přírodních památek, 15 přírodních rezervací, lokality soustavy Natura 2000 – Ptačí oblast a evropsky významná lokalita (EVL) pro ochranu druhu. (AOPK ČR, 2014: on-line) Co se týče mezinárodního zastřešení ochrany území, spadají Šumavská rašeliniště mikroregionu od roku 1990 do seznamu tzv. Ramsarské konvence o ochraně mokřadů mezinárodního významu a celkově je Šumava zařazena Mezinárodním svazem pro ochranu přírody (IUCN) do „Červené knihy ekosystémů“. Mezi nevýznamnější přírodní pozoruhodnosti patří Plešné ledovcové jezero, rašelinné slati v oblasti Šumavských plání, niva Teplé Vltavy atd. (NP Šumava, 2014f: on-line)

Velkoplošná chráněná území (VCHÚ)

CHKO Šumava

Území šetřeného mikroregionu patří z hlediska ochrany přírody a krajiny k nejcennějším lokalitám České republiky a spadá pod zvláštní režim ochrany, jejímž hlavním předmětem jsou především jedinečná nerušeně se vyvíjející biologická společenstva. CHKO Šumava byla vyhlášena v roce 1963 a zasahuje do všech třinácti obcí mikroregionu. Nařízením vlády byl poté v roce 1991 na části území CHKO Šumava zřízen NP Šumava, který svojí rozlohou zasahuje do devíti obcí mikroregionu a je největším národním parkem České republiky. Celé území zastřešuje Správa NP Šumava a Správa CHKO Šumava. Předmětem ochrany NP Šumava jsou lesní ekosystémy, zejména klimaxové smrčiny na hřebenech Plechého a Černé hory, rašelinné lesy, bučiny, smíšené jasanovo-olšové lužní lesy a kulturní bezlesí, především luční společenstva, prameniště a vřesoviště. Významnou součástí jsou kromě lesních ekosystémů a bezlesí specifické vodní ekosystémy, vodní plochy a toky a zejména jejich vegetace, dále rašeliniště a vrchoviště. Ochranný status území řeší zonace území NP, která se člení na tři zóny - stupně ochrany. (Havlátková, 2014: on-line)

NP Šumava

Hlavní náplní činnosti správy je výkon státní správy na úseku ochrany přírody a krajiny, v rozsahu daném zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Správa NP a CHKO pořizuje množství rozvojových dokumentů v návaznosti na trvale udržitelný rozvoj území. Mezi nejdůležitější patří tzv. Masterplán Šumava a na něj navazující Krajinový integrovaný plán rozvoje regionu NP Šumava, který řeší základní roviny rozvoje území.

Maloplošná zvláště chráněná území (MZCHÚ)

Národní přírodní rezervace

Boubínský prales (rozloha 666,41 ha) je nejstarší šumavskou přírodní rezervací, vyhlášenou v roce 1858 v CHKO Šumava na jihozápadním úpatí hory Boubín. Katastrálně spadá pod obec Buk. Současné jádro Boubínského pralesa je tvořeno smrkem, bukem a jedlí a jedná se o nejzachovalejší zbytky tehdejších šumavských smíšených horských lesů, tzv. pomezního hvozdu. Nejstarší smrky a jedle se dožívají věku 300 – 400 let. „Král smrků, který padl v roce 1970, dosahoval výšky 57,2 m a objemově téměř 30 m³. (Obec Buk, 2014c: on-line)

Velká niva (rozloha 120,31 ha), rezervace, byla vyhlášena v roce 1989, 1 km východně od obce Lenora a 4,5 km západně od Volar, na území Vltavické brázdy. Katastrálně patří pod město Volary a předmětem ochrany je rozlehlé údolní rašeliniště s porosty blatkových borů, rašelinných borů a podmáčených smrčín s množstvím vzácných druhů rašeliništních rostlin a živočichů. Veřejnosti je tato lokalita nepřístupná. (Hromádko, 2014a: on-line)

Národní přírodní památka

Blanice (rozloha 294,68 ha) je národní přírodní památka tvořená horním tokem řeky Blanice, východně od Volar a byla vyhlášena v roce 1989. Předmětem ochrany je nejvýznamnější populace ohroženého mlže perlorodky říční ve střední Evropě. (Hromádko, 2014b: on-line)

Prameniště Blanice (rozloha 277 ha) je nejmladší národní přírodní památka v České republice a vyhlášena byla v roce 2008 na ploše 277 ha. Rozkládá se v Želnavské hornatině, v prostoru mezi národní přírodní památkou Blanice a vojenským újezdem Boletice. Chráněné území leží v pramenné oblasti a nivě řeky Blanice a zahrnuje nivy potoků Puchárenského, Černého, Spáleneckého, včetně jejich přítoků. Nejrozsáhlejší část památky tvoří mokřiny a mokřady v různém stupni vývoje. Lokalita byla vyhlášena s cílem ochránit biotop, ve kterém se vyskytuje populace raných vývojových stadií vzácného a kriticky ohroženého mlže perlorodky říční. (Hromádko, 2014c: on-line)

Přírodní rezervace a přírodní památka

Na území mikroregionu se nachází 15 přírodních rezervací, z nichž nejvýznamnější je např. Mrtvý luh a 28 přírodních památek, např. Jezerní slat', Vltavský luh či pramen Vltavy.

Mrtvý luh (394 ha) je přírodní rezervace a údolní rašeliniště, ležící jižně od Volar při soutoku Teplé a Studené Vltavy. Má rozlohu 394 ha a je součástí I. zóny Národního parku Šumava. Rašeliniště je porostlé borovicí blatkou, klečovitou i stromovou. Na okrajích roste bříza pýřitá a karpatská. Některé z borovic jsou i 300 let staré a často již odumřelé. Roste tu řada vzácných rašelinných bylin a žijí tady vzácní a chránění živočichové. Mrtvý luh není veřejnosti přístupný. Projíždět jej mohou vodáci, jelikož Teplá Vltava je přes léto vodácky splavná. (Informační server České hory, 2014a: on-line)

Jezerní slat' (103,5 ha) se nachází ve výšce 1058 –1075 m n.m. v prostoru mezi obcemi Kvilda a Horská Kvilda na rozvodí mezi Otavou a Vltavou. Svou rozlohou je čtvrtou největší slatí na Šumavě a jedním z nejstudenějších míst na našem území. Převážnou část rašeliniště tvoří klečová forma borovice blatky a vzácná rašelinná květena. Žijí tady i některé vzácné

druhy živočichů – např. myšivka horská a rejsek horský. Vstup do rezervace umožňuje 300 m dlouhá naučná stezka Jezerní slat'. (Informační server České hory, 2014b: on-line)

5.10.3 Natura 2000

NATURA 2000 je soustava chráněných území evropského významu s nejcennějšími přírodními stanovišti a významnými druhy rostlin a živočichů. Na území mikroregionu je tvořena ptačími oblastmi a evropsky významnými lokalitami. (NP Šumava 2014g: on-line)

Ptačí oblast Šumava (rozloha 968,44 km²) byla vyhlášena nařízením vlády v prosinci roku 2004. Hlavními druhy (předměty ochrany) této ptačí oblasti jsou tetřev hlušec, tetřev obecný, jeřábek lesní, čáp černý, chřástal polní, kulíšek nejmenší, sýc rousný, datel černý a datlík tříprstý. V zákoně o ochraně přírody a krajiny je ptačí oblast definována jako zvláštní kategorie územní ochrany, zaměřená na zachování početnosti populací vyjmenovaných druhů ptáků a stavu jejich životního prostředí. (NP Šumava 2014h: on-line)

5.11 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Pro vyhodnocení stavu a kvality životního prostředí na území mikroregionu je stěžejní fakt, že 57% území pokrývají lesní pozemky a na více než 1/3 území byla v roce 1991 vyhlášena NP a CHKO Šumava. Z hlediska geografické polohy v NP Šumava lze obce mikroregionu rozdělit do 3 skupin a to na jádrové obce, které leží celým svým správním územím v NP Šumava, tj. Kvilda a Stožec. Hraniční obce, ležící většinou svého správního území v NP Šumava, tj. Borová Lada, Nová Pec, Strážný a Želnavá a periferní obce, jejichž správní území zasahuje do NPŠ okrajově, tj. Horní Vltavice, Lenora a Volary. V CHKO Šumava leží většinou svého správního území obce Buk, Horní Vltavice, Kubova Huť, Lenora, Volary, Vimperk a Zbytiny. (NP a CHKO Šumava, 2010: on-line)

Převážná většina lesů na území mikroregionu je vlastněná státem a spravována MŽP prostřednictvím Správy NP a CHKO Šumava. Zbytek tvoří lesy měst, obcí a soukromých vlastníků. Původní skladba lesů na území mikroregionu byla výrazně odlišná a hlavní dřevinou byl buk. Značné rozdíly jsou doloženy i v okyselení půd imisemi. Původní pH činila 5,4, nyní je menší než 4,0. Negativní vliv na prostředí v mikroregionu má také doprava a malé lokální zdroje znečišťující ovzduší a povrchové vody. V důsledku cíleného hospodaření na Šumavě, obdobně jako na ostatních územích, docházelo činností vlastníků lesů ke změnám druhového složení zdejších porostů. Hlavním důvodem byla jednoduchost hospodaření a vysoká efektivnost smrkových monokultur, které v současné době jako stejnověké a labilní

ekosystémy pokrývají většinu území Šumavy. Jako NPŠ byly vyhlášeny i tyto rozsáhlé plochy nepůvodních smrkových lesů.

První snahy o vyhlášení ochrany šumavské přírody se datují od roku 1858, kdy byla vyhlášena národní přírodní rezervace Boubínský prales. V roce 1963 byla zřízena na území mikroregionu chráněná krajinná oblast Šumava. Důsledkem větrné kalamity v NP Bavorský les v roce 1984 zůstalo v parku z původních 170 ha postižených lesů nezpracováno 80 ha. To velmi pravděpodobně přispělo k rozšíření kůrovce kalamity jak v NP Bavorský les, tak později v NP Šumava. Do roku 1992 bylo na bavorské straně napadeno kůrovcem cca 260 ha lesů. V roce 1990 se kůrovec rozšířil na území CHKO Šumava. V roce 1991 byl vyhlášen NP Šumava jako reakce na napadení lesů kůrovcem. Roku 1995 došlo k silnému kůrovcovému napadení horských smrčín v příhraniční části národního parku, odkud se kůrovec masově šířil do horských smrčín NP Šumava. Byla přijata řada závažných opatření k utlumení kůrovce gradace a zároveň byla povolena asanace kůrovcových stromů ve vybraných porostech I. zón (cca 25 % ploch I. zón). Přijatá opatření zamezila pravděpodobně rozšíření kůrovce do cca 30 tis. ha ohrožených smrčín v NPŠ a vedla k postupnému útlumu jeho gradace. Od r. 2001 byl zaznamenán kůrovec na většině území NPŠ v základním stavu. Dalším asanacím zabránilo Hnutí Duha. Na stavu šumavských lesů se dále podepsal orkán Kyrill, který roku 2007 způsobil rozsáhlé škody na lesních porostech, kolem 840 tisíc m³ padlého dřeva. K dalším problémům patří např. rozepře o koncepci NP Šumava, střet zájmů orgánů státní správy, ochránců přírody, developerů a obcí. (ČIŽP 2003, on-line)

5.11.1 Kvalita ovzduší

Kvalitou ovzduší se mikroregion řadí k oblastem, s nejlepšími naměřenými hodnotami v ČR. Lokálně je stav ovzduší na území mikroregionu negativně ovlivněn vlivem malých stacionárních mobilních zdrojů a způsobem vytápění, zejména spalováním fosilních paliv, nekvalitního uhlí, domovního odpadu a dalších materiálů významně zhoršujících kvalitu ovzduší. Dalším významným zdrojem znečištění je frekvence dopravy v okolí hlavního dopravního tahu z Vimperka přes Strážný na státní hranici. V devadesátých letech se výrazně zvýšila intenzita dopravy po této komunikaci, nejvíce vzrostl počet kamiónů. Cestou ke snížení emisí do ovzduší je zejména omezení využívání fosilních paliv pro vytápění a náhrada za ekologičtější formy. Příležitostí k zajištění kvality ovzduší v mikroregionu jsou obnovitelné zdroje energie, případně plynofikace obcí. Vzhledem k vysokým nákladům na pořízení přípojky a v poslední době zvyšující se náklady na nákup plynu však zájem obyvatel o vytápění plynem spíše klesá a nepředpokládá se jeho další rozvoj. Přesto je však potřeba

započaté plynofikace obcí a měst dokončit a maximálně tak využít finančních nákladů, jež tato plynofikace s sebou nesla. (Nývltová et al., 2002: on-line)

5.11.2 Nakládání s odpady

Situace nakládání s tuhými odpady v mikroregionu není dle hodnocení starostů členských obcí příliš uspokojivá. Všechny obce mají svůj systém sběru, odvozu a skládkování zajištěný prostřednictvím oprávněných osob (svozových společností). Město Volary, obce Lenora, Stožec a Horní Vltavice odvázejí odpad k likvidaci na řízenou skládku odpadů Libín. Nevýhodou je vzdálenost obcí od míst uložení, která přesahuje 90 km a z toho vyplývající vysoké náklady na likvidaci odpadů. Dalším problémem obcí je vysoká produkce odpadu na obyvatele v porovnání s krajským a celorepublikovým průměrem. Tento fakt je způsoben vlivem výstavby infrastruktury cestovního ruchu, zejména ubytovacích zařízení. Všechna města a obce mají na svém území sběrné nádoby na papír, plasty a sklo, ale počet a objem nádob na plasty neodpovídají produkci obyvatel. Malé obce nedisponují sběrnými dvory a vhodnými skládkami. Poměrně odlišná situace je ve městě Vimperk a částečně i ve Volarech, vzhledem k výrazně vyššímu počtu obyvatel se zde negativní ekonomická stránka věci projevuje ve značně menší míře. Pro obce je příležitostí zlepšení spolupráce při nakládání s odpady, přijetí jednotné koncepce, využití vhodných skládek pro snížení dopravních nákladů, podpoře separace odpadů i na malých obcích, a využívání bioodpadů pro energetické účely. (Beneš et al., 2003: on-line)

5.11.3 Ekologická politika obcí

Ekologická politika obcí je formována existencí NP a CHKO Šumava a stěžejním dokumentem, ze kterého obce vycházejí je zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Výkon státní správy zajišťuje Správa NP a CHKO Šumava a pořizuje rozvojové dokumenty v souladu s trvale udržitelným rozvojem území. Stěžejními dokumentem je Maserplán Šumava, který slouží jako podklad pro zajištění tvorby Krajinového integrovaného plánu rozvoje Regionu NP Šumava. Strategické dokumenty s rozpracovanou politikou obcí řeší také vyšší územní celky, zejména Místní akční skupina (MAS) Šumavsko či instituce mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko. Strategický plán rozvoje na období 2014 až 2020 mají zpracována města Vimperk a Volary, dále pak obec Lenora a Strážný.

6. CESTOVNÍ RUCH

6.1 POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU

Mikroregion Horní Vltava - Boubínsko je součástí celostátně turisticky významné a vysoce atraktivní oblasti Šumava - východ a disponuje mimořádným přírodním bohatstvím a příznivým stavem životního prostředí, jež je bezesporu klíčovým aspektem pro rozvoj cestovního ruchu. Správa NP a CHKO Šumava zde představuje zastřešující organizaci pro šetrný rozvoj cestovního ruchu a budování marketingové značky pro propagaci mikroregionu. Vedle přírodního bohatství představuje přidanou hodnotu vysoký kulturní potenciál a množství pamětihodností, typická regionální architektura, kulturní akce, místní zvyky a tradice. K realizačním předpokladům mikroregionu patří poměrně dobrá základna turistické infrastruktury, tj. relativně dostatečné a kvalitní ubytovací a stravovací kapacity, rostoucí počet turistických informačních center a poměrně hustá síť dopravní infrastruktury, jež umožňuje využití potenciálu mikroregionu. (Centrum pro regionální rozvoj České republiky, 2012 – 2014d: on-line)

Nelze opomenout další aspekty velice podstatné pro rozvoj cestovního ruchu mikroregionu, a to historické, územní, sociální a ekonomické souvislosti mikroregionu, jimiž jsou např. příhraniční poloha na rozmezí tří států, čili trojmezí Čech, bavorského Německa a Rakouska a možnost rozvoje vzájemné spolupráce v oblasti cestovního ruchu, dále pak řídká sídelní struktura, tj. velká vzdálenost malých osad a sídel, historický vývoj a postavení obcí v mikroregionu, silná regionální identita místních obyvatel, upadající zpracovatelský průmysl, složité podmínky pro malopodnikatele v zemědělství a lesnictví atd.

Turistická lokalita mikroregionu je určena pro široké spektrum cílových skupin návštěvníků, od milovníků přírody a ekologů, po rodiny s dětmi, sportovně založené jedince, zájemce o historii a kulturu, seniory a osoby s tělesným a zdravotním postižením. Nabídka služeb pro turisty na území je poměrně dobrá v letní, avšak v zimní sezóně a v případě nepřízně počasí je dosti pozadu. V létě nabízí turistická lokalita možnosti pro aktivní pěší turistiku, cykloturistiku, hipoturistiku, vodní turistiku i turistiku zaměřenou na poznávání přírodních zajímavostí a tradic. Šumava má dostatečný potenciál pro provozování letních i zimních sportů, rozvinuté jsou i možnosti pro rybolov, myslivost a další sportovní aktivity. Vzhledem k ekologicky hodnotné přírodní krajině Šumavy se zde začíná rozvíjet i lázeňství (ve formě ozdravných pobytů a rehabilitační léčby na zdravém vzduchu) a wellness. (Pícek et al., 2011: on-line)

6.2 PŘÍRODNÍ PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU

Mikroregion Horní Vltava Boubínsko je díky svým přírodním atraktivitám již dnes jednou z turisticky nejvyhledávanějších rekreačních oblastí cestovního ruchu. NP Šumava představuje území, které je pouze velmi málo poznamenané negativními důsledky civilizačního vývoje a disponuje tedy vysoce atraktivním a hodnotným přírodním a krajinným potenciálem.

6.2.1 Přírodní atraktivity

Hora Boubín měří 1 362 m a tvoří typickou siluetu šumavského pohoří. Na vrcholu Boubína byla v roce 2005 postavena rozhledna o výšce 21 metrů, ze které se nabízí výhled do okolí a vzdálených Alp. Světově proslulý **Boubínský prales** o rozloze 666,41 ha, byl vyhlášen národní přírodní rezervací již v roce 1858. Kolem jádra pralesa je vedena 8,5 km dlouhá okružní naučná stezka „Boubínský prales“, která nás zavede k Boubínskému jezírku. (Obec Kubova Huť, 2014c: on-line)

Chalupská slat' je rašeliniště přechodového typu (vrchovištní a slatinné rašeliniště), ležící na severním břehu Teplé Vltavy, blízko Borových Lad. Znamé a pro tuto slat' typické je jezírko s plovoucími ostrůvky, které patří se svou rozlohou 1,3 ha k největším svého druhu v České republice a díky své malebnosti řadí Chalupskou slat' mezi nejkrásnější šumavská rašeliniště. Jezerní slatí vede 260 m dlouhá naučná stezka tvořená povalovým chodníkem. (ŠumavaInfo.cz, 2014d: on-line)

Plešné jezero je ledovcové jezero pod horou Plechý (1378 m n. m.), nejvyšší horou české části Šumavy. Vodní plocha o rozloze 7,48 ha a maximální hloubce 18,5 m se rozprostírá v I. zóně NP Šumava, 6 km západně od Nové Pece. Asi 200 m pod jezerem se rozkládá žulové kamenné moře o rozloze 6 ha. Nad jezerem se zdvíhá 220 m vysoká skalní stěna, při jejímž okraji se tyčí 14,5 m vysoký žulový pomník jako památka na spisovatele, malíře a básníka Šumavy Adalberta Stiftera. (Šperl, 2014b: on-line)

Pramen Vltavy leží při jihovýchodním úpatí Černé hory (1 315 m n. m.), 5 km jihozápadně od Kvildy a 600 m od státní hranice s Německem, na území I. zóny NP Šumava. Potůček je od pramene až k Borovým Ladám nazýván Černý potok, dále již nese označení Teplá Vltava. Přístup k pramenům Vltavy je možný po trase modré značky z obce Kvilda. (Šperl, 2014c: on-line)

Stožecká skála, na jejímž vrcholu o výšce 976 m, najdeme 5 m vysoký železný kříž a nepatrné zbytky strážního hradu, v minulosti chránícího Zlatou stezku, je vyhledávaným

turistickým cílem. Je odtud výhled na obec Stožec či vrcholy Třístoličnicku, Trojmezí a Plechého. Za dobré viditelnosti lze spatřit vrcholky Alp. Pod vrcholem Stožecké skály se při prameništi léčivé vody nachází poutní kaple Pany Marie, která je ukázkou lidového řezbářství. (Šperl, 2014d: on-line)

Trojmezí je významná šumavská 1 358 m vysoká dvouvrcholová hora, ležící z části na území Čech a bavorského Německa. Trojmezí je součástí šumavského pohraničního hřebene s pěknými výhledy na Alpy. Na jejích svazích jsou četná kamenná moře. Nedaleko vrcholu leží nejznámější místo celého pohraničního hřebene, známé jako Trojmezí (Dreieckmark), kde se setkávají hranice ČR, Rakouska a SRN. (Mávlást.cz, 2007: on-line)

Třístoličník - vrchol hory o výšce 1 311 m n.m. tvoří skupina tří kamenných věží, opracovaných dlouholetým působením eroze a zvětrávání s prohlubněmi na vrcholcích. Vede přes něj státní hranice mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo. Z české strany lze nejlépe vrcholu dosáhnout cestou z Nového Údolí, okolo Rosenauerova pomníku na začátku Schwarzenberského kanálu a dále strmým stoupáním po hraničním chodníku. (Informační server ŠumavaNet.CZ, 1997 – 2012d: on-line)

6.3 KULTURNÍ A HISTORICKÉ PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU

Počátky rozvoje cestovního ruchu na území mikroregionu lze spojit se vznikem Zlaté stezky, která spojovala země Čech s německým Podunajím. Zlatá stezka vznikla jako součást dopravní obchodní sítě a sloužila k obchodování především se solí. Nejstarší a nejvýznamnější prachatická větev je známá již od počátku 11. století, vimperská větev vznikla na přelomu 13. století. Podél stezky byly budovány hrady a drobnější stavby, např. hrad Stožec, Kunžvart a Vimperk. (Město Vimperk, 2005 – 2015b: on-line)

Na kulturním bohatství mikroregionu se značně podepsaly události, které proběhly během 20. století. V poválečném období došlo k odlivu německého obyvatelstva, což vedlo k vysídlení obcí a osad a také ke ztrátě původních tradic. Dosídlením obyvatelstva české národnosti a novým kulturním a sociálním vlivem byla nahrazena původní sudetoněmecká kultura. Tyto souvislosti spolu s pozdější existencí železné opony a uzavřením hranice měly za následek špatný stav mnoha sídel a kulturních objektů, které bez potřebné péče chátraly. S postupným rozvojem cestovního ruchu po roce 1989 však došlo k rekonstrukci mnoha zchátralých objektů a následné péči o ně. Mikroregion disponuje velmi rozmanitou strukturou památek, z nichž velká část leží na Zlaté stezce. Dále se jedná o drobnou venkovskou architekturu, venkovská stavení a usedlosti jako např. lidová architektura Volarských alpských domů v

okolí města Volary ale i o památky městského charakteru, např. historické jádro města Vimperk s místním zámekem. Další typickou památkou pro Šumavu jsou technické památky, především plavební kanály s mnoha mostky, kolem kterých vedou i naučné stezky. Zajímavým kulturním dědictvím mikroregionu jsou technické památky spojené s hutnickou, sklářskou i dřevařskou tradicí. Za zmínku stojí též sakrální a židovské stavby, především kostel sv. Štěpána v Kvildě a kostel sv. Jakuba v Želnavě či židovský hřbitov ve Volarech.

(Perlín et Bičík, 2010: on-line)

6.3.1 Historické, technické a kulturní atraktivity

Obecní pec na chleba Lenora

Obec Lenora se pyšní veřejnou obecní pecí na chleba z roku 1837, která sloužila jako veřejná pec pro nemajetné občany. Podobných pecí bylo v Lenoře několik, avšak dochovala se pouze tato jedna, ležící vedle hlavní silnice v centru obce, ve které se peklo ještě po 2. světové válce. Obecní pec na chleba je od roku 1958 zapsaná jako nemovitá kulturní památka a od roku 1998 byla znovu oživena tato tradice pečení, kdy došlo k založení občanského sdružení Velká lóže pecařská. Novodobé veřejné pečení chleba spočívá především v úctě k tvořivé lidské práci. Novodobé pečení chleba má na starost pekař Augustin Sobotovič a jeho pomocníci, kteří dále pečou také housky, koláče a výborné lenorské česnekové placky. (Informační server ŠumavaNet.CZ, 1997 – 2012e: on-line)

Lenorské rechle

Významnou stavebně technickou památkou, vybudovanou v roce 1870, je krytý dřevěný most, dlouhý 27,77 metrů a vysoký 3 metry, krytý šindelovou střechou, tzv. rechle. Slovo rechle bylo odvozeno od německého slova Rechen, tj. hrábě. Rechle sloužilo k zadržování, počítání a vypouštění splavovaného dřeva z okolních boubínských lesů. Dřevo dále putovalo po Vltavě až do papíren ve Větrní. Provoz byl ukončený až po vystavění lipenské přehrady v roce 1959. Tato stavba představuje cennou a ojedinělou technickou památku historie plavení dřeva po Vltavě. (Obec Lenora 2014c: on-line)

Pomník Andrese Hartauera

Pomník vytesaný ze šumavské žuly v Lenoře je památkou na skláře, básníka a muzikanta Andrese Hartauera, který složil tzv. „šumavskou hymnu“ s německým názvem „Tief drin im Bömerwald“. V českém překladu je nazývána „Tam na krásné Šumavě“. Hartauer narozený ve Stachách pracoval dva roky v lenorské sklárně a hrál v místní kapele. Po odchodu ze

Šumavy do Rakouska napsal tuto píseň z touhy po rodném kraji. (Informační server ŠumavaNet.CZ, 1997 – 2012f: on-line)

Schwarzenberský plavební kanál

Mimořádné vodní dílo Schwarzenberský plavební kanál bylo postaveno ve svahu Trojmezí a Plechého. V letech 1789 až 1791 byl vybudován první úsek, tzv. „starý kanál“, jenž byl dlouhý 39,9 km a v letech 1821 až 1822 byl prodloužen o druhý úsek o délce 11,7 km, podle projektu inženýra Josefa Rosenauera. Kanál byl vybudován pro splavování dříví z nepřístupných šumavských hvozdu do řeky Große Mühl a dále pak po Dunaji do hlavního odbytiště, tj, Vídně. Od roku 1793 do roku 1891 bylo splaveno do Vídně cca. 8 milionů krychlových dřeva. V roce 1891 bylo splavování dřeva přerušeno, část koryta kanálu však fungovala nepřetržitě až do roku 1961. V 80. letech až do roku 20014 byl kanál rekonstruován. Od roku 1963 je Schwarzenberský plavební kanál zapsán na seznamu nemovitých kulturních památek technického významu. Podél Schwarzenberského plavebního kanálu se line naučná stezka dlouhá 6 km, vhodná pro pěší turisty, cyklisty i tělesně postižené, v zimě využívaná běžkaři. (Lipno.cz, 2010 – 2011: on-line)

Naučná stezka Schwarzenberského plavebního kanálu otevřená dne 17. 5. 2003, vede od parkoviště na Jeleních Vrších podél plavebního kanálu na Raškov nad Novou Pecí a spojuje turisticky významné části technického díla. Jedná se např. o Jelení jezírko a Rosenauerovu kapličku, v místě křížení s Jezerním potokem, přítékajícím z Plešného jezera, dále také Jezerní smyk, akvadukt u Rossbachu, nádržku Říjiště, "nezapomenutou" (unvergessen) kamennou lavičku, několik stavidel a bočních propustí po celé délce stoky a především krásnou šumavskou přírodu. (NP Šumava, 2014i: on-line)

Zlatá stezka

Systém soumarských stezek, od počátku 16. století nazývaný Zlatá stezka, zajišťoval ochodní spojení Čech s Pasovem a dalšími obchodními centry v Podunají a obchodovalo se především se solí, zlatem, drahými látkami, exotickým ovocem atd. Hlavními spojnicemi a obchodními centry byly Prachatice a Vimperk. Cestu na Pasov na zemské hranici střežila strážní věž „Königswarte“ česky Kunžvart či Strážný. Dále měla Zlatá stezka odbočky, např. ve Volarech a dále ve směru na Vimperk a Kašperské Hory. Zlatá stezka, chráněná královským hradem Kašperkem, jenž procházela významnou zlatonosnou oblastí, byla určena obchodnímu ruchu od roku 1366.

Význam šumavských stezek

Šumavské stezky neplnily pouze funkci obchodní a turistickou ale také podporovaly pohyb myšlenek a výměnu kulturních hodnot. Dnešní snahou je znovuoživení přátelských susedských vztahů na obou stranách šumavské hranice a to nejen na základě vzpomínky na staré šumavské cesty. (Centrum pro regionální rozvoj České republiky, 2012 – 2014e: on-line)

Zřícenina Kunžvart (odvozeno od Königswarte – královská stráž) se tyčí na skalním úpatí hory Strážný nad stejnojmennou obcí na rozhraní Čech a Německa ve výšce 1115 m. Jednalo se o nedobytnou pevnost sloužící k ochraně staré obchodní cesty z Vimperka do Pasova. Nejstarší písemná zpráva o hradu pochází z r. 1359, kdy král Karel IV. stanovil vlastnictví Peškovi z Janovic a synům jeho bratra Herbarta spolu s vimperským panstvím. V roce 1578 vypukl na hradě požár a změnil jej ve zříceninu. Nejlépe dochovanou částí hradu je 15 m vysoká původně třípatrová obytná hranolová věž. Zřícenina hradu Kunžvart je přístupná po cca. 3,5 km dlouhé žluté turistické značce ze Strážného nebo po modré a žluté z Horní Vltavice, cca 9 km dlouhé. (Informační server ŠumavaNet.CZ, 1997 – 2012g: on-line)

Zámek ve Vimperku byl založen na místě staršího hradiště zvíkovským purkrabím Purkartem z Janovic ve 2. polovině 13. století. Od konce 14. století patřil vladykům ze Sulevic; v té době již stálo pod hradem městečko. Poté bylo městečko i hrad opevněno v jediný celek. Od roku 1494 byl hrad majetkem Malovců z Chýnova, kdy došlo k přestavbě hradu na zámek. Dalšími majiteli byli Rožmberkové, poté Eggenberkové a následně Schwarzenberkové. Poslední přestavby se konaly v roce 1857 a později sloužil objekt pro úřady či vojenská kasárna. Zámek leží na ostrohu nad údolím potoka, podél kterého vedla cesta do Bavor. Zámecký dvůr se dvěma kašnami je obklopený hospodářskými budovami ze 17. Století. Na nádvoří se nachází kaple sv. Josefa a na skalnatém cípu ostrohu stojí tzv. Vlčková věž, která je vysoká 13 m. Pevňůstka Haselburg, stojící severně od zámku, je obklopena hradební zdí a vpravo od vstupní brány stojí zavalitá okrouhlá věž. (Město Vimperk, 2005 – 2015c: on-line)

Židovský hřbitov ve Volarech slouží jako pohřebiště polských židovských žen, obětí pochodu smrti z koncentračního tábora v Ravensbrücku. Na hřbitově založeném v roce 1945 se nachází na 95 jednoduchých stél a památník. (Atlasčeska.cz, 2014a: on-line)

Expozice historie Kvildy a Bučiny je zachycena v obecním muzeu, kde jsou shromažďovány veškeré expozice a artefakty, týkající se způsobu života a práce našich předků. Expozice je členěna do několika částí charakterizujících historii regionu. Archivní doklady jsou prezentovány barevnými kopiemi, např. listiny ze 14. století a mapa kašperskohorské Zlaté stezky z roku 1736. Expozice je umístěna v prvním patře budovy obecního úřadu v Kvildě, bývalé škole. Na schodišti jsou umístěny přehledné mapy stabilního katastru, dobové fotografie, pohlednice, dokumentující i širší okolí. (Obec Kvilda, 2014c: on-line)

Hamerské domky nacházející se asi půl kilometru od obce Kvilda po proudu Hamerského potoka, jsou tři stylové chalupy, zasazené do překrásného prostředí luk a lesů okolo Hamerského potoka. V okolí roste mrazová forma smrku, tj. jedinci smrku, kteří pro každoroční umrznání výhonů dosahují přes svůj relativně vysoký věk jen malé výšky. V lokalitě se dále vyskytují vzácné rostliny jako např. oměj, kamzičník, arnika, hořec, vstavače aj. Nad lokalitou ústí nejdelší zbytky těžebních systémů po hlubinné těžbě zlata, tzv. pinky. (Obec Horská Kvilda, 2014: on-line)

Nejvýše položená železnice leží na železniční trati spojující Vimperk a Lenoru v nadmořské výšce 995 m n.m., v obci Kubova Huť. Postavená byla v roce 1900 a je součástí trati č. 198 ve směru Strakonice - Čkyně - Vimperk - Kubova Huť - Volary. Za druhé světové války se zde přepravovaly z továrny ve Františkově u Kvildy součástky pro výrobu letadel Messerschmitt. Kubohuťské nádraží je frekventovaným místem pro dopravu, osobní i nákladní. Celoročně je intenzivně využíváno turisty. (Obec Lenora 2014d: on-line)

Bývalé osady

Bučina je bývalá nejvýše položená obec v Čechách, rozkládající se od roku 1790 v místě Horní Zlaté stezky, vedoucí z Kašperských Hor do Fünsterau, v těsné blízkosti zemské hranice s Bavorskem. Za první republiky tu stávalo přes padesát domů, budova celního úřadu s kasárny finanční stráže, myslivna, hájovna, obecná škola a spořitelna. V provozu byly hotel Fastner, známý hostinec Zum Tiroler a později postavená Pešlova chata. Nově opravená kaplička svatého Michala, stojící u bývalé odbočky k pramenům Vltavy, pochází z roku 1891. Na této kdysi značené cestě rostly dvě mohutné památné jedle, které zbyly v okolí jako poslední z původního šumavského pralesa. Z Bučiny je možné shlédnout panorama Šumavy podél hranic až k masivu Třístoličníku a při jasném počasí jsou vidět i vzdálené Alpy. (Reichardt et Reichardtová, 2006a: on-line)

Knížecí Pláně, pohraniční osada s rozptýlenými chalupami, založená v roce 1792, ležela na holé planině s třemi skalnatými návršími. Tuto její polohu přesně vystihoval i její starý český název Krásná Rovina. V dobách největšího rozkvětu zde stávalo přes šedesát domů, kromě mlýna a pily fungovala také škola, myslivna, hájovna, obecní úřad, pošta a čtyři hostince. Vesnice měla svůj hřbitov, a od roku 1864 tvořil výraznou dominantu celého okolí kamenný kostel Svatého Jana Křtitele, vedle kterého stávala fara. Památný sloupek s vytesanými symboly šumavských hor (sekera, krumpáč a smrk), stojící poblíž hřbitova dodnes připomíná vznik již zaniklé obce. (Reichardt et Reichardtová, 2006b: on-line)

6.4 REALIZAČNÍ PŘEDPOKLADY – INFRASTRUKTURA PRO CR

Realizační předpoklady umožňují uspokojit nároky účastníků v oblastech a střediscích CR, vymezují pravidla a podmínky realizace služeb a jejich kombinací, podmiňují věcnou, obsahovou, organizační, technickou a personální realizaci a představují charakter a způsob pojetí produktů CR. Vybavení pro cestovní ruch na území mikroregionu se neustále vyvíjí a podstatný podíl na budování infrastruktury pro cestovní ruch má správa NP a CHKO Šumava a taktéž jednotlivé obce mikroregionu. Kvalita infrastruktury a poskytovaných služeb cestovního ruchu je na území mikroregionu značně heterogenní a odvíjí se od úrovně jednotlivých obcí mikroregionu.

Tabulka 15: Infrastruktura pro cestovní ruch

Zdroj: (MAS Šumavsko, 2014: on-line)

Obec	Kulturní zařízení - ostatní	Sportovní zařízení
Borová Lada	veřejná knihovna, hřbitov	hřiště, tělocvična
Buk	veřejná knihovna, KD	dětské hřiště
Horní Vltavice	veřejná knihovna, KD, sakrální stavba, hřbitov	koupaliště, sjezdovka (skiareál), fotbalové hřiště
Kubova Huť	restaurace (5x)	koupaliště 2x, sjezdovka (skiareál se 2 vleky + jeden vlek pro děti), tenisové hřiště
Kvilda	veřejná knihovna, muzeum, KD, sakrální stavba (kostel), česko-bavorské centrum umění	koupaliště, hřiště, tělocvična, sjezdovka (skiareál - 1 vlek)
Lenora	veřejná knihovna, muzeum, památník 2x, hospoda, penzion 5x	fotbalové hřiště, tělocvična, sokolovna
Stožec	veřejná knihovna, hřbitov	hřiště, tělocvična
Strážný	veřejná knihovna	tělocvična, sjezdovka (skiareál – 1 vlek)
Vimperk	veřejná knihovna, kino, muzeum, KD 2x, sakrální stavba (kostel 2x), zámek, hřbitov, smuteční síň	koupaliště 2x, hřiště, tělocvična 4x, stadion, zimní stadion
Volary	veřejná knihovna, kino, muzeum, galerie, KD, sakrální stavba (kostel 2x), hřbitov	veřejná knihovna, kino, muzeum, galerie, KD, sakrální stavba (kostel 2x), hřbitov
Zbytiny	veřejná knihovna, hospoda, KD, sakrální stavba (kostel), hřbitov	hřiště (tenisové kurty, volejbalové hřiště), tělocvična

6.4.1 Nabídka sportovně rekreačního vyžití

V letní sezóně mikroregion umožňuje veškeré formy turistiky, zejména aktivní formy pěší turistiky, cykloturistiky, hipoturistiky, vodáctví, ale i turistiky zaměřené na poznávání přírodních zajímavostí a tradic. (Pícek et al., 2011: on-line) Na území mikroregionu je nedostatečná kapacita infrastruktury pro trávení volného času při špatném počasí a pro období mimo letní a zimní sezóny. Chybí také nabídka produktů cestovního ruchu, orientovaných především na krátkodobou aktivní a poznávací turistiku. (Nývtová et al., 2002: on-line)

6.4.2 Produkty cestovního ruchu v NP Šumava

Akce a programy pro veřejnost s environmentální či poznávací tematikou, které pořádá Správa NP a CHKO Šumava, jsou přínosné především pro děti ale i další návštěvníky z hlediska ekologické osvěty a vedení veřejnosti k zodpovědnějšímu jednání k přírodě. V rámci těchto programů se konají přednášky, promítání filmů, tvořivé programy, ukázky tradičních řemesel, botanické a zoologické vycházky, monitoring netopýrů a v neposlední řadě také zábavné programy pro rodiče s dětmi. Počet pořádaných akcí má stoupající tendenci a i zájem o tyto akce rok od roku roste.

Střediska environmentální výchovy se nacházejí ve Vimperku a ve Stožci a jsou určeny pro turisty, místní obyvatele, školy a školky jako vzdělávací centra, která interaktivní formou seznamují s přírodou NP Šumava. Nabízí množství výukových programů ale i doprovodné venkovní aktivity a terénní exkurze situované po celém území národního parku. Přehled těchto aktivit je pravidelně zveřejňován na webových stránkách národního parku v sekci pro návštěvníky. (Pícek et al., 2011: on-line)

Pozorování divoké zvěře je zajímavou aktivitou, která seznamuje návštěvníky s místními druhy divoké zvěře. K pozorování jsou určena speciální pozorovací místa, např. vyvýšené sruby, odkud mohou lidé sledovat divokou zvěř, tj. jeleny, laně, srnce atd., žijící na Šumavě ve volné přírodě. Pozorovatelní jsou součástí zoologického programu Správy NP Šumava. V současné době jsou k dispozici tři pozorovatelní v Srní, Borové Ladě a Jeleních Vrších, např. pozorovací srub U Herciána s maximální kapacitou 30 osob. Zimní pozorování probíhá od prosince do března. (Pícek et al., 2011: on-line)

Eko a Geo park Stožec byl otevřen v roce 2005 v obci Stožec a jedná se o stálou venkovní geologickou expozici „Geologický vývoj jižní Šumavy“. Na přípravě expozice se podíleli jak geologové České geologické služby, tak pracovníci Národního parku Šumava. Expozice vznikla v rámci výzkumného projektu České geologické služby a je umístěna v lesoparku v

blízkosti Informačního střediska NP Šumava ve Stožci. Návštěvníci se mohou seznámit s horninami a geologickými procesy, které budovaly reliéf Šumavy. V lesoparku jsou shromážděny vzorky hornin z jižní části Šumavy se stručným popiskem, lokalizací, fotografií horniny pod mikroskopem a informace o složení, stáří, vzniku a praktickém využití. Součástí expozice jsou dva informační panely s vyobrazením geologického vývoje Šumavy s důrazem na geologické události, které jsou pro vývoj lokality důležité. (ČGS, 2006: on-line)

6.4.3 Nabídka společenského a kulturního vyžití

Pořádání kulturních, společenských a vzdělávacích akcí má na území Šumavy již dlouholetou tradici a návštěvníci se opakovaně vracejí. Mikroregion nabízí celou řadu kulturních a společenských akcí.

Nejnámější je např. filmový festival **NaturVision**, který se každoročně koná ve Vimperku. Po čtyři dny se zde promítají nejlepší filmy vybrané jak v Neuschönau, tak i v Ludwigsburgu. Součástí festivalu je také několik doprovodných akcí, jako například mezinárodní filmová soutěž, fotosoutěž, výtvarná soutěž pro děti nebo studentský fotografický workshop. Festival má již svou tradici, což také dokazuje jeho návštěvnost a kladné ohlasy. (Kdykde.cz, 2014: on-line)

K dalším významným událostem patří **Volarské slavnosti dřeva**, které mají v povědomí široké veřejnosti neodmyslitelnou tradici. Dvoudenní kulturní akce pořádaná na volarském náměstí, za účasti minimálně 20 hostů ze zahraničí a 20 hostů z naší republiky má jako hlavní cíl prohlubování a upevňování spolupráce v kulturní, společenské a sportovní oblasti a prohlubování přeshraničních mezilidských vztahů a odbourávání jazykové bariéry při již výše zmíněných aktivitách práce se dřevem. Každoročně zde předvádí několik desítek řemeslníků stará, některá již téměř zapomenutá, řemesla. O tuto akci, která se koná pravidelně předposlední srpnový víkend, je čím dál větší zájem, což dokazuje stále se navyšující počet řemeslníků ochotných zde předvádět své umění a stále narůstající počet návštěvníků. V průběhu slavností Volary navštíví minimálně tři tisíce návštěvníků. (Město Volary, 2014b: on-line)

Lenorské pečení chleba

O veřejné obecní peci na chleba v obci Lenora byla řeč již výše. Samotné pečení probíhá každou poslední sobotu v měsíci od dubna do prosince přibližně od 9 do 13 hodin. Pekař připravuje kvásek na chleba den předem a následně druhý den je třeba brzo ráno roztopit pec na teplotu kolem 220° C, načež si připraví těsto, vymete žhavé dřevěné uhlíků z pece a poté již

může sázet do pece placky, housky a nakonec chleba. Pečení je doprovázeno ojedinělou atmosférou a rozdávané pečivo je zdarma pro všechny účastníky veřejného pečení a je zásadně neprodejné. Tyto výrobky jsou také nositeli regionální značky „Šumava originální produkt“. (Černý, 2015: on-line)

Šumavské léto s párou patří k nejrozsáhlejším programům parních jízd s netradičním programem v České Republice a má více než patnáctiletou tradici. (Atlasčeska.cz, 2014b: on-line)

Léto pod Boubínem je kulturní akce pořádaná městským kulturním střediskem ve Vimperku a jedná se o pestrý program divadelních her, letního kina, různých slavností, např. Vimperské zámecké slavnosti, festivalů, např. již zmiňovaný festival NaturVision nebo setkání s názvem „Sejdeme se na rynku“. (Městské kulturní středisko Vimperk, 2014: on-line)

Šumavský skimaraton, v roce 2015 již 30. ročník závodu, pravidelně navštěvuje více než tisíc závodníků z několika zemí světa. „Šumavák“, podle místních obyvatel, probíhá v prostředí Národního parku Šumava v nadmořské výšce nad tisíc metrů a je dlouhý 45 nebo 23 km. Doprovázen je pestrým doprovodným programem a kvalitním zázemím pro sportovní účastníky, jako je mazací servis lyží, úschovna, vyhřívaná šatna či výběr z několika druhů jídel v ceně startovního. (Samcová, 2015: on-line; Petr Čech Sport, s.r.o., 2015: on-line)

Centrum umění v Kvildě vzniklo v roce 2012 díky rekonstrukci staršího objektu penzionu U kostela, k němuž byla přistavěna nová ateliérová část. Jeho součástí je grafická dílna, knihovna, zkušebna a ubytování. Stěžejní akcí centra je česko-německé malířské sympozium, které stálo u jeho vzniku a probíhalo v provizorních podmínkách ještě před rekonstrukcí objektu. Jsou zde pořádané také rezidenční programy pro výtvarné umělce v zimním a letním období. (Centrum umění Kvilda o.s., 2014: on-line)

Obrázek 16: Lenorské pečení chleba

Zdroj: <http://www.krajempodsumavou.cz/pohadka/tradicni-akce-v-regionu/tradicni-kulturni-akce-v-regionu/>

6.4.4 Nabídka ubytovacích a stravovacích služeb

Ubytovací zařízení a jejich vytíženost

Mikroregion Horní Vltava – Boubínsko nabízí různé standardy ubytovacích zařízení od hotelů všech kategorií až po kempy či chatové osady. Ubytovací kapacita se liší v závislosti na sezóně. Počet ubytovacích zařízení všech typů je znám pouze za celý okres Prachatice - data za mikroregion bohužel nejsou dostupná. Zároveň veřejná databáze Českého statistického úřadu bohužel nenabízí novější data, než z roku 2010 – to bohužel platí pro všechny další tabulky. Počty ubytovacích zařízení v okrese Prachatice podle všech typů znázorňuje následující tabulka:

Tabulka 16: Hromadná ubytovací zařízení v okrese Prachatice podle druhu

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=CRU4040PU_OK1.1

Stav k 31.12.	Hromadná ubytovací zařízení celkem	Hotel, motel, hotel ****	Hotel, motel, hotel ***	Hotel, motel, hotel **	Hotel, motel, hotel *	Penzion	Kemp	Chatová osada	Turistická ubytovna	Ostatní jinde neuvedená
2006	189	2	16	9	2	71	11	9	15	54
2007	195	2	17	10	2	76	11	8	14	55
2008	181	2	17	7	2	74	11	6	16	46
2009	185	2	18	7	2	75	12	5	17	47
2010	179	1	19	6	2	72	12	6	15	46

Tabulka 17: Počet lůžek hromadných ubytovacích zařízení v okrese Prachatice

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=CRU4040PU_OK1.1

Stav k 31.12.	Hromadná ubytovací zařízení celkem	Hotel, motel, hotel ***	Hotel, motel, hotel **	Penzion	Kemp	Chatová osada	Turistická ubytovna	Ostatní jinde neuvedená
2006	7660	1186	562	1957	308	821	583	2068
2007	7846	1199	606	2123	306	773	X	2071
2008	7276	1205	X	2092	309	628	603	1759
2009	7369	1236	469	2132	347	560	659	1785
2010	7021	1260	X	2076	351	628	597	1623

Pozn. nedostupné (důvěrné) údaje nahrazeny písmenem x

Následující tabulka znázorňuje počty nocí strávených turisty v okrese Prachatice. Z uvedených dat lze poměrně jednoduše vyčíst, že oba ukazatele, tedy jak počet hostů, tak počet přenocování, vykazovaly dramaticky klesající tendenci – počet hostů klesl za sledované období téměř o 36 000 a počet přenocování téměř o 150 000. V letech 2008 až 2010 lze pravděpodobně tento pokles (stejně jako pokles u všech ostatních ukazatelů) přičíst světové finanční krizi, která znamenala pokles HDP téměř všech významných ekonomik a s tím související pokles ekonomiky České republiky. To vyvolalo pochopitelně obavy z budoucnosti a neochotu utrácet za zbytné statky, mezi které tuzemská dovolená patří.

Tabulka 18: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v okrese Prachatice

Zdroj: <http://vdb.czso.cz>

Rok	Počet příjezdů hostů	Z toho rezidenti	Počet přenocování	Z toho rezidenti
2006	141303	115771	500911	422006
2007	128372	99939	450004	360986
2008	12993	98565	417564	340725
2009	117212	93804	392282	326620
2010	105693	88867	351084	303325

Obrázek 17: Počet příjezdů hostů

Zdroj: <http://vdb.czso.cz>

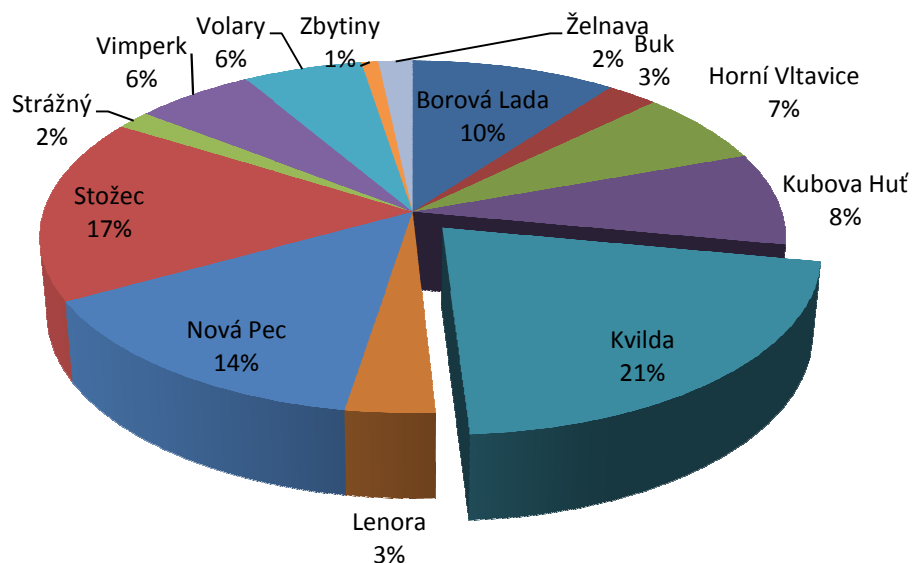

Poslední tabulka s počtem ubytovacích zařízení a počtem lůžek přímo v mikroregionu se nachází přímo na internetových stránkách mikroregionu, ovšem není znám rok, ve kterém byla zařízení a lůžka počítána. Vzhledem k tomu, že původně obsahovala pouze 11 záznamů, je téměř jistě staršího data. Byla doplněna o aktuální ubytovací kapacity a počty lůžek v obcích Buk a Želnavá.

Tabulka 19: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v mikroregionu Počet ubytovacích zařízení a lůžek v mikroregionu

Zdroj: <http://www.hornivltava.cz/mrhvb/fr.asp?tab=mrhvb10&id=35&burl=&pt=OM>

Obec	Počet ubytovacích zařízení	Počet lůžek
Borová Lada	12	247
Buk	3	22
Horní Vltavice	8	207
Kubova Huť	10	400
Kvilda	25	654
Lenora	4	122
Nová Pec	17	280
Stožec	20	394
Strážný	2	55
Vimperk	7	238
Volary	7	215
Zbytiny	1	20
Želnavá	2	77
Celkem	117	2931

Nejvíce ubytovacích zařízení, tj. 21% z celkového počtu obcí v mikroregionu, se nachází v obci Kvilda. Vysokým podílem se 17% disponuje obec Stožec a dále Nová Pec se 14%. Kubova Huť je nejmenší obcí mikroregionu avšak s vysokým počtem nabízených ubytovacích služeb pro turisty, tj. 8%. Nedostatečné jsou v tomto ohledu obce Lenora a Buk, s pouhými 3% a dále pak Strážný a Želnavá se 2%. Obec Zbytiny pak disponuje pouze jedním ubytovacím zařízením.

Stravovací zařízení

Mnoho stravovacích zařízení na území mikroregionu neklade důraz na nabídku místních tradičních pokrmů. Za účelem podpory a znovuoživení tradiční šumavské kuchyně byla v roce 2008 zavedeno značení služeb regionální značkou „Šumava – originální produkt“. Tímto logem se značí jak potravinové produkty a místní speciality, tak i poskytované služby pensionů, hotelů, ubytování v soukromí atd. Provozovatel zařízení se tak zavazuje k tomu, že produkty jsou něčím jedinečné, opravdu místní, kvalitní a navíc šetrné k životnímu prostředí, dále také mají poskytovat informace o regionu a tím napomáhají k propagaci produktu samotného. (NICM, 2010: on-line) Zvyšování povědomí o regionální gastronomii si klade za cíl také certifikační značka CzechSpecials, jež je partnerským projektem agentury CzechTourism. Původní šumavská kuchyně byla jednoduchá, ovlivněná německou a rakouskou gastronomií, kdy základními surovinami byly brambory, houby a zelí. Dříve vzhledem k reliéfu a struktuře osídlení bylo z hlediska zimní úspory nutností vařit z trvanlivých surovin. Vařily se především husté polévky a další pokrmy z hub a brambor. Tak vznikla známá kulajda, šumavské kyselo, kuba, „vošouch“ neboli houbový bramborák, bramborové zelníky či cmunda. (CzechTourism, 2014: on-line)

6.4.5 Informační centra

V mikroregionu se nachází pouze jediné informační středisko a to ve městě Vimperk, které je bezbariérové, přístupné též cizincům a poskytuje informace v angličtině i němčině. Mezi základní poskytované služby patří především zprostředkování kontaktů na ubytování a stravování, poskytování informací o umístění firem ve Vimperku, podávání informací o památkách a přírodních krásách Šumavy, prodej map, pohlednic a brožur, možnost zakoupení vstupného do muzeí atd. (Město Vimperk, 2005 – 2015e: on-line)

6.4.6 Regionální produkty

Obce a města mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko jsou pověstné některými svými originálními rukodělnými výrobky a také regionálními potravinami s vynikající chutí a vůní. Díky tomu se řada místních výrobců může pochlubit certifikátem „Šumava originální produkt“. Mezi významné regionální produkty mikroregionu nesoucí certifikaci patří např. Šumavská skříňka, Lenorské sklo malované a malované talíře, Vimperské pivo, Lenorské, Vimperští kolibříci – miniaturní knížečky a mléčné výrobky a maso z biofarmy Slunečná. V mikroregionu působí také celá řada zručných řemeslníků a uměleckých výrobců, kteří zachovávají tradiční ráz Šumavy a přibližují jedinečnost lokality návštěvníkům. Jedná se např. o umělecké kováře, truhláře, řezbáře, včelaře, hrnčíře, skláře, švadleny atd. (Asociace regionálních značek, o.s., 2010 – 2014: on-line)

6.5 PODPORA ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU

6.5.1 Organizace a politika cestovního ruchu

NP a CHKO Šumava náleží administrativně z části pod Jihočeský a Plzeňský kraj. Zachování integrity území a jedinečné identity na trhu cestovního ruchu vyžaduje spolupráci a podporu všech, kteří v regionu v cestovním ruchu působí a jsou na něm ekonomicky závislí. Na Správu NP Šumava jsou veřejností poměrně neprávem kladena očekávání plnění funkce „motoru“ cestovního ruchu. Odpovědnost za rozvoj cestovního ruchu však v současnosti spadá především do kompetence Jihočeského a Plzeňského kraje, resp. příslušných odborů, které mají na starosti cestovní ruch na krajských úřadech těchto krajů. Role Správy NP je mnohem spíše ve spoluvytváření prostředí pro vlastní cestovní ruch, vše za předpokladu, že tento nepoškozuje přírodu NP. Na Šumavě plní od roku 2004 roli destinačního managementu Regionální rozvojová agentura Šumava, o.p.s., jejímž úkolem je především koordinace a podpora rozvoje cestovního ruchu z úrovně turistického regionu Šumava jako celku, jehož součástí je i NP Šumava. V současné době RRA Šumava naplňuje praktickými kroky

požadavky regionálního a koordinovaného přístupu k rozvoji CR, které jsou formulovány např. v dohodě s agenturou Czech Tourism, s níž RRAŠ spolupracuje v oblasti koordinace TR Šumava, dále koordinuje účast šumavských subjektů CR na veletrzích CR, činnosti v oblasti celoregionální propagace a marketingových aktivit. RRAŠ úzce spolupracuje se sítí informačních středisek na území TR Šumava, organizuje fóra CR pro podnikatele působící ve službách cestovního ruchu, vydává řady propagačních a informačních materiálů v jednotném vizuálním stylu, zajišťuje některé významné regionální turistické produkty (např. provoz sítě běžeckých tratí v oblasti centrální Šumavy, apod.) a současně připravuje a realizuje řadu projektů podporujících rozvoj CR v regionu (např. „Šumava originální produkt“, Destinační management Bavorský les Šumava, Školní výlety do jižních Čech, na Šumavu a Dolního Bavorska, aj.). RRAŠ dále zajišťuje provoz a spravuje regionální webovou stránku cestovního ruchu na Šumavě: www.isumava.cz a pravidelně vydává noviny „Šumavský výletník“ (elektronicky, měsíčník) a noviny Doma na Šumavě (tištěné, pololetník).

V rámci přeshraniční koordinace marketingových a dalších rozvojových aktivit v oblasti CR RRAŠ úzce spolupracuje zejména s Euroregionem Šumava-Bavorský les-Mühlviertel, Trilaterální koordinační skupinou pro turistiku, s příslušnými správními úřady (Regen, Freyung/Grafenau) a dalšími organizacemi koordinujícími regionální aktivity v regionu Bayerischer Wald (např. VHS Regen, Fremdenverkehrsverband Ostbayern – sekce Bayerischer Wald, Správa NP Bavorský les). (Píček et al., 2011: on-line)

6.5.2 Marketing cestovního ruchu - propagace mikroregionu

O infrastruktuře cestovního ruchu již byla řeč v několika předchozích částech práce, proto se nyní zaměříme spíše na prezentaci a propagaci Šumavy jako celku, tedy čistě marketingový pohled. Základním jednotícím prvkem v oblasti cestovního ruchu je oficiální dokument s názvem „Marketingová strategie Šumavy“. Jsou zde navržena konkrétní řešení, která mají jako vodítko sloužit k sestavení marketingových plánů jednotlivých obcí. Dokument zahrnuje celkem 22 šumavských obcí, z toho 11 nacházejících se v mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko. (Španěl et al., 2012: on-line)

Cílem strategie, která vešla v účinnost v roce 2012, bylo zvýšení počtu návštěvníků, prodloužení jejich pobytu, snížení dopadu sezónních vlivů na počet návštěvníků a délku pobytu a zvýšení pozitivních ekonomických dopadů cestovního ruchu. Dokument se zaměřuje také na místní obyvatele a za cíl si klade mimo jiné zvýšení kvality života v obcích v návaznosti na pozitivní přínosy cestovního ruchu, s čímž souvisí podpora pro další rozvoj

podnikání. Zejména se jedná o snahu o rozvoj a obnovu drobných řemesel a tím pádem počtu nových regionálních produktů, dále pak vytváření nových pracovních míst v různých odvětvích. Z praktického marketingového pohledu bylo cílem specifikovat jednotné nástroje komunikace Šumavy jako marketingového produktu tak, aby nedocházelo k roztržitosti, např. při prezentacích lokality na veletrzích cestovního ruchu, dále prezentací jednotlivých mikroregionů a obcí či při propagaci regionální značky. Z tohoto pohledu jednotného regionálního produktu Šumava je nutno zohlednit specifika všech obcí a také roli „velkých hráčů“, tj. NP a CHKO Šumava, Lesů ČR, místních akčních skupin, obecně prospěšných společností a dalších subjektů. Je také nutné brát ohled na přeshraniční vazby a vlivy.

Hlavním aktérem na poli rozvoje cestovního ruchu a to především šetrného k životnímu prostředí je Správa NP a CHKO Šumava. Prostřednictvím webových stránek národního parku a dalších komunikačních médií (facebook, tisk, rádio, internetová média) je cestovní ruch propagován pro širokou veřejnost. Pro návštěvníky je připravená databáze ubytovacích zařízení s napojením na rezervační systém či rozsáhlý kalendář akcí pro veřejnost.

Jak již bylo zmíněno NP a CHKO rovněž provozuje střediska environmentální výchovy ve Vimperku a ve Stožci, dále pak podporuje dopravu šetrnou k životnímu prostředí, tzv. „zelené autobusy“, provozuje též vlastní e-shop, kde si lze objednat různé propagační předměty, regionální produkty, informační materiály apod. Pro nevidomé turisty je v nabídce unikátní publikace „Šumava pro všechny“, tj. průvodce pro turisty se zrakovým postižením“, která je psána v Braillově písmu. (Španěl et al., 2012: on-line)

Prezentace mikroregionu je každoročně podpořena v rámci expozic Jihočeského a Plzeňského kraje, ale také samostatně na různých tuzemských veletrzích cestovního ruchu – např. GO – Regiontour v Brně, Tourism Expo v Olomouci, Holiday World v Praze, kdy zde měla Správa NP Šumava v roce 2014 poprvé samostatný stánek. Prezentace zmiňovaných krajů a Šumavy probíhala v minulých letech kontinuálně také na zahraničních veletrzích cestovního ruchu, např. Vacantie Utrecht v Nizozemsku, Vakanz v Lucembursku, Salon de Vacances v Belgii, ITF Slovakiatour na Slovensku atd. Neznamená to účast všech subjektů v rámci jednoho roku na všech jmenovaných veletrzích zároveň. Byl pouze jmenován výčet veletrhů, kterých se zmiňované subjekty účastnily v minulých letech. Informace o účasti na veletrzích byly vyhledány např. na internetových stránkách Krajského úřadu Jihočeského kraje či města Vimperk. (Město Vimperk, 2005 – 2015e: on-line; Krajský úřad Jihočeského kraje, 2006: on-line)

6.6 HODNOCENÍ VLIVŮ CESTOVNÍHO RUCHU

Existence Národního parku Šumava, CHKO Šumava a Biosférické rezervace Šumava na území mikroregionu je z pohledu ochrany přírodních hodnot nesporným přínosem. Toto území ochraňuje přírodní potenciál, jenž je hojně turismem využíván. Některá vysoce atraktivní a hojně navštěvovaná místa však již vykazují známky stavu blížícího se dosažení limitu přírodní únosnosti. Nedokončené a nejednotné koncepce ochrany šumavské přírody a s tím související rajonizace území představují závažný nedostatek na poli rozvoje turismu a nesou značná rizika ohrožení kvality cenných přírodních lokalit, způsobených stylem razícím heslo „dnešní vítěz bere vše, zítra může být vše jinak“.

Skryté ohrožení biodiverzity nese absence systematického a dlouhodobě realizovaného monitoringu aktivit cestovního ruchu, především nedostatečný návštěvnický management vytížených a nejcennějších lokalit NP Šumava ale i nedostatečná podpora delegace a přelévání turismu do méně navštěvovaných míst s vysokým potenciálem pro rozvoj šetrného turismu. Dalším závažným problémem z hlediska kvality prostředí se postupně ukazuje být urbanizace krajiny, jejím následkem je mizení rostlinných a živočišných stanovišť, vzniklé zástavbou nebo intenzivní údržbou krajiny v zájmu její sportovně rekreační funkce či estetiky.

Fragmentace a roztříštění životních areálů divokých zvířat a hrozící nebezpečí vymizení některých druhů je toho následkem, přičemž tendence o urbanizaci volného krajinného prostoru se ukazuje také uvnitř národního parku. Jak jsem již uvedla, rizikovým faktorem je i nedostatečný management „návštěvnických toků“ v území. Zvýšená hustota pohybu návštěvníků v nejcitlivějších přírodních oblastech při absenci alternativy přesměrování turistů do méně exponovaných lokalit působí jako rušivý faktor na řadu živočichů.

Z ekologicky šetrných způsobů pohybu návštěvníků v území jako je cykloturistika se při objemech překračujících stovky průjezdů stává aktivita negativně ovlivňující rovnovážný stav v konkrétní lokalitě. Další zátěží je individuální automobilová doprava, kterou nevyvažuje ani poměrně úspěšný projekt „zelených autobusů“ provozovaný v centrální části území v období hlavní letní návštěvnické sezóny. Více než 85% návštěvníků území využije k návštěvě území osobní vůz s negativními vlivy na přírodu, zejména vypouštění zplodin výfukových plynů, parkování na nezpevněných plochách ale také nepovolené vjezdy do území s dosud ne zcela zvládnutou technologickou dopravou uživatelů pozemků jsou stěžejními dopady dopravy na šumavskou přírodu. Rozvoj nepůvodních slanomilných druhů rostlin a změnu původního floristického složení podél komunikací způsobuje intenzivní zimní solení silnic v zájmu

přepravy místních obyvatel i hostů území. Eroze, nekontrolované průniky návštěvníků do citlivých oblastí (např. šumavských slatí) a s tím spojený hluk, nebezpečí ohně, zvýšený výskyt odpadů, zavlečení nepůvodních druhů podél stezek apod., jsou průvodními jevy, doprovázející neřízený a nešetrný turismus. (Pícek et al., 2011: on-line)

Tabulka 20: Existující pozitivní a negativní vlivy turismu

Zdroj: Pícek et al., 2011: on-line

NEGATIVNÍ VLIVY	POZITIVNÍ VLIVY
PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ	
<ul style="list-style-type: none"> - živelná urbanizace s následnou ztrátou biotopů - vysoká hustota návštěvníků v přírodně citlivých lokalitách zapříčiňující neklid v přírodě - zplodiny z motorové dopravy - solení silnic - eroze, hluk, nebezpečí ohně, odpady - zavlečení nepůvodních druhů 	<ul style="list-style-type: none"> - ekologická osvěta ovlivňující následné chování hostů území - veřejná kontrola managementu hosty území - posílení povědomí o cennosti šumavské přírody - posílení prezentace regionu jako jedinečné přírodní oblasti - částečná reinvestice prostředků do ochrany přírody
KULTURNÍ PROSTŘEDÍ	
<ul style="list-style-type: none"> - oslabení tradičního způsobu života náhradou za ekonomicky přínosnější způsob obživy, změna zemědělského způsobu života ve prospěch zajišťování služeb např. penzionu (plošně v území) - pocit frustrace a odcizení u občanů nepodílejících se na podnikání v turismu - pocit „cizince ve vlastní obci“ v období návštěvnických špiček 	<ul style="list-style-type: none"> - příspěvek k získávání prostředků na údržbu kulturních památek z důvodů snahy o jejich využitelnost v turismu - podnět k obnově místních řemesel, tradic a zvyků využitelných v turismu, marketingově podpořeno projektem „Šumava – originální produkt“ - zvýšení občanské aktivity v obcích vyvolané m.j. snahou o příspěvek k turistické nabídce
EKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ	
<ul style="list-style-type: none"> - přílišná dominance turistického sektoru oslabující odolnost místní ekonomiky pro případ výkyvů na trhu (ztráta určitých profesí) - sezónnost 	<ul style="list-style-type: none"> - budování infrastruktury a služeb - zvýšení celkové zaměstnanosti regionu - lepší dosažitelnost na finance ze strukturálních fondů EU

7. SWOT ANALÝZA

OBLAST 1: PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ, ŽP A CR	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Přírodní a krajinná atraktivita celého regionu „Zelené střechy Evropy“ • Geomorfologická podoba území – rekreační potenciál hor a vrchovin • Ekologicky hodnotná a málo poškozená příroda a krajina • Existence NP a CHKO jako dlouhodobá záruka kvality území • Kvalita ovzduší na vysoké úrovni • Nabídka kvalifikovaných služeb průvodců přírodou a krajinou • Vzdělávání - environmentální vzdělávání, areály lesních her, střediska ENV, naučné stezky pro rodiny s dětmi, dostupná Šumava • Přítomnost geologické expozice „Geologický vývoj jižní Šumavy“ v obci Stožec • Přítomnost pozorovacích míst divoké zvěře v obcích Borová Lada a Nová Pec • Poloha obcí na horních tocích – nižší nároky na úpravu pitné vody • Dobrý stav kanalizací a vodovodů obcí 	<ul style="list-style-type: none"> • Nekoncepčnost ochrany přírody • Důsledky nedořešení legislativního postavení NPŠ na život obcí (omezení turistiky a rozvoje obcí ze strany NP a CHKO Šumava • Existence tzv. „Brownfield“ ploch a objektů • Poškození krajiny výstavbou infrastruktury a kapacit pro cestovní ruch po roce 1989 • Chybějící kvalitní infrastruktura pro UCR a nabídka jeho environmentálně šetrných produktů • Neexistence managementu návštěvnosti a monitoringu v NP a CHKO Šumava v biosférické rezervaci • Nerovnoměrné strukturální uspořádání krajiny, velká vzdálenost jednotlivých sídel • Zplodiny z motorové dopravy • Solení silnic, eroze, hluk, nebezpečí ohně, zavlečení nepůvodních druhů • Vysoká produkce odpadů návštěvníky ubytovacích a stravovacích zařízení a náklady na svoz
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Prezentace regionu jako přírodní a krajinářsky jedinečné oblasti • Rozvoj šetrného turismu s využitím konceptu NP a CHKO Šumava a biosférické rezervace - geoturismus, ekoturismus + rozvoj šetrného turismu s využitím potenciálu obcí mikroregionu – agroturistika, hipoturistika • Podpora environmentální výchovy a her pro děti a dospělé v NP Šumava • Využití „Brownfield“ ploch a rekonstrukce objektů pro účely CR • Využití průvodcovství v komplexní regionální nabídce („produktové balíčky“) • Monitoring turismu v NP - odklon návštěvnosti do méně přírodně konfliktních míst formou řízeného managementu • Zpoplatnění vjezdu motorových vozidel a jejich setrvání na území NP, podpora veřejné dopravy a jiné alternativní způsoby dopravy, • Podpora aktivit vedoucích k šetrnému využívání místních zdrojů • Spolupráce obcí na jednotném plánu inženýrské infrastruktury a nakládání s odpady 	<ul style="list-style-type: none"> • Neochota orgánů ochrany přírody k nalezení konsenzu + nedokončení koncepce ochrany a rajonizace území NP Šumava • Nebezpečí poškození přírody a krajiny neuváženými investičními akcemi • Ohrožení přírodního potenciálu vlivem kůrovce a přírodních kalamit • Nedostatečná komunikace, informovanost a nízká míra empatie provázející aplikaci konceptu šetrného turismu • Nešetrné využívání přírodního potenciálu • Nezájem návštěvníků o šetrné formy CR, např. agroturistiku • Živelná urbanizace s následnou ztrátou biotopů • Překročení limitů únosnosti vytížených částí NP Šumava • Absence systémového a dlouhodobě realizovaného monitoringu aktivit souvisejících s turismem v přírodně citlivých lokalitách zapříčiňující neklid v přírodě • Poškození ŽP

OBLAST 2: KULTURNÍ, SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ A CR

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturní a historický potenciál (existence regionální lidové architektury, historické a církevní památky) • Významné kulturní, historické a technické atraktivitu (Zlatá stezka, Schwarzenberský plavební kanál, typická regionální architektura) • Dobrý stav domovního fondu • Dlouhodobě zlepšující se pestrost i kvalita nabídky kulturních programů a akcí • Tradice cestovního ruchu • Existující kalendáře kulturních akcí na lokální i regionální úrovni (programy pro veřejnost (NP a CHKO Šumava) • Regionální identita místních obyvatel • Dochovaný ráz obcí • Občanská vybavenost obcí na dobré úrovni (knihovna v každé obci mikroregionu) • Poměrně vysoký počet školek a škol s 1 až 5. třídou. • Možnosti středoškolského vzdělání v mikroregionu 	<ul style="list-style-type: none"> • Špatný technický stav některých objektů • Velké vzdálenosti mezi sídly – nehomogenost mikroregionu • Rozdíly v charakteru a potřebách jednotlivých obcí • Omezené možnosti výstavby v obcích • Nedostatečná spolupráce obcí, místních obyvatel, podnikatelů a subjektů státní správy • Nízká iniciativa místních obyvatel v podílení se na rozvoji kulturního prostředí a cestovního ruchu • Nízké povědomí mezi místními, málo informací pro návštěvníky • Nová zástavba nerespektující tradiční architekturu • Omezená nabídka kulturních akcí v případě špatného počasí • Sezónnost nabídky kulturních akcí • Nedostatečná vybavenost sociální infrastrukturou v malých obcích, nutnost dojíždění (např. péče o seniory)
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora novostaveb a rekonstrukcí v typickém regionálním duchu • Rehabilitace lidové architektury, historických a církevních památek • Lepší péče o kulturní památky • Posílení architektonického rázu • Posílení místního patriotismu • Podpora místních iniciativ • Vznik nových pracovních příležitostí • Vymýcení/omezení negativních jevů na základě změny legislativních pravidel • Nabídka programů vycházejících z místních tradic • Aktivizace místních kulturních komisí s účastí podnikatelů • Zavedení efektivní koordinace na regionální úrovni (funkce destinačního managementu) • Příprava programů aktivního zapojení občanů do věcí okolo turismu, programy ve prospěch pocitu vlastní identity – spolková činnost, festivaly, výstavy organizované místními lidmi, lidové tradice • Zkvalitnění kulturního a sociálního zázemí u marginálních obcí 	<ul style="list-style-type: none"> • Neuvážená realizace staveb vyúsťující v devalvaci hmotného prostředí • Nezájem o spolupráci ze strany vlastníků nemovitostí • Legislativa nepodporující či blokující možnosti obcí při vydávání příslušných vyhlášek • Sezónnost nabídky kulturních akcí • Nedostatek účastníků u menších akcí • Neochota místních obyvatel zapojit se do činností rozvoje turismu • Upadající zájem o tradice a zvyky • Oslabení tradičního způsobu života náhradou za ekonomicky přínosnější způsob obživy • Pocit frustrace a odcizení u občanů nepodílejících se na podnikání v turismu • Pocit „cizince ve vlastní obci“ u části občanů v období návštěvnických špiček • Dlouhodobý úbytek obyvatel • Chátrání nevyužívaných hospodářských a zemědělských objektů • Nedostatek financí na obnovu objektů • Neochota rozvoje kvality poskytovaných služeb u marginálních obcí

OBLAST 3: INFRASTRUKTURA PRO CESTOVNÍ RUCH	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Jedinečné území pro aktivní turistiku, dobrá síť stezek pro pěší, značených cyklotras (i přeshraničně) • Dobrý potenciál pro hlavní sezónu • Vhodné podmínky pro agroturistiku hipoturistiku • Velmi dobrý krajinný potenciál pro malé místní lyžařské areály rodinného typu • Atraktivní vodní toky pro vodáctví • Návštěvnická centra a místa ukázek místních tradic • Příznivý profil a povrch některých stezek • Dostatečná ubytovací kapacita • Ubytovací zařízení nabízející další produkty • Množství zemědělských objektů před rekonstrukcí pro provoz agroturistiky • Informační střediska NPŠ • Dostupnost a obslužnost veřejné dopravy • Letní autobusová doprava v centrální části Šumavy 	<ul style="list-style-type: none"> • Nekázeň cyklistů, nedořešený systém údržby stezek a značení tras • Chybí potřebná infrastruktura a informovanost o existující nabídce hipoturistiky a agroturistiky • Nedostatek udržovaných tras pro pěší v zimě • Limity ochrany přírody při nízkých stavech hladin toků v Národním parku blokuující provozování vodních sportů • Nedostatek nabídek programů pro mimosezónní období a špatné počasí • Nerovnoměrné rozložení ubytovacích a stravovacích kapacit + chybí nabídka ubytování v původním venkovském prostředí na statku • Pokračování trendu nárůstu cen ubytování i stravování, která nesouvisí se zvýšením kvality • Restaurace většinou nenabízejí místní šumavské speciality (uniformita nabídky) • Nevyhovující stav komunikací (stav, kapacita), nedostatek parkovišť, kapacita v sezóně nestačí • Kolize uživatelů (kola, auta), nedostatek skibusů
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Zřizování vycházkových naučných okruhů v zázemí obcí • Dofešení infrastruktury pro hosty (stezky, cyklostezky, hipostežky, vodní sporty, parkování) • Rozvoj integrovaného přeshraničního systému stezek • Podpora hipoturistiky jako rozvojové šance pro podhůří (celoroční provozování) • Podpora agroturistiky s programem na statku (naučné programy pro děti i dospělé) • Rozšíření nabídky zimních cest pro pěší • Využití potenciálu lokalit mimo oblasti s přísnějším režimem ochrany přírody • Rozvoj malých vleků a netradičních aktivit (např. snowtubing) • Vybudování infrastruktury pro vodní sporty respektující okolní krajinu • Podpora místní kuchyně • Trvalé zvyšování kvality povrchů komunikací, optimalizace parkování, opatření pro řešení kolizí uživatelů komunikací • Nová dopravní spojení (šumavská elektrická dráha) • Zpoplatnění vjezdu a setrvání v národním parku • Vytvoření nabídky uživatelsky atraktivního kombinovaného systému veřejné dopravy („Šumavský lístek“) i přhraničně 	<ul style="list-style-type: none"> • Konflikt se zájmy ochrany přírody a zájmy majitelů pozemků • Majetkoprávní vztahy - nedostatek finančních zdrojů • Nejisté sněhové podmínky a konkurence v německé části Šumavy v zimní sezóně • Nestálost počasí a nedostatek vody pro vodní aktivity • Limity ochrany přírody při rozšiřování turistických stezek a hipostežek • Nezájem podnikatelů o provoz agroturistiky a jejich nedůvěra k certifikačním systémům • Legislativní a byrokratické překážky • Pokračující nezájem provozovatelů gastronomických služeb • Pokračující nárůst individuální dopravy na úkor hromadné • Legislativa a nedostatek zkušeností a motivace k vytvoření projektu PPP (partnerství veřejného a soukromého sektoru) na podporu letní autobusové dopravy • Nedostatek financí na budování infrastruktury pro CR • Nízký příliv turistů, nedostatečné, využití vybudované infrastruktury CR • Nárůst dopravního zatížení, zhoršení stavu komunikací a zatížení životního prostředí • Zvyšující se výdaje obcí na místní komunikace, chybějící intervence státu a krajů (neposkytnutí prostředků na údržbu místních komunikací)

OBLAST 4: EKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ A CR	
Organizace cestovního ruchu + financování	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Regionální podpora destinačního managementu pro Šumavu, funkční destinační management pro TR Šumava - RRA Šumava) • Zájem představitelů Jihočeského kraje o rozvoj mikroregionu • Existence managementů CR na regionální a lokální úrovni • Existence MAS Šumavsko • Příprava projektů pro čerpání dotací z EU v novém programovém období na roky 2014 až 2020 • Převážně pozitivní vztah a přijímání CR místními obyvateli obcí • Zvyšující se aktivita obcí ve svazku mikroregionu 	<ul style="list-style-type: none"> • Nevyjasněnost v kompetencích • Nedostatek prostředků na financování některých systémů managementů CR • Nižší vnitřní provázanost systému • Nedostatečná spolupráce mezi podnikateli, obcemi a dalšími subjekty, působícími v CR • Chybí regionální sdružení podnikatelů v CR • Nezájem o společné projekty ze strany obcí a podnikatelských subjektů • Málo společných přeshraničních projektů usilujících o konstantní rozvoj společných nabídek a společný regionální marketing • Doposud neschválené programové období na rok 2014 až 2020 a z toho plynoucí stagnace rozvoje cestovního ruchu • Administrativní náročnost
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Lepší dosažitelnost na finance ze strukturálních fondů EU • Efektivnější koordinace aktivit • Posílení kvalitního plánování • Systémové rozšiřování nabídky v období mimo sezónu, orientované na specifické skupiny zákazníků (senioři, rodiny s dětmi) • Spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem (Založení výkonné pracovní skupiny pro rozvoj CR) • Vyjasnění kompetencí • Novela Zákona o CR • Převážně pozitivní vztah a přijímání CR místními obyvateli obcí • Zvyšující se aktivita obcí ve svazku mikroregionu • Zkvalitnění přeshraniční spolupráce a intenzivnější partnerství, nové aktivity • Spolupráce s ostatními regiony • Využití zkušeností a možností podpory ze sousedních zahraničních regionů ke společným projektům • Posílení celkové pozice regionu na trhu CR • Příliv nových obyvatel • Zlepšení kvality života • Rozvoj integrovaného přeshraničního systému stezek • Zpracování jednotné koncepce financování pro snadnější dosažitelnost 	<ul style="list-style-type: none"> • Chybějící finance pro společné projekty • Snižující se příjmy obcí ze státního rozpočtu, nedostatek financí na realizaci rozvojových projektů (spoluúčast) • Nedostatečná státní podpora rozvoje venkova, nedostatek finančních prostředků ve fondech EU • Prosazování partikulárních zájmů • Konkurence mezi zahraničními regiony • Ztráta konkurenceschopnosti mikroregionu • Nedořešení legislativního postavení obcí v NPŠ • Možná stagnace rozvoje cestovního ruchu plynoucí z doposud neschváleného programového období na rok 2014 až 2020 • Administrativní náročnost a informační roztržičnost při čerpání finančních prostředků v novém programovém období na rok 2014 až 2020 • Neprůhlednost a netransparentnost monitoringu financování aktivit a veřejných zakázek ve vztahu k rozvoji cestovního ruchu • Neschopnost dohodnout se na jednotné koncepci financování a z toho plynoucí roztržičnost informací a špatná delegace k nižším subjektům podnikajícím na poli cestovního ruchu • Nedosažitelnost některých podnikatelů v CR na dotace z fondů EU z důvodu vysoké administrativní náročnosti

Marketing a propagace CR	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Tradiční turistická destinace s vysokým podílem návštěvníků, kteří přijíždějí opakovaně • Vysoká poptávka po NP Šumava • Oblast má dobrý potenciál pro hlavní sezónu a možnosti pro celoroční využití • Dosavadní marketingové aktivity usilující o zachování obrazu Šumavy jako vhodné pro šetrné formy pobytu v přírodě • Marketingová strategie Šumavy • Propagace na veletrzích, nabídka informačních materiálů o Šumavě jako celku • Nový vizuální styl a logo TR Šumava • Existence kvalitních a certifikovaných domácích produktů • Sortiment a standard služeb se postupně zlepšuje • Existence regionálního informačního webu (www.isumava.cz) • Podpora propagace prostřednictvím MAS Šumavsko 	<ul style="list-style-type: none"> • Neefektivní využití stávajících ubytovacích kapacit • NPŠ je některými subjekty chápán jako brzda ekonomického rozvoje • Nedostatečné využívání mimosezónního období • Nedostatečný marketing cestovního ruchu z pohledu marginálních obcí • Chybějí přesnější a průběžné informace o vývoji turistické poptávky, o domácí i zahraniční klientele • Málo produktů z regionu, chybí síť prvozcizopracovatelů místních zemědělských produktů • Omezená nabídka obchodů a služeb v některých oblastech Šumavy, nepružná úprava provozní doby obchodů a služeb • Chybějící infocentra v menších obcích, nedostatečný marketing cestovního ruchu • Chybí cizojazyčné mutace propagačních materiálů • Zastaralé webové stránky obcí • Zastaralá koncepce mikroregionu
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Zkvalitnění celkové prezentace mikroregionu • Podpora kvalitních služeb formou jejich certifikace a cílené propagace • Koordinovaný rozvoj NP Šumava jako oblasti se silnou regionální identitou • Lepší využití mimosezónních období a prodloužení pobytů uplatněním cíleného marketingu, rozšíření o nabídku Biosférické rezervace Šumava • Posílení mikroregionu na trhu s turismem (koordinace) • Rozvoj image mikroregionu jako oblasti prosazující kvalitní služby za dobrou cenu • Vytvoření společného informačního systému, zlepšení systému informací pro návštěvníky • Vznik databáze domácích regionálních potravin a výrobků • Vytvoření integrovaného informačního systému s přeshraniční působností • Využívání všech moderních e-marketingových postupů • Zlepšení nabídky cizojazyčných informací 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokles kupní síly obyvatel • Šedá ekonomika • Neochota ke spolupráci - „únava“ regionem • Silná konkurence v tuzemsku i v zahraničí v nabídce CR mimo sezónu • Přetrvávající konflikty mezi NPŠ a některými subjekty v regionu, místní separatismus • Nezájem podnikatelů a jejich nedůvěra k certifikačním systémům • Standard nároků nad rámec mikroregionu • Certifikační nekázeň • Ztráta konkurenceschopnosti v důsledku globalizace • Nedostatek finančních prostředků • Nekoordinovanost a roztříštěnost marketingových aktivit • Nevyjasněné kompetence • Nedostatek finančních prostředků • Neochota subjektu mikroregionu a obcí při obnově koncepčního dokumentu • Neochota aktualizace webových stránek mikroregionu a obcí • Nejednotná propagace mikroregionu a její roztříštěnost

Podnikatelské aktivity, ekonomický rozvoj, zaměstnanost	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjející se podnikatelské prostředí • Převážně pozitivní vztah a přijímání CR místními obyvateli • Zavedená Marketingová strategie Šumavy • Podpora místních drobných podnikatelů a řemeslníků • Zavedená certifikace „Šumava – originální produkt“ • Dobrá základna a množství pořádaných kulturních akcí a s tím spojená snaha místních obyvatel o zapojení se do kulturního dění • Existence NP a CHKO Šumava a rostoucí aktivity na poli šetrného cestovního ruchu a s tím spojený růst pracovních příležitostí pro místní obyvatele • Dobrá základna environmentálního vzdělávání dětí a s tím spojený potenciál zodpovědného přístupu k lokalitě do budoucna • Snaha MAS Šumavsko o propagaci a rozvoj šetrným způsobem 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečná spolupráce podnikatelů mezi sebou, s obcemi a dalšími subjekty • V některých případech převažuje apatie a nezájem projevující se nízkým zapojením některých skupin obyvatel do rozvojových aktivit • Vliv sezónnosti CR na ekonomický rozvoj • Chybějící pozemky pro rozvoj podnikání, bytovou výstavbu v obcích • Pokles tradičního zpracovatelského průmyslu, rušení pracovních pozic • Vyšší míra nezaměstnanosti • Málo pracovních příležitostí v mikroregionu (lidé vyjíždějí za prací mimo mikroregion i do zahraničí) • Málo kvalifikovaná pracovní síla • Existence „šedé ekonomiky“ při zaměstnávání pracovních sil ve službách CR • Absence zdravého patriotismu • Malá znalost regionu, málo prostoru k doplnění znalostí u personálu, jeho nedostatečná jazyková vybavenost
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Vznik „sdružení podnikatelů v CR“ v návaznosti na destinační management • Podpora začínajících podnikatelů • Podpora vzdělávání a poradenství pro místní podnikatele – semináře pro podnikatele, možnosti čerpání finančních prostředků z EU, sestavení metodické příručky „Jak na projekt v novém programovém období 2014 - 2020“, výměna praktických zkušeností (exkurze) v rámci přeshraniční spolupráce • Podpora certifikace podnikatelů, (informovanost, metodická podpora) • Oslabení sezónnosti podnikání (rozšíření do mezisezóny) • Program podpory drobného místního podnikání, hledání profesí se sníženou závislostí na místě podnikání (práce založené na IT ...) • Zvýšení celkové zaměstnanosti • Zlepšení životních podmínek vedoucí k zabránění odlivu obyvatel a pracovní síly • Zavedení jednotného elektronického formuláře s cílem snížení administrativní zátěže žadatelů o dotace EU 	<ul style="list-style-type: none"> • Nezájem ze strany podnikatelů • Migrace obyvatel jako důsledek snižování nabídky pracovních příležitostí • Přílišná dominance turistického sektoru oslabující odolnost místní ekonomiky pro případ výkyvů na trhu (ztráta určitých profesí) • Nedostatečný zájem nezaměstnaných o rekvalifikaci • Pokračující „měkká“ a ve svých důsledcích nemotivující sociální politika státu • Komplikovaná legislativa ztěžující výrobu a odbyt přímo u farmáře (např. nákup „ze dvora“) • Doposud neschválené programové období na rok 2014 až 2020 a s tím spojená nejistota a možné riziko místních podnikatelů při čerpání finančních prostředků z fondů EU • Administrativní náročnost a informační roztržštěnost při čerpání finančních prostředků v novém programovém období na rok 2014 až 2020 • Neprůhlednost a netransparentnost monitoringu podnikatelských aktivit a veřejných zakázek pro čerpání dotací z EU • Otrávenost podnikatelů

8. NÁVRHOVÁ ČÁST

8.1 NÁVRH STRATEGIE ROZVOJE UCR MIKROREGIONU

Rozvojová strategie usiluje o efektivnější využití potenciálu území mikroregionu pro cestovní ruch a jeho vyšší ekonomické zhodnocení při současném dodržení principů udržitelnosti rozvoje. Je založena na vyhodnocení slabých a silných stránek v mikroregionu Horní Vltava - Boubínsko, zároveň akceptuje vnější prostředí nabízející jak rozvojové příležitosti, tak přinášející i četná rizika. Strategie není ani jednoznačně dynamická – rozvojová (tzn. orientující se výhradně na využití silných stránek regionu podpořených vhodnými příležitostmi), ani jednoznačně stabilizační (orientovaná pouze na eliminaci problémů a vnějších rizik).

8.1.1 Východiska

- Mikroregion Horní Vltava Boubínsko je oblastí s vysoce hodnotným přírodním potenciálem díky přítomnosti šumavské divočiny a kvalitním stavem životního prostředí.
- Existence NP a CHKO Šumava nesmí pro CR znamenat pouze restriktce, ale především rozvojové šance založené na odpovídající a cílené šetrné turistické nabídce.
- Vysoký potenciál území pro rozvoj šetrného turismu, zejména ekoturismu a geoturismu s využitím konceptu NP a CHKO Šumava a biosférické rezervace včetně nabídky průvodcovských služeb
- Vysoký potenciál území pro rozvoj šetrného turismu, zejména agroturistiky a hipoturistiky s využitím potenciálu obcí mikroregionu a jejich tradice a nabídka agroturistických služeb
- Vysoký potenciál území pro rozvoj příhraničního cestovního ruchu na ekologicky hospodařících farmách, tzv. WWOOFing.
- Vysoký potenciál území pro rozvoj šetrného turismu a doplňkových služeb mimo sezóny a nevytíženější turistické oblasti s přísnějším režimem ochrany.
- Vysoký kulturní a historický potenciál pro pořádání kulturních akcí, festivalů, zvyků a tradic se zapojením místních obyvatel obcí a posílení místního patriotismu.
- Nabídka volnočasových aktivit pro děti i dospělé je v případě špatného počasí a v mimosezónách nedostatečná.
- Nabízející se možnosti využití a revitalizace „Brownfield“ ploch a objektů pro projekty šetrného cestovního ruchu jako možné řešení limitující výstavby ze strany ochrany přírody.
- Cestovní ruch je významným ekonomickým faktorem rozvoje mikroregionu a zvyšuje nabídku nových pracovních příležitostí.
- Podpora marketingové propagace kvalitních služeb a místních produktů formou certifikace a cílené propagace a zkvalitnění celkové prezentace mikroregionu.
- Rozvíjející se podnikatelské prostředí a podpora soukromého sektoru, místních podnikatelů a vzájemné spolupráce s veřejným sektorem a obcemi.
- Intenzivnější partnerství a spolupráce se sousedními zahraničními regiony na podporu společných příhraničních projektů usilujících o konstantní rozvoj společných nabídek a společný regionální marketing.

8.1.2 Definování strategického cíle a jednotlivých oblastí rozvoje CR

Základním cílem této rozvojové strategie je zajištění udržitelného rozvoje cestovního ruchu na území mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko založeného na citlivém využívání zdrojů oblasti a na preferenci kvality. Pro rozvoj šetrného cestovního ruchu je nezbytné významné využití přírodního a kulturně - sociálního potenciálu lokality, vymezení koncepce infrastruktury pro cestovní ruch a vyhodnocení možností ekonomického prostředí mikroregionu z hlediska podpory, organizace, vzájemné místní i příhraniční spolupráce, marketingu a propagace cestovního ruchu ale i podnikatelských aktivit, ekonomického rozvoje a zaměstnanosti.

8.2 NÁVRH ROZVOJOVÝCH OPATŘENÍ

CÍLE	OPATŘENÍ
OBLAST 1: PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ A CR	
1.1 Zprostředkování aktivních prožitků v šumavské přírodě a krajině návštěvníkům	a) Rozvoj programů a atraktivních nabídek s tématy „šumavská příroda a krajina b) Zřizování naučných a zážitkových stezek o šumavské přírodě, zejména v podhůří c) Podpora průvodcovství vycházejícího ze znalostí místních obyvatel
1.2 Rozvoj šetrného turismu s využitím konceptu NP a CHKO Šumava a biosférické rezervace	a) Tvorba produktových balíčků cílených na NP a CHKO Šumava a biosférické rezervace b) Tvorba produktových balíčků ekoturismu a geoturismu c) Podpora a vznik pozorovacích míst divoké zvěře c) Cílená propagace dosud méně známých oblastí mikroregionu
1.3 Osvěta, informovanost a vzdělávání místních obyvatel, návštěvníků a provozovatelů infrastruktury CR o významu ochrany přírody a zachování životního prostředí	a) Vydávání informačních materiálů b) Pořádání seminářů a vzdělávacích akcí a besed (zelený management) c) Podpora ekologické výchovy ve školách d) Systematická práce s médii e) Rozvoj specializovaných center a poradenství v oblasti environmentální výchovy
1.4 Řízení návštěvnosti, návštěvnický management a monitoring turismu v NP a CHKO Šumava a biosférické rezervace	a) Zavedení analýzy návštěvnických toků b) Sledování časoprostorového chování návštěvníků – celodenní, sezónní, mimosezónní, celoroční atd. c) Segmentace návštěvníků d) Dynamika návštěvnosti
1.5 Rozvoj partnerství a podpora spolupráce přírody s cestovním ruchem	a) Zajištění pravidelné výměny informací s informačními centry, městy, obcemi, podnikateli a dalšími subjekty b) Orgány ochrany přírody - Pořádání otevření diskusních fóra workshopů

OBLAST 2: KULTURNÍ, SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ A CR	
2.1 Šíření nabídky kulturního dědictví mikroregionu účinnější propagací a informovaností, propojováním typických regionálních kulturních témat (i přeshraničně)	<ul style="list-style-type: none"> a) Vytvoření databáze kulturního dědictví b) Vytváření atraktivních návštěvnických programů využívajících tradiční kulturní akce c) Integrace tradičních řemesel d) Využití kulturního dědictví, literárního a uměleckého odkazu šumavských autorů a umělců v nabídkách pro CR e) Zapojení kulturních institucí do vytváření nabídek CR f) Efektivní marketing kulturního dědictví g) Vytváření databanky kulturních akcí a jejich vzájemná koordinace a propagace
2.2 Zpřístupnění dosud opomíjených památek mikroregionu	<ul style="list-style-type: none"> a) Podpora zpřístupnění opomíjených památek b) Vytváření programových nabídek zaměřených na využití těchto objektů
2.3 Podpora rekonstrukcí původních (brownfield) objektů v typickém regionálním duchu	<ul style="list-style-type: none"> a) Využití dotačních programů Ministerstva kultury ČR a čerpání prostředků z EU b) Zapojení Národního památkového ústavu c) Využití Programu ochrany a rozvoje kulturního dědictví
2.4 Příprava programů aktivního zapojení občanů do věcí okolo turismu, programy ve prospěch pocitu vlastní identity, tradice, zvyky, festivaly	<ul style="list-style-type: none"> a) Pořádání tradičních akcí vázaných k časovému období, např. Slavnosti sečení, masopust, dožínky atd. b) Zapojení místních lidí do rozhodování a organizování akcí c) Spolková činnost, diskuse, místní referendum o důležitých otázkách
OBLAST 3: INFRASTRUKTURA PRO CESTOVNÍ RUCH	
3.1 Vytváření a zkvalitňování infrastruktury volnočasových nabídek a souvisejících doplňkových služeb včetně rozvoje potřebné infrastruktury v rekreačních centrech BR	<ul style="list-style-type: none"> a) Budování zázemí pro sport a volný čas ve střediscích CR rámci celé BR b) Vznik půjčoven, servisů, škol a dalších zařízení pro sport a volný čas <p>Podpora nových netradičních aktivit v rámci BR (wind kiting, bike park, lanová centra atd.)</p>
3.2 Profilace mikroregionu jako oblasti s nabídkou agroturistických služeb s programem včetně hipoturistiky	<ul style="list-style-type: none"> a) Podpora místních ekologických zemědělců, (zemědělských objektů a chovu zvířat), kteří jsou ochotni nabízet programové balíčky pro děti, tělesně postižené, rodiny s dětmi, seniory atd. b) Podpora ekologické výchovy a tvorba programových balíčků na statku c) Podpora hipoterapie, hipoturistiky d) Zřizování a údržba hipostezek vycházkových okruhů v zázemí obcí e) Podpora certifikace produktů ekologického zemědělství a ubytování v soukromí f) Osvěta a vzdělávání podnikatelů v oblasti ekologického zemědělství, agroturistiky a zapojení do tvorby projektů s možností financování z EU g) Cílený marketing a propagace

<p>3.3 Profilace mikroregionu jako oblasti s nabídkou udržitelného turismu na ekologických farmách pro zahraniční turisty, neboli WWOOFing</p>	<p>a) Registrace podnikatelů ekologického zemědělství v mikroregionu do české databáze WWOOF, kterou provozuje sdružení pro ekologii a zemědělství AREA viva b) Podpora a osvěta podnikatelů v této oblasti a nastínění pozitivních vlivů plynoucích ze zapojení se do sítě WWOOF c) Podpora jazykové vybavenosti</p>
<p>3.4 Profilace mikroregionu jako atraktivní oblasti pro zimní sporty, především pro běžecké lyžování a alternativní zimní sporty</p>	<p>a) Propagace mikroregionu jako zimní destinace pro rodiny s dětmi b) Sjednocení a doznačení systému značených tras pro běžkaře, včetně nástupních míst c) Modernizace malých lyžařských areálů obcí, které příliš nezatěžují ŽP d) Podpora alternativních aktivit (jízda na saních, sněžnice, bruslení, snowkiting, snowtubing)</p>
<p>3.5 Profilace mikroregionu jako oblasti s nabídkou vodáctví</p>	<p>a) Vybudování infrastruktury pro vodní sporty respektující okolní krajinu b) Podpora vodáctví na úsecích Teplé a Studené Vltavy c) Tvorba analýzy hladin toků a flexibilní uzpůsobení s ohledem na limity ochrany přírody d) Cílená propagace</p>
<p>3.6 Zkvalitnění a optimalizace sítě dobře značených stezek s přeshraničním propojením (pro pěší, cykloturistiku, běžkaře hipoturistiku)</p>	<p>a) Rozvoj naučných stezek s různými tématy vč. příhraničních (historie, kultura, technika) b) Budování systému značených cyklostezek v mikroregionu c) Rozvoj služeb a servisu pro cyklisty d) Nabídka příležitostí pro seniory a hosty se sníženou mobilitou (bezbariérová turistika) + infrastruktura e) Zpracování koncepce pro systém tras s příhraničním napojením (pěší, cyklo, běžky, jízda na koni) f) Fyzické propojení systémů turistických stezek a cyklotras (včetně přeshraničního propojení) g) Podpora sítě hiposteze s doprovodnou tematickou infrastrukturou</p>
<p>3.7 Rozvoj nabídky pro rekreační a sportovní vyžití zejména pro horší počasí a mimo sezónu</p>	<p>a) Podpora vzniku agentur volného času b) Rozvoj sítě návštěvnických center c) Rozvoj paušálních turistických nabídek s tématem sport, wellness a volný čas</p>
<p>3.9 Propojení nabídek se sousedními českými i zahraničními turistickými regiony</p>	<p>a) Rozvoj přeshraničních nabídek na různá spojující témata (kultura, historie, příroda atd.)</p>
<p>3.10 Podpora rozvoje struktury ubytování, stravování a služeb odpovídající místně specifické poptávce</p>	<p>a) Vyhodnocování a analýza potřeb a očekávaného vývoje poptávky ve službách b) Podpora investic do modernizace stávajícího zařízení pro ubytování, stravování a služby c) Podpora klasifikace zařízení dle kvalitativních kategorií (certifikace)</p>

	<p>d) Zlepšení celkového vzhledu objektů s respektováním šumavských tradic</p> <p>e) Podpora zařízení specializovaných na určitá témata a cílové skupiny (starošumavská kuchyně)</p>
3.11. Usměrnění pohybu návštěvníků především formou atraktivních nabídek turistických produktů + veřejná doprava	<p>a) Aktualizace dopravního konceptu pro Šumavu se zaměřením na pohyb turistů v území (parkování, studie zpoplatnění vjezdu do Národního parku Šumava, využití veřejné dopravy...)</p> <p>b) Realizace výstupů dopravního konceptu</p> <p>c) Tvorba produktových balíčků využívajících ve zvýšené míře formy hromadné dopravy</p> <p>d) Podpora železniční a autobusové dopravy v regionu (i přeshraničně)</p> <p>e) Zlepšení celkové koordinace a návaznosti spojů prostředků veřejné hromadné dopravy</p>
3.12 Doprava a ŽP	<p>a) Podpora využívání integrovaného dopravního systému (vlak, autobus, automobil) s příhraniční návazností (projekty typu „Šumavský lístek“)</p> <p>b) Podpora zlepšování povrchů silničních komunikací</p> <p>c) Podpora šetrnější údržby komunikací v zimě</p>
OBLAST 4: EKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ A CR	
Podoblast 4.1 Organizace cestovního ruchu + financování	
4.1.1 Posílení činnosti a podpora rozvoje efektivního managementu pro řízení CR pro celý turistický region Šumava	<p>a) Podpora organizačního, technického a prostorového zázemí pro činnost organizace cestovního ruchu (destinační management pro Šumavu)</p> <p>b) Naplňování zpracované strategie pro efektivní management CR</p> <p>c) Vytvoření pracovních skupin (turistika, sport, marketing)</p>
4.1.2 Podpora intenzivní spolupráce mezi hlavními subjekty odpovědnými za rozvoj cestovního ruchu v oblasti	<p>a) Podpora vytváření sítí mezi kooperujícími subjekty v CR, vč. spolupráce destinačních managementů uvnitř regionu</p> <p>b) Tvorba produktových „balíčků“ sestavovaných na základě spolupráce více subjektů</p> <p>c) Zapojení odborných škol a dalších institucí do procesu rozvoje CR v regionu</p>
4.1.3 Zajištění koordinace mezi DM v sousedních regionech včetně turistických regionů na bavorské a rakouské straně Šumavy	<p>a) Zefektivnění spolupráce mezi sousedícími destinačními managementy včetně řešení jejich potenciálních překryvů</p> <p>b) Vytvoření společného přeshraničního destinačního managementu pro Šumavu</p> <p>c) Podpora přeshraniční spolupráce zaměřená na vyhledávání a přípravu společných projektů</p>
4.1.4 Lepší využití ekonomického potenciálu mikroregionu formou širšího zapojení místních obyvatel do přípravy a realizace rozvojových aktivit CR	<p>a) Trvalá prezentace cílů a výsledků cestovního ruchu místním obyvatelům</p> <p>b) Pravidelné pořádání workshopů k tématům rozvoje CR v regionu</p>

4.1.5 Nastavení systému sledování vývoje turismu v mikroregionu	<ul style="list-style-type: none"> a) Příprava systému hodnocení vývoje turismu na Šumavě (indikátory, sběr dat, hodnocení) b) Pravidelná prezentace výsledků c) Návrhy korekčních opatření d) Pravidelné vyhodnocování implementace „Akčního plánu“
4.1.6 Zlepšení spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem	<ul style="list-style-type: none"> a) Podpora zapojení podnikatelů do pořádaných akcí mikroregionu b) Založení výkonné pracovní skupiny pro rozvoj CR c) Dořešení legislativního postavení obcí v NPŠ d) Koncepce Plánu péče vhodná pro obce i pro veřejnou správu ŽP e) Využití zkušeností a možností podpory ze sousedních zahraničních regionů ke společným projektům
Podoblast 4.2 Marketing a propagace CR	
4.2.1 Vytváření vlastního obrazu („image“) mikroregionu jako oblasti nabízející jedinečné přírodní a kulturní zážitky	<ul style="list-style-type: none"> a) Pravidelná aktualizace dokumentu „Marketingová strategie Šumavy“ (zpravidla 3 roky) b) Zkvalitnění celkové prezentace mikroregionu c) Vyzdvížení jedinečných tahounů CR mikroregionu a jejich cílená propagace
4.2.2 Účinnější a efektivnější propagace a prezentace mikroregionu se zohledněním jeho rozdílností a vnitřních specifik	<ul style="list-style-type: none"> a) Realizace plánu marketingových aktivit (jednotná propagace, paušální nabídky, specifická témata a oblasti, veletrhy, internet, ...) b) Posílení mikroregionu na trhu s turismem (koordinace) c) Rozvoj image mikroregionu jako oblasti prosazujícího kvalitní služby za dobrou cenu
4.2.3 Propagace mikroregionu pod jednotnou vizuální identitou a značkou (logem)	<ul style="list-style-type: none"> a) Zpracovaného konceptu jednotné vizuální identity mikroregionu - značky b) Podpora kvalitních služeb formou jejich certifikace a cílené propagace c) Certifikace regionálních produktů a zavedení regionálního systému certifikace služeb v CR d) Vznik databáze domácích regionálních potravin a výrobků e) Podpora využívání místních tradic a produktů v CR g) Vytvoření databanky provozovatelů tradičních řemesel v mikroregionu (katalog) e) Podpora užívání nadregionálních (evropských) systémů certifikace
4.2.4 Podpora regionalizace cestou širšího uplatnění typických produktů a šumavské kuchyně v gastronomii (s využitím místních/regionálních surovin)	<ul style="list-style-type: none"> a) Oživení starých receptů ze Šumavy a podpora jejich širšího využití v gastronomii b) Využití místních/regionálních zemědělských produktů v gastronomii (pramenitá voda, čerstvá místní zelenina, ovoce, živočišné produkty, ...) c) Podpora možností „prodeje ze dvora“

<p>4.2.5 Zajištění aktuálních a úplných informací pro hosty – Infocentra, webová prezentace, informační materiály</p>	<p>a) Dobudování uživatelsky příznivého navigačního a informačního systému pro domácí i zahraniční návštěvníky (včetně zřizování infocenter a poskytování informací v terénu) b) Vytvoření jednotného přeshraničního informačního systému propojujícího informační střediska c) Zřízení kvalitního vícejazyčného informačního portálu o turismu na Šumavě d) Využívání všech moderních e-marketingových postupů e) Vydávání informačních materiálů se sjednocující vizuální identitou f) Podpora nadstandardního přístupu v péči o návštěvníky území (poskytování informací o zařízeních s prodlouženou otevírací dobou...) g) Podpora kvalitního průvodcovství h) Zavádění rezervačních systémů ch) Koordinace aktivit se sousedními turistickými regiony</p>
<p>Podoblast 4.3 Podnikatelské aktivity, ekonomický rozvoj, zaměstnanost</p>	
<p>4.3.1 Podpora opatření zaměřených na zvyšování odbornosti, kvalifikace a celkové vzdělanostní úrovně lidských zdrojů ve službách CR</p>	<p>a) Podpora spolupráce na trhu práce (mezi vzdělávacími institucemi, zaměstnavateli, úřady práce atd.) b) Vzdělávací kurzy pro manažery a podnikatele, začínající i stávající personál v zařízeních CR (i přeshraničně) c) Vznik „sdružení podnikatelů v CR“ v návaznosti na destinační management d) Vytvoření vzdělávacích zařízení a poraden pro místní podnikatele – praktické zkušenosti (exkurze) v rámci projektu e) Podpora certifikace podnikatelů, (informovanost, papírování) f) Oslabení sezónnosti podnikání (rozšíření do mezisezóny) g) Program podpory drobného místního podnikání, hledání profesí se sníženou závislostí na místě podnikání (práce založené na IT ...) h) Podpora motivačních programů pro studenty škol se vztahem k turismu ch) Posilování jazykových dovedností</p>
<p>4.3.2 Podpora zaměstnanosti v CR</p>	<p>a) Zlepšení životních podmínek vedoucích k zabránění úbytku obyvatel, odlivu pracovní síly b) Zajištění finančně zvýhodněných jazykových kurzů, především pro nezaměstnané obyvatele mikroregionu c) Identifikace potenciálních partnerů z řad zaměstnavatelů pro podporu zvýšení kvalifikace pracovní síly d) Tvorba nových pracovních míst s rozvojem šetrných forem CR</p>

8.3 VLASTNÍ NÁVRHY PRODUKTŮ ŠETRNÉHO CESTOVNÍHO RUCHU

1. Poznávání netradičních míst NP Šumava: Řízený turistický program NP Šumava, realizovaný pod přísným dohledem průvodce, podporující poznávání méně známých lokalit, ve vazbě na poznávání přírodních atraktivit národního parku.

➤ **Splouvání Vltavy a pozorování rostlin a živočichů Mrtvého luhu na trase:**

A) Lenora (rechle) – Lenora (soumarsý most) – soutok Teplé a Studené Vltavy – obec Pěkná

B) Volarský potok (od Planerova Dvora) – soutok Teplé a Studené Vltavy – obec Pěkná

Tyto úseky je povoleno splouvat od 1. května do 31. října každoročně, případně je splouvání omezeno stavem vody. Pokud vodočet na Soumarském mostě klesne pod kritickou hranici, vydá Správa NP Šumava zákaz splouvání. Převážná část řeky protéká první zónou národního parku a na soutoku Teplé a Studené Vltavy se nachází Mrtvý luh, státní přírodní rezervace, která je pro veřejnost nepřístupná. Vzácné druhy živočichů (jako např. perleťovec severní a mokřadní) a vzácné druhy rostlin (např. rosnatka okrouhlostá, kosatec sibiřský) lze pozorovat v určitých měsících sezóny a to pouze při splouvání řeky. Na **trase A** je půjčovna lodí (Lenora – rechle) a na **trase B** lze vypůjčit loďky u pana Musálka, farmáře z Planerova Dvora. Z hlediska ochrany přírody je třeba dodržovat všechna omezení vydaná Správou NP Šumava, aby nedocházelo k ničení jedinečných rostlin a živočichů v řece a na jejích březích. Toto by bylo zabezpečeno pokyny a výkladem průvodce.

➤ **Po stopách vzácných druhů živočichů a rostlin, geologicky hodnotných úkazů, pozorování divoké zvěře ve volné přírodě s průvodcem** + doplnění informačních tabulí, případně programu environmentální výchovy formou hry pro děti i dospělé (rozdělení účastníků po skupinkách a stanovení pravidel hry, např. mapové prospekty s vytyčenými cíly, sbírání bodů při zjišťování názvů rostlin a živočichů atd.)

2. Seznamování se s tradicemi mikroregionu, agroturistika, pobyty na farmě:

➤ **Pobyt na Planerově Dvoře s programem:** Ekologicky hospodařící statek Planerův Dvůr ve Volarech, jehož majitelem je pan Jiří Musálek, nabízí netradiční pobyt na farmě s agroturistickým programem. Návštěvník se může zúčastnit pečení chleba v peci rekonstruované v původním stavu z roku 1870. Majitel má dále vlastní včelín a výrobu medu, ovčího sýru, účastník se dále může zapojit do sečení kosou, orby s původními zemědělskými stroji, majitel dále nabízí projížďky v kočáře po Volarech s výkladem, účast na slavnostech dřeva, spaní na seníku a mnoho dalšího.

WOOOFing: Jendá se o výměnné pobyty pro české a bavorské dobrovolníky a turisty na ekologicky hospodařících farmách. Např. v již zmíněném Planerově Dvoře. Na základě registrace farmy v databázi je možné zapojit zahraniční dobrovolníky a turisty do práce na farmě, kdy majitel zajistí ubytování a stravu. Takto je možné podporovat i přeshraniční spolupráci mezi českými, německými a rakouskými farmáři a prohlubovat tak vztahy či vyměňovat postřehy v hospodaření, agroturistice, WOOOfingu atd.

9. DISKUSE

Proces rozvoje mikroregionu Horní Vltava Boubínsko z užšího pohledu, tj. rozvoje šetrného cestovního ruchu, jakož i proces rozvoje z globálního hlediska skýtá rozsáhlé množství podnětů k diskusi. Oba pohledy spolu ale úzce souvisí a vycházejí ze základních pilířů trvale udržitelného rozvoje, jimiž jsou ekologický, ekonomický a sociální pilíř. Z globálního hlediska vede k pochopení současné situace řada specifických aspektů území, především historické a demografické souvislosti a z toho vyplývající diskontinuální demografický vývoj. Zájmové území zažilo odliv původních přirozených obyvatel, kteří zde žili celá staletí v souladu s přírodním prostředím a následné dosídlení lidmi, kteří přišli a neměli ponětí, jak navázat na původní koncept udržitelného využívání krajiny. Poválečné období a existence železné opony bylo ale na druhou stranu přínosné v tom, že se divoká šumavská příroda mohla dále vyvíjet bez vlivu a zásahu člověka. Po pádu komunismu byla potřeba určit nové správce území a hodnotného přírodního prostředí a tak byly kompetence v rozhodování a řízení místních samospráv přeneseny na subjekt Správy národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava, jenž nerespektuje potřeby a preference místních obyvatel. Nyní se již dostáváme k jádru problému současné situace a tím je nedořešení legislativního postavení Národního parku Šumava na život obcí a z toho plynoucí regulace a omezení na poli rozvojových aktivit obcí. To se týká např. Plánu péče NP Šumava na období 2014 až 2017, který nebyl naštěstí podpořen a schválen. Jak jsem již zmínila, oba pohledy jsou jako dvě strany jedné mince a vzájemně se ovlivňují. Rozvoj cestovního ruchu působí jako hnací motor pro udržitelný rozvoj území a příliv kapitálu do destinace. Aby však byly obě strany spokojené, je třeba podporovat udržitelné a šetrné formy cestovního ruchu jak z iniciativy správy NP Šumava, tak ze strany obyvatel obcí. Pokud bude podpořen rozvoj šetrného turismu a zachování cenné šumavské přírody, tedy přístup k zvláštní ochraně šetřeného území, jakožto nástroj k podpoře ekonomické a sociální oblasti, dosáhne se celkové shody mezi zainteresovanými aktéry území. Veliký problém je také spatřován především v nedostatečné aktivitě a nápaditosti podnikatelského sektoru, který se nevyvíjí v souvislosti s požadavky klientely, nereaguje na dané podněty a velmi často využívá zvyšování cen za poskytnuté služby jako jediného nástroje pro zvyšování svých příjmů. Role mikroregionu v procesu rozvoje by měla představovat styčný bod mezi aktivitami obcí a podnikatelských subjektů, kdy by cílenou poradenskou činností a koordinací jednotlivých projektů měl přispívat k efektivní alokaci zdrojů. Je tedy třeba podporovat iniciativu a zapojení podnikatelských subjektů do současného dění v mikroregionu a začlenit tak trendy vývoje cestovního ruchu do jimi

poskytovaných produktů a služeb cestovního ruchu a tím i zvýšit jejich kvalitu. V případě šetřeného mikroregionu představuje stanovení cílů rozvoje hledání konsenzu mezi preferencemi místních obyvatel, podnikatelských subjektů, představitelů místních samospráv, strategií vyšších územních celků a správou chráněných území. Proces hledání této shody představuje nutnost široké diskuze a ochoty jednotlivých účastníků přistoupit ke kompromisním řešením. Právě z toho důvodu je potřeba zohlednit trvalou udržitelnost rozvoje, jako klíčový faktor stanovení jednotlivých cílů rozvoje. V případě opuštění tohoto konceptu nemusí docházet k hledání nejvhodnějšího řešení, ale může být preferována nejlépe dostupná alternativa řešení. Při této skutečnosti pak dochází k nerespektování místních specifik a proces strategického plánování a regionální úrovni pozbývá na smyslu.

Dalším zásadním problémem je koordinace a organizace cestovního ruchu v NP a CHKO Šumava a v biosférické rezervaci Šumava. Jako hlavním nástroj řešení se nabízí destinační management, management a monitoring návštěvnosti. Nadřazenou oficiální společností destinačního managementu je Regionální rozvojová agentura Šumava, která zpracovala strategii udržitelného rozvoje biosférické rezervace Šumava. Pro celé území mikroregionu však neexistuje ucelená jednotná forma destinačního managementu a tak tato kompetence přechází na místní obce a podnikatele, resp. nadřazené rozvojové spolky. V tomto případě se jedná o MAS Šumavsko, která nově zpracovala koncepci destinačního managementu pro organizaci cestovního ruchu na území mikroregionu. Co se monitoringu a managementu návštěvnosti týče, oficiální kvalitní a stálý monitoring na území neexistuje. Po skončení aktivit RNDr. Čihaře není prakticky žádný oficiální zdroj informací o návštěvnických tocích. Výjimku představuje monitoring strážní služby Správy NP a CHKO Šumava v místech největší návštěvnosti. V roce 2011 zpracovaná studie návštěvnosti a jejích dopadů na ekonomiku území nemá s ohledem na omezenou dobu sledování (5 měsíců) žádnou vypovídající schopnost, nicméně je zajímavá z hlediska užití metodiky sledování. Z hlediska vytížení návštěvnosti mikroregionu jako celku lze sledovat soustředování návštěvníků do několika lokalit. Jsou to lokality centrální s vysokou zátěží na území a lokality marginální, periferní, se kterými je ale potřeba počítat a zahrnout je do hlavních strategických cílů plánování rozvoje cestovního ruchu.

Vytváření společných programů a produktů šetrného cestovního ruchu mezi aktéry Správy NP a CHKO Šumava a destinačního managementu obcí mikroregionu je výborným předpokladem pro realizaci a naplnění ekologických, ekonomických a sociálních potřeb celého mikroregionu. Pod pojmem společný program či produkt cestovního ruchu si

představují provázanost využití přírodního, historicko-kulturního a sociálního potenciálu lokality s vazbou na kvalitní infrastrukturu poskytovaných služeb, vybavení a výrobků, které poskytují místní obyvatelé, zvyšující tak kulturní identitu mikroregionu. V prvním případě se jedná o faktory, jejichž podoba je dána dlouhým a složitým vývojem a je potřeba uplatňovat všechny možnosti jejich ochrany. A právě jednou z možností této ochrany je tvorba vybavení pro cestovní ruch v takové podobě, která bude šetrně a hospodárně čerpat přírodní, sociální a kulturní kapitál. Tyto místní produkty a jejich certifikace hrají důležitou roli v efektivní alokaci místních zdrojů v marketingové strategii cestovního ruchu. Produkty a služby je třeba také cíleně směřovat a aplikovat také mimo sezóny a pro případ nepřízně počasí, pro jejichž využití má území potenciál, nicméně nabídka takovýchto produktů a služeb je nedostatečná.

Dalším námětem k diskusi je vyhodnocení a komparace celkové úrovně obcí mikroregionu, především úrovně kvality infrastruktury a poskytovaných služeb cestovního ruchu. Města Vimperk a Volary, obě centra mikroregionu, zauímají přední místo v kvalitě poskytovaných služeb, což vyplývá z faktu, že se jedná o města s nejvyšším počtem obyvatel, vysokou mírou zaměstnanosti a celkově vysokou životní úrovní. Obce Strážný, Nová Pec a Lenora jsou obce s nejvyšším počtem obyvatel, což se ale nutně neodráží na kvalitě poskytovaných služeb cestovního ruchu. Co do počtu podnikatelských subjektů působících na poli cestovního ruchu, vedou Volary s 36% a Vimperk s 22%. Obec Strážný disponuje vysokým počtem podnikatelských subjektů, tj. 6%, ačkoliv co se týče počtu obyvatel, je až na 5. místě. Obce Kvilda a Stožec s 5% patří k obcím s nejnižším počtem obyvatel ale s nabídkou služeb cestovního ruchu srovnatelnou s obcemi s nejvyšším počtem obyvatel, jako je např. Lenora a Nová Pec. Nejnižší zastoupení mají obce Buk (1%) ačkoliv se nachází na 6. místě co do počtu obyvatel a Zbytiny (2%) na 7. místě hned za obcí Buk. Obec Želnavá také nedisponuje dostatečnou nabídkou na poli cestovního ruchu (2%) a je obcí s největší mírou nezaměstnanosti. Mezi další problémové obce, jejichž míra nezaměstnanosti přesáhla 13%, patří obec Nová Pec a Strážný. Naopak k obcím s nejnižší mírou nezaměstnanosti do 9% patří obec Kvilda a dále obce Buk, Kubova Huť, Volary a Vimperk. Co se týče politiky obcí, strategický plán rozvoje na období 2014 až 2020 mají zpracována města Vimperk a Volary, dále pak obce Lenora a Strážný. K obcím bez platné ÚPD, které pořizují nový územní plán, patří obce Buk a Zbytiny. Ekologická úroveň obcí se vyrovnává, ale např. obce Kvilda, Kubova Huť, Stožec a Horní Vltavice ještě nemají zavedenou plynofikaci a spalují uhlí a dřevo, což je následkem toho, že tyto obce byly zaměřené především na dřevozpracující průmysl.

10. ZÁVĚR

Tato studie, diplomová práce, představuje souhrnný přehled, resp. obecnou charakteristiku a zhodnocení současného stavu vybraného území šumavského mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko metodou Analýzy vnějších a vnitřních vztahů a nástin přírodních, kulturních a realizačních předpokladů cestovního ruchu. V rámci šetření byly shrnuty poznatky ze studia literárních a internetových zdrojů, strategických dokumentů, územně plánovací dokumentace ale i z vlastního šetření a konzultací s dotčenými subjekty a místními obyvateli, což se souhrnně promítlo ve zpracování SWOT analýzy.

Následná SWOT analýza určila vyhodnocení možných rizik, kapacity a vlivů cestovního ruchu na životní prostředí a zároveň poukázala na prvky a příležitosti chybějící v nabídce z hlediska environmentálně šetrného turismu a cestovního ruchu. Ze SWOT analýzy vyplynulo, že mikroregion Horní Vltava - Boubínsko je oblastí s vysoce hodnotným přírodním potenciálem, díky přítomnosti šumavské divočiny a kvalitním stavem životního prostředí a tím pádem nabízí pevné základy pro rozvoj šetrného turismu, zejména ekoturismu a geoturismu s využitím konceptu NP a CHKO Šumava a biosférické rezervace včetně nabídky průvodcovských služeb. Území skýtá vysoký potenciál pro rozvoj agroturistiky, hipoturistiky a WWOOFingu s využitím potenciálu obcí mikroregionu a jejich tradice s cílenou nabídkou programových aktivit na statku, pořádání kulturních akcí, festivalů, zvyků a tradic. Klíčovým řešením snížení turistické zátěže lokality v době sezóny je rozšíření nabídky šetrného turismu a doplňkových služeb mimo sezóny a nejvytíženější turistické oblasti s přísnějším režimem ochrany. Dalším důležitým poznatkem vyplývajícím ze SWOT analýzy je, že existence NP a CHKO Šumava nesmí pro cestovní ruch znamenat pouze restriktce, ale především rozvojové šance založené na odpovídající a cílené šetrné turistické nabídce. A k této problematice se nabízí možnost využití a revitalizace „Brownfield“ ploch a objektů pro projekty šetrného cestovního ruchu jako možné řešení limitující výstavby ze strany orgánů ochrany přírody. Co se týče vyhodnocení z hlediska ekonomické situace, představuje šetrný cestovní ruch významný nástroj rozvoje mikroregionu, zvyšující nabídku nových pracovních příležitostí. Dále podporuje cílenou marketingovou propagaci kvalitních služeb a místních produktů formou certifikace a zkvalitnění celkové prezentace mikroregionu. Má za následek rozvíjející se podnikatelské prostředí a podporu soukromého sektoru, místních podnikatelů a vzájemné spolupráce s veřejným sektorem a obcemi. Intenzivnější partnerství a spolupráce se sousedními zahraničními regiony na podporu společných příhraničních projektů usilujících o konstantní rozvoj společných nabídek a společný regionální marketing je dalším důležitým

východiskem analýzy. Jak vyplývá z provedené analýzy, problémový může být přístup podnikatelských subjektů a zvyšující se nároky na ochranu přírody. Možnosti zlepšení se vyskytují i v propagaci mikroregionu. V některých obcích stále schází informační centra, která jsou důležitá pro informovanost zájemců o pobyt v místě a rozšiřování povědomí o fungování mikroregionu. Mezery se vyskytují také v internetových prezentacích jak mikroregionu, tak i samostatných obcí. Někteří členové sdružení právnických osob nemají fungující a aktualizované webové stránky.

Po vyhodnocení SWOT analýzy a jednotlivých východisek následovalo definování jednotlivých oblastí rozvojových opatření, stanovení strategických cílů a identifikace opatření a aktivit, vedoucích k naplnění těchto cílů. Základním cílem rozvojové strategie, bylo zajištění udržitelného rozvoje cestovního ruchu na území mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko, založeného na citlivém využívání zdrojů oblasti a na preferenci kvality. Co se týče otázky financování, není prozatím jednotně schválené programové období na rok 2014 až 2020 a tudíž jsem se touto problematikou hlouběji nezabývala.

Pro rozvoj šetrného cestovního ruchu byly definované tyto čtyři hlavní oblasti rozvojových opatření:

Oblast 1: Přírodní prostředí a CR

Oblast 2: Kulturní, sociální prostředí a CR

Oblast 3: Infrastruktura CR

Oblast 4: Ekonomické prostředí a CR

Podoblast 4.1: Organizace cestovního ruchu + financování

Podoblast 4.2: Marketing a propagace CR

Podoblast 4.3: Podnikatelské aktivity, ekonomický rozvoj a zaměstnanost

Snahou této rozvojové strategie bylo nastínit environmentálně šetrné postupy, aktivity a produkty cestovního ruchu, které doposud v nabídce šetřeného území chyběly. Předložené návrhy mají za cíl podpořit příliv návštěvníků do této cenné destinace a oživit také místa méně známá a zatížená turistickým ruchem ale především zanechat v návštěvníkovi pocit obohacujícího zážitku z dovolené a blízkého seznámení s šumavskou přírodou i kulturou. Jelikož šetřené území spadá do NP a CHKO Šumava, musí být návrhy v souladu s územními limity z hlediska ochrany přírody a krajiny ve vazbě na zásady územního rozvoje Jihočeského kraje a v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje. Samotné vlastní návrhy a produkty šetrného cestovního ruchu tyto parametry splňují a mohou sloužit členským obcím mikroregionu, místním podnikatelským subjektům a dalším organizacím na poli cestovního ruchu, jako inspirace, vedoucí k zatraktivnění lokality, případně jako informační materiál, s podrobným zmapováním mikroregionu Horní Vltava - Boubínsko

11. PŘEHLED POUŽITÝCH ZDROJŮ

11.1 Monografie

CULEK M., GRULICH V., POVOLNÝ D., 1996: Biogeografické členění České republiky. Enigma, Praha, 347 s. ISBN 80-85368-80-3.

DEMEK J., 1965: Geomorfologie českých zemí. Nakladatelství Československé akademie věd, Praha, 336 s.

DEMEK J. et MACOVČIN P., 2006: Zeměpisný lexikon ČR - Hory a nížiny. AOPK ČR, Praha, 580 s. ISBN 80-86064-99-9.

FIALOVÁ D. et CRHONKOVÁ V., 2012: Cestovní ruch a biodiverzita: Nouzová nocoviště: inovace v národním parku. In: ZELENKA J.[ed.]: Dobrá praxe v udržitelnosti cestovního ruchu. Gaudeamus, Hradec Králové, 136 s. ISBN 978-80-7399-983-4.

HOUDEK K., 2010: Destinační kapacita cestovního ruchu východních Krkonoš. In: ZELENKA J. [ed.]: Dobrá praxe v udržitelnosti cestovního ruchu. Gaudeamus, Hradec Králové, 136 s. ISBN 978-80-7399-983-4.

JAKUBÍKOVÁ D., 2012: Marketing v cestovním ruchu – Jak uspět v domácí i zahraniční konkurenci. Grada Publishing, a.s., Praha, 313 s. ISBN 978-80-247-4209-0.

KULICH J., HEJTMÁNKOVÁ T., KULICHOVÁ H., 2012: Principy a příklady interaktivních terénních programů střediska SEVER vhodných pro udržitelný cestovní ruch – inspirace z ekologické/environmentální výchovy. In: ZELENKA J. [ed.]: Dobrá praxe v udržitelnosti cestovního ruchu. Gaudeamus, Hradec Králové, 136 s. ISBN 978-80-7435-241-6.

MÍCHAL I., LACINOVÁ Y., DEJMAL I., HOUF V., JANDA R., 1994: Ekologická stabilita. Veronica, ekologické středisko ČSOP s přispěním MŽP, Brno, 275 s. ISBN 80-7212-303-3.

MILOŠOVÁ D., NEUŽIL M., PÁSKOVÁ M., 2014: Modul průvodce ekoturismu a geoturismu. Gaudeamus, Hradec Králové, 158 s. ISBN 978-80-7435-330-7.

NAVRÁTIL J., 2012: Návštěvník jako rozvojový faktor navštíveného místa: Aplikovaná geografie cestovního ruchu na příkladu vody v turistických regionech jižní Čechy a Šumava. Alfa Nakladatelství, Praha, 189 s. ISBN 978-80-87197-50-9.

NEWSOME D.; MOORE S. A., DOWLING R. K., 2012: Natural area tourism: Ecology, impacts and management. Channel View Publications, UK, 442 p. ISBN-13: 978-1-84541-382-8.

NOVÁKOVÁ S., CACEK J., DOŠLA J., MACHAIN J., BARTOŠEK D., TOBIÁŠ P., 2011: Vodní turistika. Masarykova univerzita, Brno, 19 s. ISBN 978-80-210-5619-0.

PALATKOVÁ, M., 2006: Marketingová strategie destinace cestovního ruchu - Jak získat více příjmů z cestovního ruchu. Grada Publishing, a.s., Praha, 341 s. ISBN 80-247-1014-5.

PÁSKOVÁ M. et ZELENKA J., 2002: Výkladový slovník cestovního ruchu. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha, 448 s. ISBN 80-239-0152-4.

PÁSKOVÁ M., 2009: Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu. Gaudeamus, Hradec Králové, 298 s. ISBN: 978-80-7435-006-1.

PÁSKOVÁ M., 2014: Udržitelnost cestovního ruchu. Gaudeamus, Hradec Králové, 335 s. ISBN 978-80-7435-329-1.

QUITT E., 1971: Klimatické oblasti Československa. Československá akademie věd – Geografický ústav, Brno, 73 s.

RYGLOVÁ K., BURIAN M., VAJČNEROVÁ I., 2011: Cestovní ruch – Podnikatelské principy a příležitosti v praxi. Grada Publishing, a.s., Praha, 213 s. ISBN 978-80-247-4039-3.

RYNDA I., 2001: Světové zdroje, trvale udržitelný rozvoj a Česká republika. In: HÁK T. et RYNDA I. [eds]: Sborník přednášek - Lidé a ekosystémy. Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy v Praze a Společnost pro trvale udržitelný život, Praha, 108 s. ISBN 80-902635-6-9.

STRÍBRNÁ M., 1996: Ubytování ve vesnické turistice. Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství České republiky, Praha, 46 s. ISBN 80-7105-128-4.

STRÍBRNÁ M., 2005: Venkovská turistika a agroturistika. Profi Press, Praha, 65 s. ISBN 80-86726-14-2.

ŠTÝRSKÝ J., 2010: Příroda je fascinující kniha příběhů. In: ZELENKA J. [ed.]: Dobrá praxe v udržitelnosti cestovního ruchu. Gaudeamus, Hradec Králové, 136 s. ISBN 978-80-7399-983-4.

ŠTÝRSKÝ J. et KACETL J., 2012: Možné pojetí přípravy odborníků v cestovním ruchu, zvláště v přírodním turismu. In: ZELENKA J. [ed.]: Dobrá praxe v udržitelnosti cestovního ruchu. Gaudeamus, Hradec Králové, 136 s. ISBN 978-80-7435-241-6.

TĚŠITEL J., KUŠOVÁ D., KOPÁČEK J., DENNERLEIN R., 2012: Webový portál Regioskop – nástroj pro interpretaci krajinného dědictví. In: ZELENKA J. [ed.]: Dobrá praxe v udržitelnosti cestovního ruchu. Gaudeamus, Hradec Králové, 136 s. ISBN 978-80-7435-241-6.

VÁCHAL J., 2008: Šumava umírající a romantická z originálu. Paseka, Praha, 141 s. ISBN 978-80-7185-901-7.

VENCÁLEK J., 2010: Vnímání cestovního ruchu jako respekt k lidské kultuře a planetární biosféře. In: ZELENKA J. [ed.]: Dobrá praxe v udržitelnosti cestovního ruchu. Gaudeamus, Hradec Králové, 136 s. ISBN 978-80-7399-983-4.

VOURC'H A. et DENMAN R., 2003: Tourism and Local Agenda 21: The Role of Local Authorities in Sustainable Tourism. United Nations Publication, Paris, 64 p. ISBN: 92-807-2267-0.

VYSTOUPIL J., HOLEŠINSKÁ A., KUNC J., ŠAUER M., 2007: Metody pro tvorbu strategických a programových dokumentů cestovního ruchu. Masarykova univerzita, Brno, 113 s. ISBN 978-80-210-4290-2.

ZELENKA J., TĚŠITEL J., PÁSKOVÁ M., KUŠOVÁ D., 2013: Udržitelný cestovní ruch - Management cestovního ruchu v chráněných územích. Gaudeamus, Hradec Králové, 327 s. ISBN 978-80-7435-244-7.

11.2 Odborné články

BARR S., GILG A., SHAW G., 2011: Helping People Make Better Choices': Exploring the behaviour change agenda for environmental sustainability. Applied Geography, Vol. 31, Issue 2: 712-720.

BOLIS I., MORIOKA S. N., SZNELWAR L. I., 2014: When sustainable development risks losing its meaning. Delimiting the concept with a comprehensive literature review and a conceptual model. Journal of Cleaner Production, Vol. 83, Issue: 7-20.

BRAMWELL B., LANE B., 1993: Sustainable Tourism: An evolving global approach. Journal of Sustainable Tourism, Vol. 1, Issue. 1: 1-5. ISSN 0966-9582.

BUTLER R. W., 1999: Sustainable tourism: A state of the art review. Tourism Geographies: An International Journal of Tourism Space, Place and Environment, Vol. 1, Issue 1: 7-25. ISSN 1461-6688.

DEERY M., JAGO L., FREDLINE L., 2011: Rethinking social impact of tourism research - A new research agenda. Tourism Management, Issue: 1-10. ISSN 0261-5177.

FLANIGAN S., BLACKSTOCK K., HUNTER C., 2014: International Council for Local Environmental Initiatives. Agritourism from the perspective of providers and visitors: a typology-based study. Tourism Management, Issue 40: 394-405.

HEROVÁ I., 2007: Strategy of the management of natural resources in the Czech rural areas in the concept of sustainable development. Agricultural Economics, Prague, Vol. 53, Issue. 2: 74-82. ISSN 0139-570X.

HUYLENBROECK V. G., VANDERMEULEN V., METTEPENNINGEN E., VERSPECHT A., 2007: Multifunctionality of Agriculture - A Review of Definitions, Evidence and Instruments. Germany, Issue: 43. ISSN 1863-7329.

CHARVÁT H., 2014: Divočina na Šumavě přinese více peněz místním lidem, tvrdí ekonomická studie. Ekolist.cz - zprávy o přírodě, životním prostředí a ekologii. Občanské sdružení BEZK. Praha, ISSN 1802-9019, cit. 10. 11. 2014.

JELINČIĆ D. A., 2007: Agrotourism in European Context. Studia ethnologica Croatica, Vol. 19, Issue 1: 269-291.

LÁTKOVÁ P., VOGT CH. A., 2012: Residents' Attitudes toward Existing and Future Tourism Development in Rural Communities. Journal of Travel Research, Vol. 51, Issue 1: 50-67.

MAHIDIN A. M., MAULAN S., 2012: Understanding Children Preferences of Natural Environment as a Start for Environmental Sustainability. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Issue 38: 324-333.

MINCIU R., PROPESCU D., PADUERAN M., HORNOIU R. BALTARETU A., 2010: Commercialization of Holidays in the Protected Natural Areas - Form of the Sustainable Development in Tourism. *Amfiteatru Economic*, Vol. 12, Issue 27: 83-98.

PETROVSKÁ D., 2010: Ekolist - WWOOFing jako ekologická forma cestování. Praha, 2 s. ISSN 1802-9019.

SERRAT O., 2008: The Sustainable Livelihoods Approach. Asian Development Bank. Manila, Issue 5.

ŠIMKOVÁ E., 2006: Udržitelná krajina a venkovský cestovní ruch (Sustainable countryside and rural tourism). *Agrární perspektivy XV, díl II. Sborník příspěvků. PEF ČZU, Praha*, ISSN 1045-1049.

ŠIMKOVÁ E., 2007: Strategic approaches to rural tourism and sustainable development of rural areas. *Agricultural Economics – czech*, Vol. 53, Issue 6: 263-270.

ŠIMKOVÁ E., 2012: Rural development – the rural areas sustainability indicators. *International Journal of Geology*, Vol. 6, Issue 4.

TANG Z., 2015: An integrated approach to evaluating the coupling coordination between tourism and the environment. *Tourism Management*, Vol. 46, Issue: 11-19.

TERRY W., 2014: Solving labor problems and building capacity in sustainable agriculture through volunteer tourism. *Annals of Tourism Research*, Issue 49: 94-107.

WHITE M. A., 2013: Sustainability - I know it when I see it. *Ecological Economics*, Vol. 86, Issue 0: 213-217.

HEROVÁ I., 2007: Strategy of the management of natural resources in the Czech rural areas in the concept of sustainable development. *Agricultural Economics, Prague*, Vol. 53, Issue. 2: 74-82. ISSN 0139-570X.

BOLIS I., MORIOKA S. N., SZNELWAR L. I., 2014: When sustainable development risks losing its meaning. Delimiting the concept with a comprehensive literature review and a conceptual model. *Journal of Cleaner Production*, Vol. 83, Issue: 7-20.

11.3 Zákony

ZÁKON č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění

ZÁKON č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

ZÁKON č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění

11.4 Územní dokumentace

Územní plány jednotlivých obcí mikroregionu

ÚP Borová Lada
ÚP Buk
ÚP Horní Vltavice
ÚP Kubova Huť
ÚP Kvilda
ÚP Lenora
ÚP Nová Pec
ÚP Stožec
ÚP Strážný
ÚP Vimperk
ÚP Volary
ÚP Zbytiny
ÚP Želnavá

11.5 Dokumenty

A+U DESIGN spol. s r.o., BRŮHA J, POLCAROVÁ D., FUČÍK V. PICKOVÁ V., KRÝCHOVÁ I., ILIČOVÁ Z., JEŘÁBKOVÁ A., 2011: Zásady územního rozvoje Jihočeského kraje (textová část). Krajský úřad Jihočeského kraje. Odbor regionálního rozvoje, územního plánování, stavebního řádu a investic. České Budějovice, online: http://up.kraj-jihocesky.cz/files/TEXTOVA%20CAST_FINAL.pdf, cit 15. 1. 2015.

BENEŠ P., ROBOTKOVÁ M., SÝKORA M., ŠLAJSOVÁ L., 2008: Analýza systému odpadového hospodářství obcí v Národním parku Šumava. Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s. Plzeň, online: http://www.npsumava.cz/gallery/5/1647-analyzaoh_obce_vnps.pdf, cit. 18. 11. 2014.

CASSIA DEVELOPMENT & CONSULTING s.r.o., 2012: Cyklogenerel mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko, online:http://www.cassia.cz/?page_id=2326, cit. 10. 11. 2014.

ČERNOCHOVÁ T. et al., 2010: Územní studie Šumava. Krajský úřad Jihočeského kraje. České Budějovice, online: http://up.kraj-jihocesky.cz/files/STUDIE_Sumava_navrh.pdf, cit 10. 1. 2015.

HOUDEK K., 2013: Udržitelný cestovní ruch – turismus. Základní environmentální pojmy, jejich praktické aplikace ve prospěch šetrného rozvoje cestovního ruchu, online: http://www.czp.cuni.cz/stuz/besedy/b_1309b/houdek.pdf, cit. 8. 11. 2014.

HYVNAR V., ROHREROVÁ L. A KOL. 2015: Limity využití území. Internetová příručka - aktualizace limitů ke dni 1. 1. 2015. Ústav územního rozvoje. Brno, online: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=2591>, cit 10. 1. 2015.

MAS ŠUMAVSKO, 2014: Strategie komunitně vedeného místního rozvoje 2014 – 2020 „Živé a šťastné Šumavsko“. Pracovní verze 2014-08, online: <http://www.chanceinnature.cz/files/articles/SCLLD%20CHANCE%20IN%20NATURE%20v1.doc>, cit. 9. 11. 2014.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, 2007: Cestovní ruch a udržitelný rozvoj. Ministerstvo pro místní rozvoj. Praha, online: http://www.mmr.cz/getmedia/b973337b-cccc-42a3-9d19-2b23356dcff2/GetFile15_1.p, cit. 9. 11. 2014.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, 2009: Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů. Ústav územního rozvoje. Praha, online: <http://www.uur.cz/images/uzemnirozvoj/regionalnipolitika/Mikroregiony/MethodikaSRDmikroregionu/Methodika.pdf>, cit. 2. 1. 2015.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR, 2007: Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území České republiky. Vypracování analýzy plánů rozvoje vodovodů a kanalizací v nadobecní části s vymezením souhrnných bilancí zdrojů a potřeb vody kraje, online: http://eagri.cz/public/web/file/40136/_22861_13022_CZ031_Jihocesky_kraj.pdf, cit. 16. 1. 2015.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR, 2014: Metodika pro standardizaci Místních akčních skupin v programovém období 2014 – 2020, online: http://nsmascr.cz/content/uploads/2014/05/METODIKA-PRO-STANDARDIZACI-M%C3%8DSTN%C3%8DCH-AK%C4%8CN%C3%8DCH-SKUPIN_verze-vlada.pdf, cit. 9. 11. 2014.

NP A CHKO ŠUMAVA, 2010: Masterplán Šumava. Podklad pro zajištění tvorby Krajinného integrovaného plánu rozvoje Regionu Národního parku Šumava, online: http://www.npsumava.cz/gallery/16/4926-masterplan_sumava_fin.pdf, cit. 10. 11. 2014.

NP A CHKO ŠUMAVA, 2014: Středisko environmentální výchovy. Nabídka výukových programů pro školní rok 2014/2015, online: http://www.npsumava.cz/gallery/27/8336-nabidka_progr_ev_2014_2015.pdf, cit. 9. 11. 2014.

NÝVLTOVÁ P., MÄNTL J., FASTNER J., RŮŽIČKA T., 2002: Strategická část a akční plán rozvojové strategie Svazku obcí Horní Vltava – Boubínsko. Regionální rozvojová agentura Šumava, o.p.s. Stachy, online: <http://www.hornivltava.cz/mrhvb/user/doc/StrategieHVB.pdf>, cit. 10. 11. 2014.

PERLÍN R., BIČÍK I., 2010: Lokální rozvoj na Šumavě. Závěrečná publikace shrnující výsledky projektu Analýza vývoje Národního parku Šumava za období uplynulých 15 let. Správa NP a CHKO Šumava. Vimperk, online: http://www.npsumava.cz/gallery/10/3118-sbornik4_lokalnirozvoj.pdf, cit. 9. 11. 2014.

PICEK M., RŮŽIČKA T., SILOVSKÝ V., TĚŠITEL J., VLÁŠKOVÁ K., 2007: CESTOVNÍ RUCH NA ŠUMAVĚ. Rozvojový koncept udržitelného cestovního ruchu. Akční program. Regionální rozvojová agentura Šumava, o.p.s. Stachy, online: http://www.isumava.cz/storage/1302000845_sb_rozvojovskonceptcrnasumave_komplet.pdf, cit. 9. 11. 2014.

PICEK M., VLÁŠKOVÁ K., LOZIÁŠOVÁ I., KRÁLOVÁ J., ŠTĚPÁNEK J., 2011: Strategie trvale udržitelného turismu pro území Národního parku Šumava. Správa NP a CHKO Šumava, Vimperk, online: http://www.npsumava.cz/gallery/22/6719-koncept_pro_np_fin.pdf, cit. 18. 11. 2014.

ŘÍZENÍ SILNIC A DÁLNIC ČR, 2012: Celostátní sčítání dopravy 2010. Ředitelství silnic a dálnic ČR, Praha, online: <http://www.rsd.cz/doc/Silnicni-a-dalnicni-sit/Intenzita-dopravy/celostatni-scitani-dopravy-2010>, cit 15. 11. 2014.

SPRÁVA NP A CHKO ŠUMAVA, 2013: Návštěvní řád Národního parku Šumava. Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, Vimperk, online: http://www.npsumava.cz/gallery/23/7054-7042_navstevnirad2013.pdf, cit 12. 11. 2014.

STRÍBRNÁ M., 2008: Podmínky rozvoje cestovního ruchu v chráněných krajinných oblastech a národních parcích. Ministerstvo pro místní rozvoj. Praha, online: http://www.mmr.cz/getmedia/b65bbc2c-1348-413a-9467-28aa1a884b57/GetFile_5.pdf, cit. 9. 11. 2014.

ŠAFAŘÍK D., 2011: Zápis z jednání ekonomické komise odboru lesního hospodářství České akademie zemědělských věd 18. a 19. října 2011 v oblasti správy Národního parku Šumava (NPŠ), online: http://www.cazv.cz/ek/2011/zapis_Sumava.pdf, cit. 9. 11. 2014.

ŠÍMA J., LUDVÍK M., 2013: Přehled územně plánovací činnosti krajského úřadu, významných projektů a stavu územně plánovací dokumentace obcí. Krajský úřad Jihočeského kraje. Odbor regionálního rozvoje, územního plánování, stavebního řádu a investic. Oddělení územního plánování. České Budějovice, online: http://www.kraj-jihocesky.cz/uplan/Text_21052013_web.pdf, cit 15. 1. 2015.

ŠNEJDROVÁ L., ŘEŽÁBKOVÁ D., 2014: 1. aktualizace Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje (výroková část). Krajský úřad Jihočeského kraje. Odbor regionálního rozvoje, územního plánování, stavebního řádu a investic. České Budějovice, online: http://up.kraj-jihocesky.cz/files/aktualZUR_vyrok_18122014.pdf, cit 15. 1. 2015.

ŠPANĚL R., ČECHOVÁ L., REISER R., 2012: Marketingová strategie Šumavy v oblasti cestovního ruchu. Modrava, online: http://www.sumavanet.cz/mszapad/user/dokumenty/marketingova_strategie_sumavy.pdf, cit. 22. 11. 2014.

UNITED NATIONS, 1992: Convention on biological diversity. United Nations. New York, online: <http://www.cbd.int/doc/legal/cbd-en.pdf>, cit. 8. 11. 2014.

11.6 Internetové zdroje

AOPK ČR, 2014: Ústřední seznam ochrany přírody. Asociace ochrany přírody a krajiny ČR. Praha, online: <http://drusop.nature.cz/>, cit 22. 11. 2014.

AREA VIVA, 2014: WWOOF - dobrovolnictví na ekofarmách. Sdružení pro ekologii a zemědělství. Valeč, online: <http://www.areaviva.cz/WWOOF-2/>, cit. 9. 11. 2014.

ASOCIACE REGIONÁLNÍCH ZNAČEK o.s., 2010 – 2014: Šumava originální produkt. Katalog certifikovaných produktů, online: <http://www.regionalni-znacky.cz/sumava/>, cit. 9. 11. 2014.

ATELIÉR AURUM s.r.o., 2014: Územní plánování. Ateliér AURUM s.r.o. Pardubice, online: <http://www.aurumroom.cz/uzemni-planovani>, cit. 10. 11. 2014.

ATLASČESKA.CZ, 2014a: Židovský hřbitov ve Volarech, online: <http://www.atlasceska.cz/jihocesky-kraj/zidovsky-hrbitov-volary/>, cit. 20. 11. 2014.

ATLASČESKA.CZ, 2014b: Jihočeské léto s párou – nostalgické jízdy parním vlakem, online: <http://www.kalendarakci.atlasceska.cz/jihoceske-letu-s-parou-nostalgicke-jizdy-parnim-vlakem-5278/>, cit. 20. 11. 2014.

BRANDOS O., 2010: Co je to trekking, turistika? Definice pojmů turistika, vysokohorská turistika, alpinismus a horolezectví, online: <http://www.treking.cz/treky/alpinismus-treking-turistika.htm>, cit. 9. 11. 2014.

CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČR, 2012 – 2014a: Šumava – Historie Šumavy. Centrum pro regionální rozvoj České republiky. Praha, online: <http://www.risy.cz/cs/turisticke-ris/sumava/historie-sumavy/>, cit. 9. 11. 2014.

CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČR, 2012 – 2014b: Šumava – O regionu. Centrum pro regionální rozvoj České republiky. Praha, online: <http://www.risy.cz/cs/turisticke-ris/sumava/o-regionu/>, cit. 9. 11. 2014.

CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČR, 2012 – 2014c: Šumava – Data za jednotlivé obce. Hledej obec, online: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/>, cit. 20. 11. 2014.

CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČR, 2012 – 2014d: Šumava - turistický region. Centrum pro regionální rozvoj České republiky. Praha, online: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/plzensky-kraj/regionalni-informace/o-kraji/region-sumava/>, cit. 20. 11. 2014.

CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČR, 2012 – 2014e: Přeprava soli. Centrum pro regionální rozvoj České republiky. Praha, online: <http://www.risy.cz/cs/turisticke-ris/sumava/historie-sumavy/preprava-soli/>, cit. 20. 11. 2014.

CENTRUM UMĚNÍ KVILDA o.s., 2014: Centrum umění Kvilda. Kvilda, online: <http://www.artkvilda.eu/centrum-umeni-kvilda/#sthash.QCgB3K1L.dpuf.>, cit. 20. 11. 2014.

CZECH TOURISM, 2014: Speciality tradiční šumavské kuchyně. Czech Specials. Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism. Praha, online: <http://www.czechspecials.cz/news-articles/speciality-tradicni-sumavske-kuchyne/>, cit. 21. 11. 2014.

CZECHINVEST, 2008: Seznam Brownfieldů – Jihočeský kraj. CzechInvest. Agentura pro podporu podnikání a investic. Praha, online: <http://www.brownfieldy.cz/seznam-brownfieldu/>, cit. 20. 11. 2014.

ČERNÝ, F. 2015: Pro voňavý chléb si můžete zajet do šumavské Lenory. Pečou ho tam v chlebové peci. Český rozhlas. Praha, online: http://www.rozhlas.cz/kraje/cesko/_zprava/provonavy-chleb-si-muzete-zajet-do-sumavske-lenory-pecou-ho-tam-v-chlebove-peci--1446226, cit. 29. 1. 2015.

ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA, 2006: Geopark Stožec. Česká geologická služba. Praha, online: <http://www.geology.cz/extranet/popularizace/naucne-stezky/geopark-stozec>, cit. 21. 11. 2014.

ČESKÁ INSPEKCE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, 2003: Národní park Šumava v datech. Česká inspekce životního prostředí. Praha, online: http://www.cizp.cz/185_NARODNI-PARK-SUMAVA-V-DATECH, cit 18. 11. 2014.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2011: Veřejná databáze. Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Český statistický úřad. Praha, online: <http://vdb.czso.cz/sldbvo>, cit. 18. 11. 2014.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2013: Veřejná databáze. Malý lexikon obcí - údaje za obce ČR. Český statistický úřad. Praha, online: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?cislotab=MLO5013PU_OB2.53&kapitola_id=700&voa=tabulka&go_zobraz=1&verze=0, cit. 9. 11. 2014.

EDEN – CZECHTOURISM, 2013: Udržitelný cestovní ruch, online: <http://www.eden-CzechTourism.cz/udrzitelny-cestovni-ruch/>, cit. 9. 11. 2014.

HAVLÁTKOVÁ S., 2014: CHKO Šumava. Národní park Šumava. Vimperk, online: <http://www.npsumava.cz/cz/1014/sekce/chko-sumava/>, cit 15. 11. 2014.

HROMÁDKO Z., 2014a: Národní přírodní rezervace Velká niva. Citadella Production. Praha, online: http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=index&site=NPR_velka_niva_cz, cit 16. 11. 2014.

HROMÁDKO Z., 2014b: Národní přírodní památka Blanice. Citadella Production. Praha, online: http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=index&site=NPP_blanice_cz, cit 16. 11. 2014.

HROMÁDKO Z., 2014c: Národní přírodní památka Prameniště Blanice. Citadella Production. Praha, online: http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=index&site=NPP_prameniste_blanice_cz, cit 16. 11. 2014.

INFORMAČNÍ SERVER ČESKÉ HORY, 2014a: Mrtvý luh. eProgress s.r.o. Liberec, online: <http://mrtvy-luh.ceskehory.cz/>, cit 16. 11. 2014.

INFORMAČNÍ SERVER ČESKÉ HORY, 2014b: Jezerní slat'. eProgress s.r.o. Liberec, online: <http://jezerni-slat.ceskehory.cz/>, cit 16. 11. 2014.

INFORMAČNÍ SERVER ŠUMAVANET.CZ, 1997 – 2012a: Mikroregion Horní Vltava – Boubínsko. Fyzické a geografické podmínky. Informační server ŠumavaNet.CZ. Klatovy, online: <http://www.sumavanet.cz/www/data/mrhvb/fr.asp?tab=mrhvb&id=30&burl>, cit. 9. 11. 2014.

INFORMAČNÍ SERVER ŠUMAVANET.CZ, 1997 – 2012b: Mikroregion Horní Vltava – Boubínsko. Zemědělství. Informační server ŠumavaNet.CZ. Klatovy, online: <http://www.sumavanet.cz/www/data/mrhvb/fr.asp?tab=mrhvb&id=32&burl>, cit. 9. 11. 2014.

INFORMAČNÍ SERVER ŠUMAVANET.CZ, 1997 – 2012c: Mikroregion Horní Vltava – Boubínsko. Průmysl. Informační server ŠumavaNet.CZ. Klatovy, online: <http://www.sumavanet.cz/www/data/mrhvb/fr.asp?tab=mrhvb&id=33&burl>, cit. 9. 11. 2014.

INFORMAČNÍ SERVER ŠUMAVANET.CZ, 1997 – 2012d: Třístoličník. Informační server ŠumavaNet.CZ. Klatovy, online: <http://www.sumavanet.cz/vopin/tristolicnik/tristolicnik.htm>, cit. 20. 11. 2014.

INFORMAČNÍ SERVER ŠUMAVANET.CZ 1997 – 2012e: Tradiční pečení ve veřejné peci na chleba. Informační server ŠumavaNet.CZ. Klatovy, online: http://www.sumavanet.cz/ki/le/fr.asp?tab=ki_le&id=1024&burl=&pt=TUMZ, cit 20. 11. 2014.

INFORMAČNÍ SERVER ŠUMAVANET.CZ, 1997 – 2012f: Pomník Andrease Hartauera. Informační server ŠumavaNet.CZ. Klatovy, online: http://www.sumavanet.cz/ki/le/fr.asp?tab=ki_le&id=1033&burl=&pt=TUMZ, cit 20. 11. 2014.

INFORMAČNÍ SERVER ŠUMAVANET.CZ, 1997 – 2012g: Zřícenina hradu Kunžvart. Informační server ŠumavaNet.CZ. Klatovy, online: http://www.sumavanet.cz/ki/st/fr.asp?tab=ki_st&id=1020&burl=&pt=TUMZ, cit 20. 11. 2014.

KDYKDE.CZ, 2014: NaturVision 2014 - Mezinárodní filmový festival o zvířatech a přírodě. Paseo s.r.o. Praha, online: <http://www.kdykde.cz/calendar/kdykde/487545-naturvision-mezinarodni-filmovy-festival-o-zviratech-a-prirode>, cit 21. 11. 2014.

KNOTEK J., 2014: Ochrana přírody a krajiny 2. díl. Managementová opatření v ochraně přírody a krajiny. Plán péče o zvláště chráněné území. Mendelova univerzita. Brno, online: http://web2.mendelu.cz/af_291_projekty2/vseo/stranka.php?kod=4115, cit 22. 11. 2014.

KRAJSKÝ ÚŘAD JIHOČESKÉHO KRAJE, 2006: Účastí na veletrzích chce Jihočeský kraj podpořit rozvoj cestovního ruchu. České Budějovice, online: [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1&par\[lang\]=8&par\[akt\]=414](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1&par[lang]=8&par[akt]=414), cit. 23. 11. 2014.

KRAJSKÝ ÚŘAD JIHOČESKÉHO KRAJE, 2009: Územní studie Šumava. České Budějovice, online: <http://up.kraj-jihocesky.cz/?uzemni-studie-sumava,89>, cit 10. 1. 2015.

LIPNO.CZ, 2010 – 2011: Schwarzenberský plavební kanál. Alcedo Media, s.r.o., online: <http://www.lipno.cz/prirodni-a-technicke-pamatky/schwarzenbersky-plavebni-kanal/>, cit. 20. 11. 2014.

MAVLAST.CZ, 2007: Šumava – Trojmezí. T.I.S. - Turistické informační systémy v.o.s. Havířov, online: <http://www.mavlast.cz/turisticka-podoblast.trojmezi>, cit 21. 11. 2014.

MĚSTO VIMPERK, 2005 – 2015a: Turistika ve městě Vimperk a okolí. Vimpersko – Šumava na každém kroku. Informační systém cestovního ruchu. Vimperk, online: http://www.vimperk.cz/27/cz/normal/turistika-ve-meste-vimperk-a-okoli/#.VTX9API_vw-, cit. 9. 11. 2014.

MĚSTO VIMPERK, 2005 – 2015b: Minimuzeum Zlaté stezky. Vimpersko – Šumava na každém kroku. Informační systém cestovního ruchu. Vimperk, online: <http://www.vimperk.cz/29/cz/normal/minimuzeum-zlate-stezky/#.VTMMtZO7xD9>, cit 21. 11. 2014.

MĚSTO VIMPERK, 2005 – 2015c: Renesanční zámek Vimperk. Vimpersko – Šumava na každém kroku. Informační systém cestovního ruchu. Vimperk, online: <http://www.vimperk.cz/28/cz/normal/zamek-vimperk/#.VNOwT6hsaHt>, cit 21. 11. 2014.

MĚSTO VIMPERK, 2005 – 2015d: Turistické informační centrum Vimperk. Vimpersko – Šumava na každém kroku. Informační systém cestovního ruchu. Vimperk, online: http://www.vimperk.cz/25/cz/normal/turisticke-informacni-stredisko-vimperk/#.VTVAaZO7xD_, cit 21. 11. 2014.

MĚSTO VIMPERK, 2005 – 2015e: Turistické informační centrum Vimperk. Vimpersko – Šumava na každém kroku. Informační systém cestovního ruchu. Vimperk, online: <http://www.vimperk.cz/531/cz/normal/vimperk-v-unoru-2008-na-veletrhu-cestovniho-ruchu-v-mnichove/#.VTVM35O7xD9>, cit 23. 11. 2014.

MĚSTO VOLARY, 2014a: Oficiální stránky města. Od historie po současnost, online: <http://www.mestovolary.cz/7-Mesto-Volary/4-Historie-mesta>, cit. 14. 11. 2014.

MĚSTO VOLARY, 2014b: Oficiální stránky města. Slavnosti dřeva, online: <http://www.mestovolary.cz/22-Kultura-a-sport/37-Slavnosti-dreva>, cit. 21. 11. 2014.

MĚSTSKÉ KULTURNÍ STŘEDISKO VIMPERK, 2014: Léto pod Boubínem 2014. Vimperk, online: <http://www.letopodboubinem.cz/index.php/slavnosti>, cit 21. 11. 2014.

MIKROREGION HORNÍ VLTAVA - BOUBÍNSKO, 2012: O mikroregionu, online: <http://www.hornivltava.cz/mrhvb/omikroregionu.asp>, cit. 9. 11. 2014.

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR, 2014a: Obecná ochrana přírody a krajiny. Ministerstvo životního prostředí ČR. Praha, online: http://www.mzp.cz/cz/obecna_ochrana_prirody_krajiny, cit. 22. 11. 2014.

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR, 2014b: Zvláště chráněná území. Ministerstvo životního prostředí ČR. Praha, online: http://www.mzp.cz/cz/zvlaste_chranena_uzemi, cit. 22. 11. 2014.

NÁRODNÍ INFORMAČNÍ CENTRUM PORO MLÁDEŽ, 2010: Ubytování a stravování na Šumavě bude mít vlastní ekoznačku. Národní informační centrum pro mládež. Praha, online: <http://www.icm.cz/ubytovani-a-stravovani-na-sumave-bude-mit-vlastni-ekoznacku>, cit. 21. 11. 2014.

NP ŠUMAVA, 2014a: Neživá příroda. Geologie. Národní park Šumava. Vimperk, online: <http://www.npsumava.cz/cz/1263/sekce/geologie/%29/>, cit 21. 11. 2014.

NP ŠUMAVA, 2014b: Neživá příroda. Hydrologie. Národní park Šumava. Vimperk, online: <http://www.npsumava.cz/cz/1263/sekce/geologie/%29/>, cit 21. 11. 2014.

NP ŠUMAVA, 2014c: Rostlinstvo. Národní park Šumava. Vimperk, online: <http://www.npsumava.cz/cz/1277/sekce/flora/>, cit 21. 11. 2014.

NP ŠUMAVA, 2014d: Živočišstvo. Národní park Šumava. Vimperk, online: <http://www.npsumava.cz/cz/1503/sekce/fauna/>, cit 21. 11. 2014.

NP ŠUMAVA, 2014e: Zelené autobusy. Národní park Šumava. Vimperk, online: <http://www.npsumava.cz/cz/1194/sekce/autobusem/>, cit 9. 11. 2014.

NP ŠUMAVA, 2014f: Ochrana území. Legislativní ochrana území Národní park Šumava. Vimperk, online: <http://www.npsumava.cz/cz/1016/sekce/ochrana-uzemi/>, cit 12. 11. 2014.

NP ŠUMAVA, 2014g: Natura 2000. Národní park Šumava. Vimperk, online: <http://www.npsumava.cz/cz/1310/sekce/natura-2000/>, cit 9. 11. 2014.

NP ŠUMAVA, 2014h: Ptačí oblasti. Natura 2000 - oblasti ochrany ptactva. Národní park Šumava. Vimperk, online: <http://www.npsumava.cz/cz/1311/sekce/ptaci-oblasti/>, cit 9. 11. 2014.

NP ŠUMAVA, 2014i: Schwarzenberský plavební kanál. Národní park Šumava. Vimperk, online: <http://www.npsumava.cz/cz/1129/998/clanek/ns-schwarzenbersky-plavebni-kanal/>, cit 21. 11. 2014.

OBEC BORO VÁ LADA, 2014: Oficiální stránky obce. Historie obce Borová Lada, online: <http://www.borova-lada.cz/borovalada/fr.asp?tab=snet&id=3842&burl=&pt=HS>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC BUK, 2014a: Oficiální stránky obce. Současnost, online: <http://www.obecbuk.cz/index.php?nid=2184&lid=cs&oid=234835>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC BUK, 2014b: Oficiální stránky obce. Historie, online: <http://www.obecbuk.cz/index.php?nid=2184&lid=cs&oid=234836>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC BUK, 2014c: Oficiální stránky obce. Turistické zajímavosti. Boubín. Boubínský prales, online: <http://www.obecbuk.cz/index.php?nid=2184&lid=cs&oid=234833>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC HORNÍ VLTAVICE, 2014: Oficiální stránky obce. Historie Horní Vltavice, online: <http://www.sumavanet.cz/hornivltavice/fr.asp?tab=snet&id=4777&burl>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC HORSKÁ KVILDA, 2014: Oficiální stránky obce. Hamerské Domky, online: <http://www.horskakvilda.eu/informa%C4%8Dn%C3%AD-st%C5%99edisko/krajina,-okol%C3%AD.aspx>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC KUBOVA HUŤ, 2014a: Oficiální stránky obce. Základní údaje, online: <http://www.kubova-hut.cz/kubovahut/zaklad.asp>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC KUBOVA HUŤ, 2014b: Oficiální stránky obce. Historie, současnost, online: <http://www.kubova-hut.cz/kubovahut/historie.asp>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC KUBOVA HUŤ, 2014c: Oficiální stránky obce. Boubínský prales, Boubínské jezírko, Boubín (1362 m), online: <http://www.kubova-hut.cz/kubovahut/fr.asp?tab=snet&id=6845&burl=&pt=RE>, cit. 20. 11. 2014.

OBEC KVILDA, 2014a: Oficiální stránky obce. Základní údaje, online: <http://www.sumava.net/kvilda/zaklad.asp>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC KVILDA, 2014b: Oficiální stránky obce. Historie Kvildy, online: <http://www.sumava.net/kvilda/fr.asp?tab=snet&id=1272&burl=&pt=HS>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC KVILDA, 2014c: Oficiální stránky obce. Stálá expozice historie Kvildy a Bučiny, online: <http://www.sumava.net/kvilda/fr.asp?tab=snet&id=2786>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC LENORA, 2014a: Oficiální stránky obce. Základní údaje, online: <http://www.sumavanet.cz/lenora/zaklad.asp>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC LENORA, 2014b: Oficiální stránky obce. Historie Lenory, online: <http://www.sumavanet.cz/lenora/fr.asp?tab=snet&id=1052&burl=&pt=HS>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC LENORA, 2014c: Rechle Lenora – rekonstrukce krytého mostu v Lenoře. Obecní úřad Lenora, online: <http://www.rechle.cz/rechle>, cit. 21. 11. 2014.

OBEC LENORA, 2014d: Kubova Huť – nejvýše položené nádraží v Čechách, online: <http://www.sumavanet.cz/lenora/fr.asp?tab=snet&id=10889&burl=&pt=RE>, cit. 21. 11. 2014.

OBEC NOVÁ PEC, 2014a: Oficiální stránky obce. Historie obce Nová Pec, online: <http://www.novapec.info/index.php/historie>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC NOVÁ PEC, 2014b: Oficiální stránky obce. Současná Nová Pec, online: <http://www.novapec.info/index.php/soucasnost>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC STOŽEC, 2014a: Oficiální stránky obce. Základní údaje, online: <http://www.stozec.eu/stozec/zaklad.asp/>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC STOŽEC, 2014b: Oficiální stránky obce. Historie obce Stožec, online: <http://www.stozec.eu/stozec/fr.asp?tab=snet&id=11173&burl=&pt=HS>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC STRÁŽNÝ, 2014: Oficiální stránky obce. Historie obce, online: <http://www.strazny.cz/informace-o-obci/historie-a-pametihodnosti/>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC ZBYTINY, 2014a: Oficiální stránky obce. Současnost obce, online: <http://www.zbytiny.cz/o-obci/soucasnost/>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC ZBYTINY, 2014b: Oficiální stránky obce. Historie, památky, online: <http://www.zbytiny.cz/o-obci/historie-pamatky/>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC ZBYTINY, 2014b: Oficiální stránky obce. Současnost obce, online: <http://www.zbytiny.cz/o-obci/soucasnost/>, cit. 14. 11. 2014.

OBEC ŽELNAVA, 2014: Oficiální stránky obce. Historie obce, online: <http://www.zelnava.cz/turista/historie-obce/>, cit. 14. 11. 2014.

PETR ČECH SPORT, s.r.o., 2015: Šumavský skimaraton Kooperativy. Kvilda, online: http://www.stopaprozivot.cz/Zavod_info.php?id=240, cit. 29. 1. 2015.

REICHARDT J. et REICHARDTOVÁ B., 2006a: Bývalé osady – Bučina. [zanikleobce.cz](http://www.zanikleobce.cz), online: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=1436281>, cit. 21. 11. 2014.

REICHARDT J. et REICHARDTOVÁ B., 2006b: Bývalé osady – Knížecí Pláně. zanikleobce.cz, online: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=1436271>, cit. 21. 11. 2014.

RODHE & SCHWARZ, 2015: O společnosti R&S, online: http://www.rohde-schwarz.cz/cz/about/Rohde_and_Schwarz_Praha/, cit. 21. 11. 2014.

SAMCOVÁ J., 2015: Vojáci změní síly s profesionály na Šumavském skimaratonu. Ministerstvo obrany České republiky. Praha, online: <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/vojaci-zmeri-sily-s-profesionaly-na-sumavskem-skimaratonu-106129/>, cit. 29. 1. 2015.

SPRÁVA ŽELEZNIČNÍ DOPRAVNÍ CESTY, 2014: Správa železniční dopravní cesty zahájila revitalizaci šumavské trati z Českých Budějovic do Volar, online: <http://www.szdc.cz/pro-media/tiskove-zpravy/revitalizace-c.budejovic.html>, cit. 20. 11. 2014

ŠPERL J., 2014a: Chráněná krajinná oblast (CHKO) Šumava a Národní park (NP) Šumava. Šumavaregion.cz - Informační portál Šumavy a Šumavského podhůří, online: <http://www.sumavaregion.cz/>, cit. 20. 11. 2014.

ŠPERL J., 2014b: Plešné jezero. Šumavaregion.cz - Informační portál Šumavy a Šumavského podhůří, online: <http://www.sumavaregion.cz/index.php?s=6>, cit. 20. 11. 2014.

ŠPERL J., 2014c: Pramen Vltavy. Šumavaregion.cz - Informační portál Šumavy a Šumavského podhůří, online: <http://www.sumavaregion.cz/index.php?s=53>, cit. 20. 11. 2014.

ŠPERL J., 2014d: Stožecká kaple. Šumavaregion.cz - Informační portál Šumavy a Šumavského podhůří, online: <http://www.sumavaregion.cz/index.php?s=97>, cit. 20. 11. 2014.

ŠTĚDRÁ V., 2013: Rada národních geoparků ČR. Síť národních geoparků v ČR, online: <http://www.geology.cz/narodnigeoparky/o-siti>, cit. 9. 11. 2014.

ŠUMAVAINFO.CZ, 2014a: Podnebí Šumavy. Informační server Šumavy a Pošumaví. Klub přátel Šumavy, občanské sdružení. Prachatice, online: <http://www.sumavainfo.cz/Podnebi>, cit. 20. 11. 2014.

ŠUMAVAINFO.CZ, 2014b: Květena Šumavy a Pošumaví. Informační server Šumavy a Pošumaví. Klub přátel Šumavy, občanské sdružení. Prachatice, online: <http://www.sumavainfo.cz/Kvetena>, cit. 20. 11. 2014.

ŠUMAVAINFO.CZ, 2014c: Zvířena Šumavy. Informační server Šumavy a Pošumaví. Klub přátel Šumavy, občanské sdružení. Prachatice, online: <http://www.sumavainfo.cz/Zvirena>, cit. 20. 11. 2014.

ŠUMAVAINFO.CZ, 2014d: Chalupská slat'. Informační server Šumavy a Pošumaví. Klub přátel Šumavy, občanské sdružení. Prachatice, online: <http://www.sumavainfo.cz/chalupska-slat>, cit. 20. 11. 2014.

ŠUMAVAINFO.CZ, 2014e: Chalupská slat'. Informační server Šumavy a Pošumaví. Klub přátel Šumavy, občanské sdružení. Prachatice, online: <http://www.sumavainfo.cz/chalupska-slat>, cit. 20. 11. 2014.

ŠUMAVANET.CZ, 1997 – 2012a: Mikroregion Horní Vltava – Boubínsko. O mikroregionu. Informační server ŠumavaNet.CZ. Klatovy, online: <http://www.sumavanet.cz/www/data/mrhvb/informace.asp>, cit. 9. 11. 2014.

ŠUMAVANET.CZ, 1997 – 2012b: Mikroregion Horní Vltava – Boubínsko. Doprava. Informační server ŠumavaNet.CZ., Klatovy, online: <http://www.sumavanet.cz/www/data/mrhvb/fr.asp?tab=mrhvb&id=36&burl=>, cit. 9. 11. 2014.

TURISTIKA.CZ, 2007 – 2015: Vimperk. Turistika.cz s.r.o. - pro větší zážitek z cesty i výletu, online: <http://www.turistika.cz/mista/vimperk--1>, cit. 9. 11. 2014.

UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME, 2012: Environmental Impacts - Three main impact areas: natural resources, pollution, and physical impacts, online: <http://www.unep.org/resourceefficiency/Home/Business/SectoralActivities/Tourism/WhyTourism/ImpactsofTourism/EnvironmentalImpacts/tabid/78775/Default.aspx>, cit. 8. 11. 2014.

UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANISATION, 2014: Community Development takes center stage at World Tourism Day 2014, online: <http://media.unwto.org/press-release/2014-09-29/community-development-takes-center-stage-world-tourism-day-2014>, cit. 8. 11. 2014.

ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE, 2015: Limity využití území. Seznam limitů (stav k 1. 1. 2015). Ústav územního rozvoje. Brno, online: <http://www.uur.cz/images/5-publikacnicinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/limity-vyuziti-uzemi/seznam-limitu-20150101.pdf>, cit 10. 1. 2015.

12. SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

12.1 Seznam tabulek

TABULKA 1: ZÁKLADNÍ ÚDAJE O OBCÍCH MIKROREGIONU HORNÍ VLTAVA – BOUBÍNKO	34
TABULKA 2: GEOMORFOLOGICKÉ ČLENĚNÍ ŠETŘENÉHO ÚZEMÍ	35
TABULKA 3: KLIMATICKO-GEOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ ŠETŘENÉHO ÚZEMÍ	38
TABULKA 4: ZASTOUPENÍ TYPŮ KRAJINNÉHO POKRYVU V ŠETŘENÉM ÚZEMÍ	39
TABULKA 5: POČET OBYVATEL V MIKROREGIONU HORNÍ VLTAVA – BOUBÍNKO	50
TABULKA 6: VÝVOJ OSÍDLENÍ OBCÍ OD ROKU 1869 DO ROKU 2013	51
TABULKA 7: DOJÍŽDKA OBYVATEL MIKROREGIONU DO ZAMĚSTNÁNÍ	54
TABULKA 8: HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST ZA ROK 2013 (DATA ZA JEDNOTLIVÉ OBCE)	55
TABULKA 9: STRUKTURA EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ K 31.12 2013	56
TABULKA 10: ROZDĚLENÍ PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTŮ DLE POČTU JEJICH ZAMĚSTNANCŮ.	56
TABULKA 11: NEZAMĚSTNANOST V MIKROREGIONU HORNÍ VLTAVA – BOUBÍNKO	57
TABULKA 12: POČTY BYTŮ V MIKROREGIONU DLE TYPU A FORMY VLASTNICTVÍ	58
TABULKA 13: INTENZITA DOPRAVY	65
TABULKA 14: VEŘEJNÁ DOPRAVA	67
TABULKA 15: INFRASTRUKTURA PRO CESTOVNÍ RUCH	81
TABULKA 16: HROMADNÁ UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ V OKRESU PRACHATICE PODLE DRUHU	85
TABULKA 17: POČET LŮŽEK HROMADNÝCH UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ V OKRESU PRACHATICE	85
TABULKA 18: NÁVŠTĚVNOST HROMADNÝCH UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ V OKRESU PRACHATICE	86
TABULKA 19: POČET UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ A LŮŽEK V MIKROREGIONU POČET UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ A LŮŽEK V MIKROREGIONU	86
TABULKA 20: EXISTUJÍCÍ POZITIVNÍ A NEGATIVNÍ VLIVY TURISMU	92

12.2 Seznam obrázků

OBRÁZEK 1: MAPA MAS ŠUMAVSKO	33
OBRÁZEK 2: PLEŠNÉ JEZERO	36
OBRÁZEK 3: BORO VÁ LADA, CHALUPSKÁ	37
OBRÁZEK 4: ZASTOUPENÍ KRAJINNÉHO POKRYVU V MIKROREGIONU	40
OBRÁZEK 5: ROSNATKA OKROUHLOLISTÁ	41
OBRÁZEK 6: RYS OSTROVID	42
OBRÁZEK 7: TETŘEV HLUŠEC	42
OBRÁZEK 8: CELKOVÝ VÝVOJ OSÍDLENÍ OBCÍ OD ROKU 1869 DO ROKU 2013	51
OBRÁZEK 9: VÝVOJ OSÍDLENÍ OD ROKU 1869 DO ROKU 2013 ZA JEDNOTLIVÉ OBCE	52
OBRÁZEK 10: DOJÍŽDKA OBYVATEL MIKROREGIONU DO ZAMĚSTNÁNÍ	54
OBRÁZEK 11: ÚROVEŇ VZDĚLÁNÍ OBYVATEL MIKROREGIONU	54
OBRÁZEK 12: HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST ZA ROK 2013	55

<i>OBRÁZEK 13: VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH SEKTORŮ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ</i>	56
<i>OBRÁZEK 14: POČTY BYTŮ V MIKROREGIONU DLE TYPU A FORMY VLASTNICTVÍ</i>	59
<i>OBRÁZEK 15: INTENZITA DOPRAVY</i>	65
<i>OBRÁZEK 16: LENORSKÉ PEČENÍ CHLEBA</i>	84
<i>OBRÁZEK 17: POČET PŘÍJEZDŮ HOSTŮ</i>	86
<i>OBRÁZEK 18: MRTVÝ LUH</i> <i>OBRÁZEK 19: VÝHLED NA BOUBÍN</i>	129
<i>OBRÁZEK 20: VLAK NA TRASE VOLARY – VIMPERK</i> <i>OBRÁZEK 21: NÁRODNÍ PARK</i>	129
<i>OBRÁZEK 22: PLANERŮV DVŮR</i> <i>OBRÁZEK 23: KOVÁNÍ KONĚ</i>	129

13. PŘÍLOHY

Zdroj: Fotografie z Planerova dvora – majitel pan Jiří Musálek

Obrázek 18: Mrtvý luh

Obrázek 19: Výhled na Boubín

Obrázek 20: Vlák na trase Volary – Vimperk

Obrázek 21: Národní park

Obrázek 22: Planerův Dvůr

Obrázek 23: Kování koně

